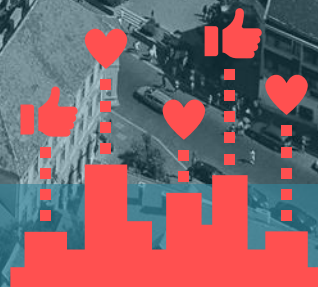

BUDAPEST

OTTHON BUDAPESTEN

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA
II. HELYZETÉRTÉKELÉS 2021. ÁPRILIS

BUDAPEST

MEGBÍZÓ:

BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZATA

SZAKMAI IRÁNYÍTÓ:

BUDAPEST FŐVÁROS FŐPOLGÁRMESTERI HIVATAL

VÁROSTERVEZÉSI FŐOSZTÁLY

Erő Zoltán főépítész, Maczák Johanna,
Garay Márton, Mátrai Réka, Szűcs Máté

FŐPOLGÁRMESTERI IRODA

Balogh Samu Márton, Timár Benedek

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS:

BFVT Kft.

Szerzők:

Albrecht Ute

területrendező tervező – vezető településfejlesztő,
okl. építészmérnök
TR 01-0517, TT/1É 01-0517

András István

területrendező tervező – vezető településfejlesztő,
okl. építészmérnök
TR 01-0525, TT/1É 01-0525

Bedőcs Bernadett

okl. geográfus

Fonyódi Mariann PhD

okl. építészmérnök, urbanista
É, TT 01-3519

Teremy Viktória

okl. településmérnök
TT 01-6760

Közreműködött:

Balla Mariann

okl. építészmérnök, urbanista
É, TT 01-4620

Bindl Balázs

okl. településmérnök

Horváth Ábel

okl. településmérnök

Ökrös László

okl. településmérnök

Fejes Mónika

okl. településmérnök

Serf Dorottya Tekla

okl. településmérnök

Sziki Nóra

okl. településmérnök

Szilágyi Eszter

okl. településmérnök

Varga Dóra

okl. településmérnök

TERMÉSZETI KÖRNYEZET:

BFVT Kft.

Szerzők:

Tatai Zsombor

okl. tájépítészmérnök
TK 13-1430

Niedetzky Andrea

okl. tájépítészmérnök
TK 01-5152

Szőke Balázs

okl. tájépítészmérnök

Zétényi Dávid

okl. tájépítészmérnök,
ipari környezeti szakmérnök
TK 01-5307

INFRASTRUKTÚRA:

BFVT Kft.

Szerzők:

Pető Zoltán

okl. építőmérnök, közlekedéstervező
TKö 01-2321

Becsák Péter

okl. építőmérnök, közlekedéstervező
TKö 01-10856

Orosz István

okl. villamosmérnök, mérnök-közgazdász
TE 01-67717, TH 01-67717

Szabó Krisztián

okl. építőmérnök
Tv 01-16166

TÉRINFORMATIKA:

BFVT Kft.

Pizág Csaba

építőmérnök, térinformatikai szakmérnök

GAZDASÁG:

BFVT Kft.

Szerzők:

Bedőcs Bernadett

okl. geográfus

TÁRSADALOMTUDOMÁNY:

Szerzők:

Csizmady Adrienn

szociológus

Erdélyi Tea

szociológus

TARTALOMJEGYZÉK

II.1 A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE.....	1
II.1.1. A COVID-19 járvány hatása Budapestre	1
II.1.2 TEMATIKUS SZINTÉZIS	5
TELEPÜLÉSHÁLÓZAT	6
FEJLESZTÉSI KÖRNYEZET	8
TÁRSADALOM.....	10
HUMÁN SZOLGÁLTATÁSOK	12
ESÉLYEGYENLŐSÉG	14
GAZDASÁG.....	16
GAZDÁLKODÁS, SZERVEZETI HÁTTÉR	18
RÉSZVÉTELTISÉG, ÁTLÁTHATÓSÁG, ADATOK	20
ZÖLDFELÜLETI RENDSZEREK.....	22
ÉPÍTETT KÖRNYEZET	24
ÉPÍTETT ÉRTÉKEK	26
KÖZLEKEDÉS	28
KÖZMŰ	30
KÖRNYEZET	32
II.1.3 OKOS VÁROS ALRENDSZEREK ÉRTÉKELÉSE	34
II.1.4 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS és -RENDEZÉS KAPCSOLATA	43
II.2 PROBLÉMATÉRKÉP/ÉRTÉKTÉRKÉP	44
II.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKSEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK	50
II.3.1 BUDAPEST ZÓNÁI	50
DUNA MENTI ZÓNA.....	50
BELSŐ ZÓNA	51
ÁTMENETI ZÓNA	53
ELŐVÁROSI ZÓNA	55
HEGYVIDÉKI ZÓNA.....	56
II.3.2 KRÍZISTERÜLETEK.....	57
II.3.3. EGYÉB SZEMPONTBÓL BEAVATKOZÁST IGÉNYLŐ TERÜLETEK	58
II.4 SZINERGIÁK	65
II.4.1. ÖNKORMÁNYZATOK TERVEZETT FEJLESZTÉSEI	65
II.4.2. A FŐVÁROS KOORDINÁLÓ, KEZDEMÉNYEZŐ SZEREPE	66
II.5. KAPCSOLÓDÓ STRATÉGIÁK ÉS DOKUMENTUMOK.....	68

II.1 A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE

II.1.1. A COVID-19 JÁRVÁNY HATÁSA BUDAPESTRE

A Stratégia tervezését, tartalmát befolyásoló külső és belső tényezők

A globális koronavírus-járvány Magyarországon 2020 tavaszán jelent meg, jelentős társadalmi és gazdasági válságot előidézve. A rövidtávon is érzékelhető hatásokra a Kormány és a Fővárosi Önkormányzat különböző eszközökkel reagált, ugyanakkor a válság a városok jövőbeli működésének újragondolását is igényli, mely már az ITS tartalmát is befolyásolja. Az alábbiakban a fejlesztések megvalósítását és a városok működését érintő változásokat, potenciális hosszú távú hatásokat összegezzük.

- » A tavaszi első korlátozó intézkedések már éreztető hatással voltak a helyi gazdaság működésére, a járvány lefolyása és a hosszú távú hatások azonban továbbra is bizonytalanok (az ITS Megalapozó munkarészének véglegesítése 2020 év végére, a második hullám tetőzésére esik), az alapvetően egészségügyi krízishelyzet megoldását jelentő védőoltások fejlesztése folyamatban van. A magyar gazdaság kilátásaira vonatkozó elemzések 2020-ra mindenképp jelentős, 5-6%-os visszaesést, míg 2021-től lassú helyreállást prognosztizálnak, a GDP volumene valószínűleg csak 2022-ben éri el újra a 2019-es szintet.
- » A járványhelyzet gazdasági hatása az egyes országokra, városokra, alapvetően két tényezőtől függ: egyrészt, hogy milyen a helyi gazdaság összetétele, másrészt, hogy milyen intézkedéseket hoznak a kormányok a helyzet kezelésére, milyen erőforrásokkal rendelkeznek a városok és hogyan működnek együtt a kormányzattal. Az utóbbi a szempontból Budapest helyzete kifejezetten nehéz.
- » Budapest gazdaságának gerincét a szolgáltatások adják, a szektorban foglalkoztatottak aránya 84%, így a – korlátozások és a csökkenő háztartási jövedelmek miatt bekövetkező – keresletcsökkenés a szektor szereplőit súlyosan érintette: kiemelkedő a turizmus és vendéglátás nehéz helyzete, az átlagosnál jobban érintett a személyszállítási szektor, a kézműves szektor, a személyi szolgáltatások, valamint a művészet, szórakozás, kultúra, sport és szabadidős szolgáltatások köre. A gépipar elsősorban az ellátási láncokban betöltött szerepe miatt érintett. A kitétség a vállalkozások nagysága és összetétele szerint is változó, elsősorban a tartalékokkal nem rendelkező mikro- és kisvállalkozások kerültek nehéz helyzetbe. A működés ideiglenes szüneteltetése mellett sokan a kapacitások tartósabb leépítésére vagy teljes bezárásra kényszerültek, különösen az őszi időszakra elfogyó tartalékok miatt. A cégeknél életbe lépő megszorítások fontos eleme volt a csökkentett munkaidős foglalkoztatás, ami a munkavállalóknak kevesebb jövedelmet jelentett, noha az álláskeresési statisztikákban ez a fajta foglalkoztatás-csökkenés nem jelenik meg. A munkanélküliség már kimutathatóan növekszik, egyes szektorok várható lassabb vagy átalakulásokkal járó helyreállása ezért tartósan hatással lesz a háztartások jövedelmi helyzetére. A pandémia következményeként a nők gazdasági hátrányainak növekedésére, a munkapiaci diszkrimináció erősödésére, a női vállalkozások súlyos érintettségére, a nők valamint a nőket érintő egyéb hátrányokra (növekvő terhelés az otthoni tanulás, a gyerek- és idősgondozás miatt, bántalmazó kapcsolatban élők fokozottan nehéz helyzete, általánosságban a korlátozások ellenére is működő munkahelyeken – kiskereskedelem, szociális- és egészségügyi ágazat – a nők nagyobb érintettsége, jövedelem-kiesés a nőket nagy arányban foglalkoztató munkahelyek bezárása, átalakuló működése miatt, pl. szálláshelyszolgáltatás, irodai takarítás, stb.) hívták fel a civil szervezetek és az Európai Unió is a figyelmet.
- » A fővárosi turizmus alapvetően a nemzetközi vendégforgalomra épült, amely a határok lezárásával szinte teljes mértékben leállt és becslések szerint – a fogyasztási szokások változása, a biztonságérzet lassabb helyreállása miatt – csak viszonylag hosszú távú visszarendeződésre lehet számítani. A szektor munkaerő-intenzív jellege miatt az elbocsátások és a csökkentett munkaidős foglalkoztatás további növekedése várható. A helyzetet tovább rontja, hogy a Kormány csak rövid távú intézkedéseket hozott, ami növeli a kiszámíthatatlanságot. A járványhelyzet arra is rávilágított, hogy a turizmus intenzív növekedése és területi koncentrációja miatt kiépült aránytalan kapacitások egy ilyen gazdasági válság következtében feleslegesek, fenntarthatatlanok, a városlakók számára kevésbé kihasználhatók és torzítják a belváros területhasználatát. A historikus település-

kép a turizmus erőforrása, ami a COVID-19 utáni visszarendeződésnél újra vonzerőként jelenhet meg. A központtól távolabbi területeket is bevonó és alapvetően környezetbarát, a belföldi vendégek számára is vonzó fővárosi turizmus az, ami fenntarthatóvá teszi a szektor jövőbeli működését.

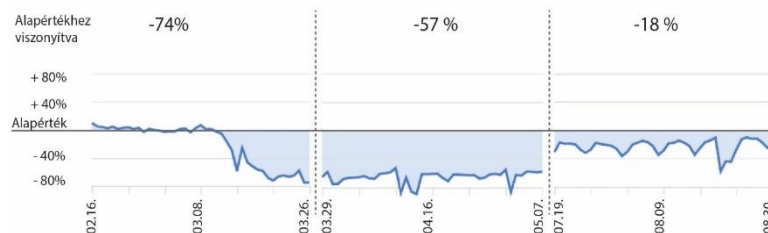
- » A vállalati szektorban voltak azonban olyanok, akik rendelkeztek megtakarításokkal, ezzel menedzselni tudták likviditásukat, sikeresen üzleti modellt váltottak, vagy könnyen bevezették az otthoni munkavégzést. Egyes területek bevételeiket még jelentősen növelni is tudták (pl. futárcégek, IT-szolgáltatók, online kiskereskedelmi szolgáltatások stb.), mára egyértelművé vált, hogy milyen versenyelőnyrel jár a vállalkozások digitális átállása és a rugalmasság. A járvány hatással van az ingatlanfejlesztésekre is, egyes szegmensekben a beruházások többsége leállt (szálláshelyek), vagy a vakcina sikeres bevezetésétől függően indul újra. A koronavírus-járvány az SSC és az infokommunikációs szektor működésére rendkívüli hatással volt, a szolgáltatók gyakorlatilag zökkenőmentesen álltak át az otthoni munkavégzésre, a munkaerőigényt csak a szolgáltatásokat igénybe vevő vállalatok forgalomcsökkenése befolyásolta. Ez viszont hosszabb távon lehetővé teszi a vidéki munkaerő nagyobb arányú bevonását, sőt, az alacsonyabb lakhatási költségek miatt az eddig Budapesten foglalkoztatott, jellemzően albérletben élő munkavállalók elköltözése is jellemzővé vált. A várakozások szerint ez kis mértékben csökkentheti a keresletet a nagyvárosi irodapiacra, ami a barnamezős területek átalakulásának ütemére is hatással lehet.
- » Az egyetemek online oktatása, a rövid távú lakáskiadás leállása a külföldi vendégek elmaradása miatt, valamint a távmunka elterjedése miatt lehetővé váló vidéki munkavégzés mind érzékelhető hatással volt a fővárosi albérletpiac működésére, ebből a szempontból a lakásbérlemények megfizethetősége, valószínűleg ideiglenesen, de javult.
- » A Fővárosi Önkormányzat lehetőségei a nehéz helyzetbe került vállalkozások támogatása, a foglalkoztatási szint fenntartása tekintetében korlátozottak, az elsődleges cél a foglalkoztatás fenntartása saját eszközök révén, pl. bérleti díj csökkentése, vagy elengedése az önkormányzattól bérelt ingatlanok esetében, drosztdíj csökkentése a taxisoknak. A Fővárosi Önkormányzat ezen túlmenően az elkövetkező időszakban elsősorban a nehéz helyzetbe került – várhatóan növekvő számú – lakosság, a munkájukat elvesztők álláskeresésének, képzésének támogatását tartja fontosnak, tekintettel arra, hogy ezen a területen a Kormány szerepvállalása minimális, és messze elmarad más országok válságkezelési intézkedéseitől.
- » A COVID-19 okozta járványügyi helyzetben az idős lakosság, a hajléktalan emberek és a tartós betegséggel élők a legveszélyeztetettebb társadalmi csoportokat jelentik. A 2020 közepétől hatályos TB törvény módosítás alapján, a jogviszony rendezetlensége miatt, 2021-től számos ember maradhat egészségügyi és szociális ellátás nélkül, amit a COVID-19 okozta helyzet tovább súlyosbít. A hajléktalan- és idősellátás területén a jövőbeli kockázatok csökkentése alapvető feladat, az intézményrendszert korszerűsítéssel, a nagylétszámú intézmények kiváltásával hosszú távon alkalmassá kell tenni a helyzet kezelésére. A helyzetet súlyosbítja, hogy a főváros népsűrűsége az országos átlagnál mintegy 31-szer nagyobb. A zárt közösségek lakói, így az egészségügyi ellátórendszert gyakrabban igénybevevő, és különösen az intézményekben élő idős emberek mindenkor fokozottan vannak kitéve a fertőzésveszélynek. A járványügyi helyzetben elrendelt kijárási korlátozások pedig azokat az egyedül élő idős embereket is súlyosbítják, akik egyébként családi háttérük révén ennek nincsenek kitéve. Ezért a jövőben olyan szolgáltatások kiépítése is szükséges, amelyek az idős emberek intézményi ellátását helyettesítik, illetve az izoláció megelőzését, és az önálló életvitel fenntartását segítik.
- » A COVID-19 okozta helyzet és várhatóan az ezt követő időszak a gyermekes családokat az átlagnál fokozottabban megviseli. Különösen a fogyatékos gyermeket nevelők, illetve az egyszülős családok küzdhetnek szélsőséges megterheléssel, amit gyakran a munkahely elvesztése miatti egzisztenciális stressz súlyosbít. Az online oktatás sok háztartásban tudás, eszköz, technika hiányával összefüggő nehézségbe ütközött – ez tovább növelhette a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók lemaradását, lemorzsolódásának kockázatát. E mellett megszűntek vagy szüneteltek a támogató kortárs közösségek. A kisgyermekes családok, illetve a hátrányos helyzetű fiatalok miatt fontos, hogy a város felkészüljön arra, hogy milyen eszközökkel tudja hatékonyan segíteni hasonló helyzetben az érintetteket.
- » Az önkormányzat mozgásterét a válság kezelése során alapvetően saját gazdálkodási helyzete és a feladatok prioritása – egészség védelme, kötelező önkormányzati feladatok, kiemelten kezelendő alapszolgáltatások – határozza meg. A járvány és a kormányzati intézkedések együttese az önkormányzati gazdálkodást is óriási kihívás elé állítja. A gazdasági visszaesés értelemszerűen a helyi iparüzési adóból származó bevételek csökkenésével jár együtt.

- » Az iparüzési adó felhasználására, fizetésére vonatkozóan már a COVID-19 világjárványt megelőzően is készültek a fővárosra nézve hátrányos jogszabálymódosítási tervezetek, a járványhelyzet azonban új helyzetet eredményezett: 2020-ban a gazdasági szektort ért hatások miatt nemcsak a bevételek csökkentek az előző évhez képest, hanem a Kormány a Fővárosi Önkormányzat számára magasabb szolidaritási hozzájárulást is megállapított. Ez az összeg a 2019. évi 10 milliárd Ft-ról 2020-ban 21,8 milliárd Ft-ra, 2021-ben pedig 35,4 milliárd Ft-ra emelkedett.

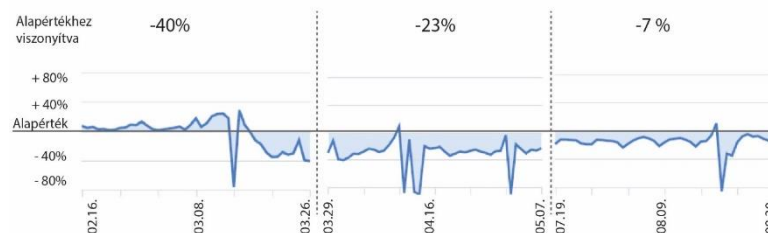
- » A helyzetet tovább nehezíti, hogy a felhasználás is további kötöttségekkel jár, az iparüzési adóból származó bevételt a helyi közösségi közlekedési feladat ellátására kell fordítani, a fennmaradó összegekből pedig a szociális ellátásokat kell finanszírozni.

- » A Fővárosi Önkormányzatnak 2019-ben 164 milliárd Ft iparüzési bevétele volt, amely az elvonások és a gazdasági szereplők kieső bevételei miatt a következő két évben jelentősen csökken. Egyes gazdasági szervezeteknél drámai mértékben csökkent a forgalom és a bevétel, különösen a turisztikai és kulturális ágazatban (FÁNK, gyógyfürdők, színházak, múzeumok)

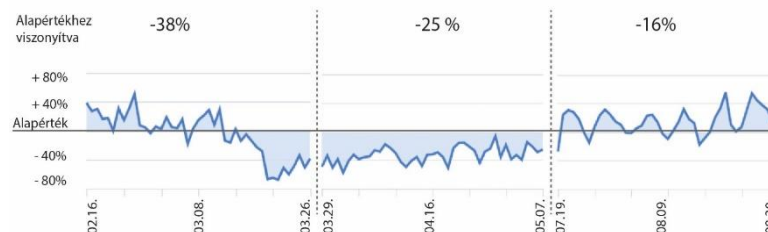
Kisker. és szabadidő: étterem, kávézó, bevásárlóközpont, múzeum, könyvtár, mozi látogatottsága

Élelmiszerboltok, patikák: élelmiszerpiacok, kistermelői piacok, élelmiszerboltok, drogériák, patikák látogatottsága

Parkok: nemzeti parkok, nyilvános strandok, kikötők, kutyafuttatók, terek és közparkok látogatottsága

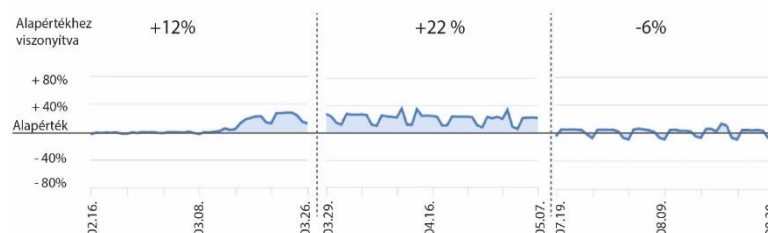
Tömegközlekedési állomások: tömegközlekedési csomópontok, metróállomások, buszmegállók, vasútállomások forgalma

Munkahelyek

Lakóövezetek

Budapesti google mobility diagramok, február 16. és augusztus 30. között, különböző használatokat vizsgálva, forrás: COVID-19 Community Mobility Report, google

és a közösségi közlekedés területén volt jelentős bevételekiesés: az előzetes becslések szerint a közösségi közlekedésben csak 2020-ban 22 milliárd Ft-tal csökkent a bevétel, aminek nagy részét szintén a Fővárosi Önkormányzatnak kell biztosítania. A Fővárosi Önkormányzat forrásbevonási lehetőségei korlátozottak (pl. hitel felvételét is a Kormánynak kell jóváhagynia).

- » A fővároshoz tartozó gazdasági szervezeteknél a járványhelyzet hasonló intézkedéseket tett szükségessé: műszakok és munkarend átszervezése, távmunka lehetőségének biztosítása, ügyféloldali online és telefonos szolgáltatások erősítése. A szükséges eszközök beszerzése mellett a védekezés rendkívüli költségei is a vállalatokat terhelték. A jövőre nézve egyértelművé vált a digitális szolgáltatások fontossága, ennek a területnek a fejlesztése (automata mérőberendezések, távleolvasás, online ügyfélszolgálati funkciók stb.). A közszolgáltatók likviditási helyzetére hosszabb távon hatással lehet a fogyasztók fizetőképességének romlása, a jelentős számú munkahely megszűnése, a jövedelmek csökkenése. A vállalati ügyfeleknél a fogyasztás tartós csökkenésével is számolni lehet, a cégek felszámolása jelentősen növeli a meg nem fizetett szolgáltatás volumenét, így a be nem hajtható tartozások mértékét.
- » A Fővárosi Önkormányzatnak, mint foglalkoztatónak, fontos célja, hogy a válság hatására gazdasági szervezeteinél ne legyen csoportos létszámleépítés, ezért a hangsúlyt a munkaerő megtartásában a vállalkozói megoldásokra, egyéb területeken pedig a költségsökkentésre helyezi.
- » A járványveszély gyökerestül megváltoztatta az emberek hétköznapi életvitelét és fogyasztási szokásait, és a várossal szembeni igényeket is. A lakóhely szerepe felértékelődött: a kijárási korlátozások eredményeképp az otthonok egyszerre váltak a tanulás és/vagy a munkavégzés terévé, és a sokféle szabadidős tevékenység is a szűkebb lakókörnyezetre helyeződött át, így a kis távolságban lévő szolgáltatások felértékelődtek, a város zöldterületeinek kihasználtsága jelentősen megnövekedett. A járványhelyzet megmutatta, hogy milyen nagy szükség van a városi szabadterekre, közparkokra és közkertekre.
- » A mobilitási igények csökkenése, ezáltal a gépjárműforgalom jelentős visszaesése számos nagyvárosban időszakosan a mért légszennyezési adatok - szálló por (PM10), nitrogén-dioxid (NO₂), kén-dioxid (SO₂), nitrogén-oxidok (NO_x), ózon (O₃) – kedvező irányú eltolódását eredményezte. Ez a városfejlesztésben egy határozott irányváltást eredményez a zöld, fenntartható mobilitás térnyerésének növelésére, a személygépjármű forgalomból adódó környezeti terhelés csökkentésére.
- » Május közepén került bejelentésre a Budapest Restart program, a Fővárosi Önkormányzat koronavírus járvány hatásaira reagáló eszközrendszere. Az intézkedések kialakításánál a rövid távú hatások kezelése mellett a város hosszú távú alkalmazkodóképességének javítása is célként jelent meg. A program fókuszában a városi terek használatának újragondolása, a gyalogos, kerékpáros és közösségi közlekedés vonzóvá tétele, a gazdaság élénkítése, a kulturális élet és turizmus újraindítása, a szociális ellátórendszer fejlesztése, a civil szervezetek támogatása, valamint az önkormányzatiság fejlesztése áll. Az újraindítás, a város működésének, használatának ideiglenes változása egyben lehetőség az újratervezésre. A COVID-19 hatásaként átalakuló közlekedési szokások világszerte felértékelik az egyéni mikromobilitási és aktív közlekedési formákat, a változó szemlélet alkalmat adhat a közterületek újrendezésére és jelentős, nagyforgalmú, belvárosi közlekedési tengelyek (Kossuth-Rákóczi tengely, Nagykörút) humanizálásának, komplex megújításának előkészítésére.
- » A Restart program több olyan intézkedést tartalmaz, mely rövid távú megvalósítása egyfajta tesztelésnek, pilot szakasznak tekinthető. Ilyenek például az ideiglenesen felfestett kerékpárútvonalak, egyes közterületek időszakos lezárása a gyalogos, kerékpáros forgalom javára. Ezek tapasztalatai hozzásegítik a városvezetést, hogy hosszabb távon jó döntések szülessenek például a városi terek használati megosztásával és a közlekedési szektorban történő fejlesztésekkel kapcsolatban.
- » A koronavírus gazdasági és társadalmi hatásainak kezelésére az Európai Unió több eszközt és intézkedést vezetett be, legjelentősebb az ún. Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, mely az tagországok zöld és digitális átállását, és sérülékenységének csökkentését eredményező beruházásokat támogat. Az eszköz és a következő többéves finanszírozási keret felhasználási feltételeinek kialakítása jelenleg egyeztetés alatt áll. Tekintettel a Fővárosi Önkormányzat következő két-három éves nagyon feszes gazdálkodási helyzetére, az uniós források igénybevétele döntő lesz a tervezett fejlesztések megvalósítása szempontjából.

TELEPÜLÉSHÁLÓZAT

---

intézményi értékelés

- » Agglomerációs, várostérségi szinten továbbra sincs intézményesített együttműködés.
- » Az országos fejlesztéspolitikában a Budapest-központúság csökkentésére vonatkozó javaslatok a főváros nemzetközi versenyképességét potenciálisan gyengíthetik.
- » Budapest nemzetközi kapcsolatainak építése a 2019. évi önkormányzati választást követően új alapokra helyeződött, a V4 fővárosokkal való együttműködés erősödött.
- » A Miniszterelnökségen belül 2018-ban kialakították a Budapest és a fővárosi agglomeráció fejlesztéséért felelős államtitkárságot. 2018-ban megalakult a Fővárosi Közfejlesztések Tanácsa a fővárosi fejlesztések koordinált előkészítése érdekében. 2019-ben megalakult a Budapesti Fejlesztési Központ, mely az elővárosi közösségi közlekedés fejlesztési feladatkörén keresztül a főváros térségi kapcsolatrendszerének alakításában fontos szerepet kap.
- » A fővárosi önkormányzat szerepe a városfejlesztésben a közelmúltban történt jogszabályi, intézményi és finanszírozási átalakítások következményeként tovább csökkent.
- » Az intézményi, államigazgatási, kulturális funkciók koncentrációja miatt a Kormány közcélú fejlesztéseinek továbbra is kiemelt helyszíne Budapest.
- » Budapest 2018. január 1-jétől önálló NUTS 2 régió, amely Magyarország egyetlen fejlettebb régiója a 2021-2027-es programozási időszak alatt.

tematikus értékelés

- » Budapest az európai városhálózat erős tagja: népessége az Európai Unión belül a 9. legnagyobb, a funkcionális várostérségben közel három millió fő él.
- » Budapesten és környékén a gyorsforgalmi úthálózat nagyrészt kiépült – az M0 nyugati szakasz kivételével – a város az európai közlekedési hálózat fontos tagja; a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utas- és teherforgalma a koronavírus járvány bekövetkeztéig dinamikusan fejlődött; a vízi szállítás – bár Magyarország szerepe nemzetközi szinten marginális – legnagyobb része Budapesten keresztül zajlik, az ország legjelentősebb folyami átrakodó központja – Csepeli Szabadkikötő – és a hozzá kapcsolódó logisztikai és közlekedési infrastruktúrák fejlesztése folyamatos. A vasúti korszerűsítések a kormány fókuszába kerültek, a következő időszakban ebben várhatóak a legjelentősebb előrelépések.
- » A Pest megyével együtt alkotott Közép-Magyarország népességi, gazdasági súlya az országon belül tovább erősödik. A K+F+I erős hazai koncentrációja mellett európai összehasonlításban csak átlagos növekedést mutat: Budapest várostérsége mint „tudásrégió” nem használja ki hatékonyan a közlekedés-földrajzi helyzetből és a gazdaság méretéből adódó előnyöket, a szinergiák erősítésére van szükség.
- » A szuburbanizációs folyamatok újbóli felerősödése, Pest megye népességi súlyának növekedése a szolgáltatások szervezése – elsősorban az oktatás, egészségügy, közlekedés – területén növekvő kihívást jelent a jövőben. A belső közlekedési hálózatot terhelő forgalom a kiegyensúlyozatlan városszerkezet mellett abból is adódik, hogy az agglomerációs szolgáltatások, munkahelyek, ezek harántirányú kapcsolatokkal történő jobb elérhetősége még nem megfelelően kiépített a tágabb várostérségben. A város határt több mint 680 000 utazás lépi át irányonként naponta, amelynek kétharmada személygépjárművel történik, nagyrészt átmenő forgalom. A P+R kapacitások, az elővárosi közlekedési hálózatok – a fejlesztések ellenére – ezt nem tudják kiszolgálni, ami Budapest levegőtisztaságát, életminőségét is kedvezőtlenül érinti.
- » Pest megye gazdaságának fejlődése, a szomszédos megyék nagyvárosainak gyorsforgalmi megközelíthetősége egy erősödő fővárosi gazdasági térség alapját képezi, azonban a térségi együttműködés és gazdaságélénkítés (például egy térségre készülő intelligens szakosodási stratégia elkészítése) hiányzik, ami az európai makrorégiók szintjén a versenyképességet gyengíti.

EURÓPAI TEN-T HÁLÓZAT FŐ ELEMEI

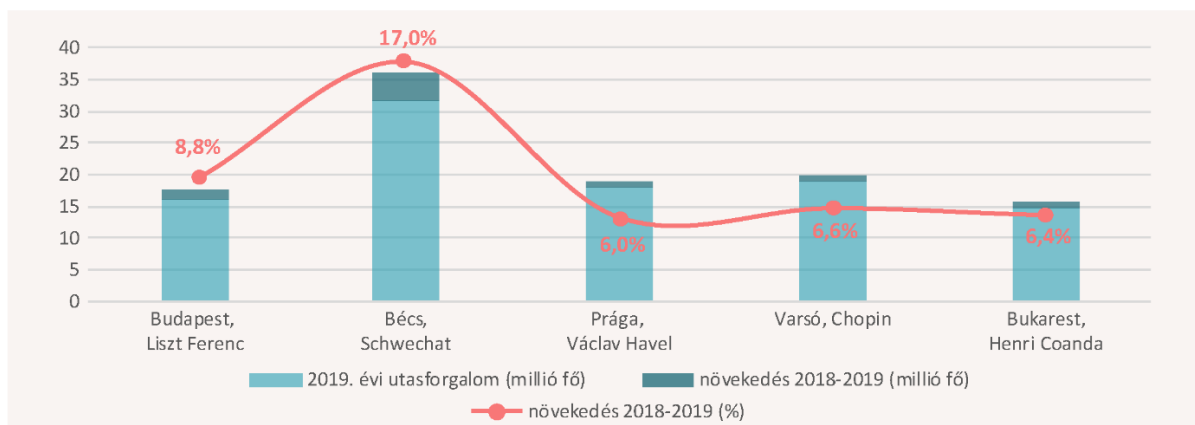

EURÓPAI VÁROSOK

Varsó	1 735 442
Budapest	1 749 734
Bécs	1 776 746
Hamburg	1 830 584
Bukarest	2 131 034
Róma	2 872 800
Madrid	3 223 334
Berlin	3 613 495
London	8 797 330
Párizs	9 782 671

Az Európai Unió legnépesebb városai (fő), 2018. január;
 Forrás: Eurostat

EURÓPAI REPÜLŐTEREK FORGALMA

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Nemzetközi szinten gazdasági, turisztikai, kulturális pozíció, makroregionális szerepek erősítése, különösen az Európai Unió Duna-menti makroregionális térségére.
- ➔ A nemzetközi versenyképességet hosszú távon erősítő területeken – ezen belül is K+F+I, a kreatív ipar, egészségipar, IKT, közlekedés, oktatás – kezdeményező szerep és érdekérvényesítés.
- ➔ Budapest várostérség pozitív nemzetközi megítélésének erősítése (városmarketing, Budapest márka); nemzetközi interregionális és határon átnyúló térségi, valamint európai nagyvárosi kapcsolatok és együttműködések tudatos építése.
- ➔ A várostérség szereplőivel és a Kormánnyal történő intenzívebb együttműködés, problémák közös megoldása, fejlesztési potenciál közös kiaknázása, érdekek harmonizálása a versengés helyett, a kooperációra épülő térségi versenyképesség erősítése.
- ➔ A településközi kapcsolatok és a mobilitás integrált, várostérségi szintű fejlesztése az átalakuló fogyasztási szokásokat és technológiai lehetőségeket is figyelembe véve.
- ➔ Az elővárosi vasútvonalak integrálása a városi közlekedésbe.
- ➔ A szuburbanizáció ellensúlyozása érdekében az egymással összehangolt lokális hatású városi szolgáltatások és szempontok előtérbe helyezése, a helyi identitás erősítése.

FEJLESZTÉSI KÖRNYEZET

---

intézményi értékelés

- » Budapest fejlesztési és rendezési környezetét hierarchikus rendszer szerint illeszkedő tervek határozzák meg. Legmagasabb szintet a nemzetközi egyezmények alkotják, amelyhez illeszkedik az országos és a térségi területfejlesztés és területrendezés. Sorrendben ezt követik a települési tervek. Budapest helyzete ebben a rendszerben több szempontból is sajátos, mert a területfejlesztési és településfejlesztési tervei is azonosan, a teljes közigazgatási területre készülnek. Emellett Budapest kettős közigazgatási rendszerében a településfejlesztés is kétszintes: a főváros teljes közigazgatási területére készülő tervek és az azokhoz illeszkedő kerületi dokumentumok.
- » Az elmúlt években alapvetően megváltozott az országos jogszabályi környezet, amelynek következtében új típusú fejlesztési- és rendezési tervek, tervműfajok jelentek meg a hazai tervrendszerben. Az új jogszabályi környezethez az új fővárosi fejlesztési környezetnek éppúgy alkalmazkodnia kell, mint a nemzetközi tendenciák alapján készülő új típusú fejlesztési módszerekhez.
- » A tervi környezet módosítása jelenlegi is folyamatban van: készül az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, folyamatban van a fővárosi településszerkezeti terv és Fővárosi Rendezési Szabályzat átfogó módosítása, amelyekkel párhuzamosan készülnek a kerületek jelentős arányában az új kerületi településfejlesztési stratégiák. Ebben a változó környezetben kiemelten fontos a partnerség, az érdekelt bevonása, annak érdekében, hogy a tervi összhang biztosítható legyen.
- » Az új jogszabályi háttér és napjaink trendjei együttesen újrapozícionálták a civil szféra bevonását. A fejlesztési környezetet meghatározó fejlesztési- és rendezési tervek elfogadása közérdekű döntés, így biztosítani kell a nyilvánosságot és a közösségi ellenőrzés lehetőségét. Az érdekelt felek tájékoztatására és véleménynyilvánítására alkalmazott fővárosi eszközök jelenleg kezdetlegesek, hiányzik az egységes tájékoztatási és bevonási protokoll.
- » A hatályos fejlesztési tervekben (fővárosi és kerületi) megjelenő főirányok az élhető és vonzó város jövőkép elérését szolgálják, legfontosabb témakörei a vállalkozás- és beruházásbarát gazdasági környezet; a sokszínű, értékőrző, zöld nagyvárosi környezet; valamint a meglévő épületállomány és a közterületek rehabilitációja. A jelenlegi tendenciák alapján a készülő új tervekben nagy prioritással fog szerepelni a koronavírus, reagálás a klímaváltozás miatti kihívásokra, az „okos város” szempontok és a belső tartalékkerületek (barnamezők) fejlesztésének fontossága.

tematikus értékelés

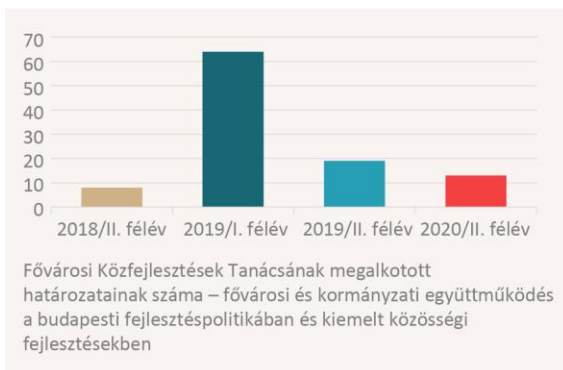
- » A várostérségi fejlesztések kapcsán eltérhetnek az agglomerációs és a budapesti érdekek, ez a verseny az ökológiai elvek ellen hat. Emellett a gazdasági és közigazgatási rendszerben egymással konkuráló települések az egymás rovására történő versengés helyett, összefogással erősíthetnék pozícióikat. Az elmúlt évtizedek változásainak jelentős hatása volt úgy a térségben élő népesség térbeli elhelyezkedésének változására, mint az infrastruktúra hálózat fejlődésére, az ellátást biztosító intézményhálózat igénybevitelére. A változások koordinálása csak a főváros és környéke összehangolt tervezésével valósítható meg.
- » A növekvő kormányberuházások száma jelentős állami fejlesztéseket jelenthet a főváros számára, amelyek megfelelő partnerséggel támogathatják a fővárosi városfejlesztési célok megvalósulását, együttműködés és városi szintű koordinálás hiányában azonban szétfeszíthetik a jelenlegi városszövetet. A megvalósuló gigaberuházások partnerség hiányában olyan többlet feladatokat generálhatnak az önkormányzatok számára, amelyek ellátására nincs elegendő erőforrásuk.
- » A kerületek külső határait gyakran inkább perifériának tekintik, mint más kerületek felé kapcsolatot biztosító területnek, ezért ezek a sokszor fővárosi jelentőségű területek alacsony prioritásúak, kevésbé vagy összehangolatlanul fejlesztettek. A Fővárosi Közgyűlés által elfogadott terveknek az érdekek összehangolását, a város egységes szemléletű, de területileg differenciált fejlesztését kell támogatnia, annak érdekében, hogy Budapest ne 23 kerület halmaza, hanem egy város legyen.

OKOS VÁROS SZEMPONTOK

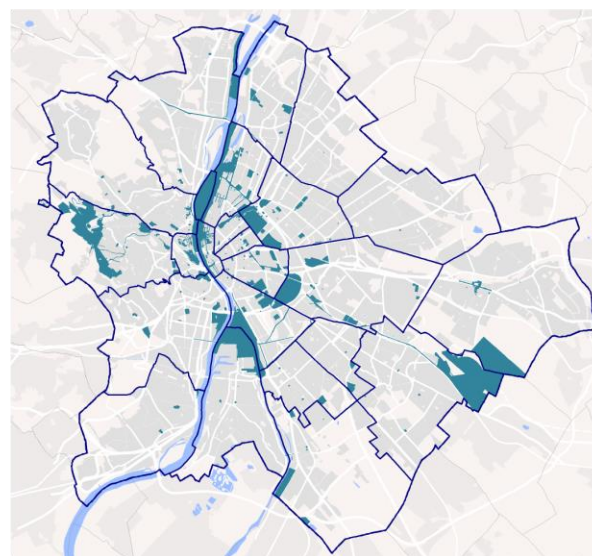

Smart Budapest keretrendszer, horizontális (okos) szempontok érvényre juttatásához (809/2019. (V.29.) Főv. Kgy. hat.)

FŐVÁROSI KÖZFEJLESZTÉSEK TANÁCSA

KORMÁNYBERUHÁZÁSOK

2020. szeptember közepén hatályos kormányrendeletben meghatározott kiemelt beruházásokkal érintett ingatlanok

BUDAPESTI KIEMELT BERUHÁZÁSOK

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Kezdeményező szerep és érdekérvényesítés mind a versenyképességet hosszú távon erősítő területeken, mind a belső, egészséges városműködést biztosító területeken a fejlesztések tervezése során.
- ➔ Az aktuális szakági stratégiák integrált szerepeltetése az új ITS-ben, a megfelelő hangsúlyokkal és komplexitással, az új dokumentumnak kellően rugalmasnak kell lennie a változó környezeti kihívásokra (pl. a koronavírus miatt).
- ➔ A fejlesztési és rendezési tervekben rögzítettek érvényre juttatása a megvalósuló fejlesztések során, az ágazati integráció és „okos” szemlélet mindennapos alkalmazásának intézményesítése, szervezeti egységek és felelősségi kör kialakítása.
- ➔ A fejlesztési környezet megváltozásával kapcsolatban a lakosok és vállalkozások gyors tájékoztatását, a rendszeresített véleménynyilvánítást, társadalmi konzultációt korszerűsítő eszközök megvalósítása és egységes protokoll szerinti alkalmazása.

TÁRSADALOM

---

intézményi értékelés

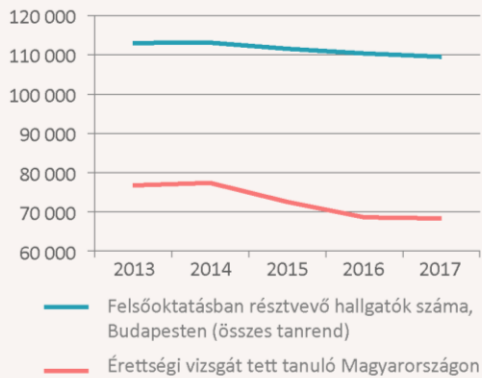
- » A Fővárosi Önkormányzat korlátozott feladatköre mellett (hajléktalan ellátás, bizonyos szociális ellátások, idősotthonok működtetése), a koordináció, kezdeményezés, valamint az életminőséget javító fejlesztések révén a társadalmi kihívások kezelésében fontos szerepet játszik.
- » A társadalmi problémákat vizsgáló, azok okait feltáró Budapest – és várostérsége – specifikus kutatások hiányoznak. Ezek fontosak a beavatkozások tervezéséhez, a fővárosi kezdeményező szerep szakmai támogatásához. Együttműködésre van szükség kutatókkal, egyetemekkel. Azon statisztikai szolgáltatások, szabadon elérhető közadatok köre korlátozott, amelyek a szolgáltatástervezést, a társadalmi vállalkozások, civil szervezetek működését támogatnák.

tematikus értékelés

- » Budapest, illetve a Budapesti Agglomeráció súlya az ország népességén belül tovább emelkedik (2018: 17,9% illetve 26,6%). A Budapesti Agglomeráció népességének 67%-a Budapesten él.
- » Budapest korábbi nagyobb mértékű népességcsökkenése megállt, 2006-tól 2015-ig alapvetően a növekedés volt jellemző, azóta stagnál. A természetes fogyást és a belföldi migráció elvándorlást mutató egyenlegét a nemzetközi migráció többnyire kiegyenlíti.
- » Budapest belföldi vándorlása egyenlege (2016-tól) ismét negatív, a szuburbanizáció újra megélezte. Az elvándorlás iránya főleg Pest megye és ezen belül az olcsóbb lakhatást kínáló agglomerációs övezet (2015-2019 között 60 ezres Pest megyei vándorlási nyereség).
- » Budapest továbbra is az országba érkező nemzetközi migráció elsődleges célpontja, a hazánkban élő külföldiek fele budapesti lakcímmel rendelkezik. A külföldi állampolgárok aránya is növekszik (2011: 3,3%; 2020: 5,4%), de nemzetközi nagyvárosi összehasonlításban továbbra is alacsony. A Budapestről kivándorlók száma átlagosnak mondható, miközben itt a legmagasabb a visszavándorlók aránya. A kivándorlók között a fiatalabb, iskolázottabb és a szakmával rendelkezők aránya magas.
- » A budapesti lakosság öreg és tovább öregszi (öregedési index 2012: 149,1; 2019: 152,3). Az ország idős-korú (60 éven felüli) népességének 20%-a Budapesten él, a korszpecifikus szolgáltatásokat potenciálisan igénybe vevők száma folyamatosan emelkedik.
- » A háztartások száma és ezen belül az egyszemélyes háztartások aránya tovább emelkedik (2001: 34,6%; 2016: 41%). Emelkedik azon házaspár/élettársi családok aránya is, ahol nincs gyermek (2001: 35,7%; 2016: 41,3%). Az atomizáltság és a családi hálózat hiánya egyre erősebben érezhető.
- » Továbbra is Budapesten él a legképzettebb lakosság, az ország szellemi tevékenységet végzőinek majdnem fele itt dolgozik (2019: 44%), ami kvalifikáltabb munkaerő-kínálatot biztosít. Budapesten a legalacsonyabb a szakmunkás és szakiskolai végzettséggel rendelkezők aránya (11%; országos átlag: 21%), ami hozzájárul az egyes szakmacsoportokban tapasztalható munkaerőhiányhoz. A munkavállaláshoz, szolgáltatások igénybevételéhez szükséges digitális kompetenciák szintje erősen korrelál a képzettséggel, társadalmi-jövedelmi státusszal, egyes társadalmi csoportok esetében jelentős lemaradás tapasztalható.
- » 2020-ig – a pandémia megjelenéséig – magas foglalkoztatottság és alacsony munkanélküliség (munkanélküliségi ráta 2011: 9,8%; 2019: 2,5%) jellemezte a budapesti munkaerőpiacot. Ugyanakkor európai összehasonlításban még mindig alacsony a 24 év alattiak, a részmunkaidősök, illetve a nyugdíjasok foglalkoztatottsága.
- » Budapesten a teljes munkaidőben alkalmazottak bruttó átlagkeresete 2017-ben több mint 27%-kal, az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemalapot képező jövedelem 30%-kal volt magasabb az országos átlagnál. A budapesti háztartások tizedének vannak gondjai ugyanakkor a rezszi fizetésével, és kerülhetnek díjhátralékba. A szegénység vagy kirekesztődés kockázata a lakosság 13,9%-át érintette (2017: országos arány 19,6%).
- » A fogyatékosokkal élők helyzetének kezelése továbbra sem kielégítő.

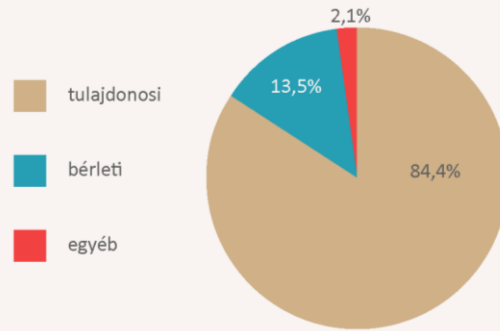
ÉRETTSÉGIZETTEK ÉS FELSŐOKTATÁSI HALLGATÓK SZÁMA

Felsőoktatási intézményekben hallgatók száma adott év őszi félében Budapesten / Forrás: Oktatási Hivatal

LAKÁSHASZNÁLAT JOGCÍME

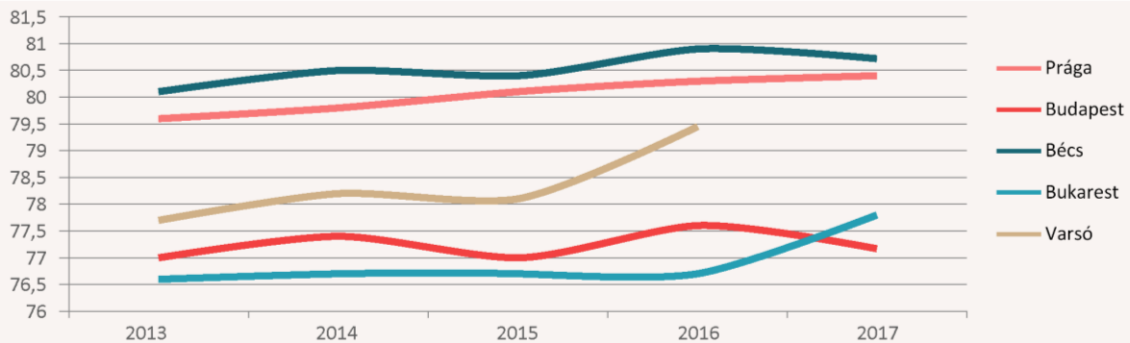
A háztartások megoszlása a lakáshasználat jogcíme szerint Budapesten, 2017. Január 01-én.

Forrás:KSH

VÁRHATÓ ÉLETTARTAM

A születéskor várható élettartam alakulása a vizsgált városokban (Forrás: Eurostat, KSH, Statistics Poland, NIS, CSO)

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Családbarát, klímatudatos lakókörnyezet kialakításának ösztönzése a népességmegtartó képesség erősítésére, az elvándorlás mérséklésére, mintaprojektek támogatása.
- ➔ A prevenció erősítése; érdekérvényesítés a fővárosi egészségügyi szolgáltatások fejlesztése érdekében.
- ➔ Társadalmi vállalkozások tevékenységének ösztönzése, támogatása, elismerése, valamint a különböző érdekeltelk – intézmények, kerületek, civil szervezetek, egyházak – közötti koordináció erősítése a fontosabb társadalmi kihívások megoldása érdekében (időskorúak ellátása, esélyek növelése az oktatásban, képzésben, foglalkoztatásban; területi egyenlőtlenségek csökkentése stb.), fővárosi célcsoport-orientált intézkedések tervezése.
- ➔ A városlakók informáltságának és a szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, ezáltal az öngondoskodási képesség erősítése.
- ➔ Ösztönzők és szemléletformálás számos területen (tolerancia, közösségi élet, atipikus foglalkoztatás, távmunka, egészséges életmód, öngondoskodás, önkéntesség stb.).

HUMÁN SZOLGÁLTATÁSOK

---

intézményi értékelés

- » A Fővárosi Önkormányzat feladatai korlátozottak, leszűkültek a következő területekre: szociális ellátásokban való szerepvállalás (időotthonok), hajléktalan ellátás szervezése; saját tulajdonú lakás-gazdálkodás; az országos szerepkörrel összefüggő kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása, közművelődési tevékenység támogatása; filmszínház, előadó-művészeti szervezetek támogatása. Ezen felül önként vállalt feladatok a tömegsport, ifjúságpolitikai terén.
- » Intézményi háttér: Budapest Esély Nonprofit Kft. (hátrányokkal küzdő társadalmi csoportok munkaerőpiaci esélyeinek megerősítése), Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (hajléktalan-ellátás). A Budapest Brand Zrt. – ami a korábbi Budapesti Fesztivál- és Turisztikai Központ Nonprofit Kft. és a Budapesti Városarculati Nonprofit Kft. összeolvadásával jött létre – fontos szerepet játszik a főváros kulturális, művészeti programjainak szervezésében.
- » A kulturális TAO 2019-ben megszűnt, ami finanszírozási bizonytalanságot okozott a fővárosi intézményekben, csökkentette a magánszektor szerepvállalását a kultúra finanszírozásában. Folyamatos, érdemi egyeztetés nélküli kormányzati intézményi átalakítások (színházak, egyetemek működtetése stb.) jellemzik az elmúlt éveket.
- » Az egészségügyi szolgáltatások kormányzati és kerületi önkormányzati hatáskörben vannak: a kormány Egészséges Budapest Programja 2026-ig 700 milliárd forintos fejlesztési csomagot jelent. A fővárosi kórházak regionális ellátási területtel rendelkeznek, működtetésük és fejlesztésük az állam feladata; a kerületek az alapellátás és szakrendelők infrastrukturális hátterét folyamatosan fejlesztik, döntően uniós forrásból. A Fővárosi Önkormányzat és a Kormány közötti megállapodás szerint 2020-tól öt éven keresztül összesen 50 milliárd Ft felhasználása válik lehetővé az alap- és járóbeteg ellátás területén, a Fővárosi Önkormányzat koordinálása mellett.
- » A kormányzati lakáspolitikát, a lakosság tehetősebb rétegeit segítve, a lakástulajdon szerzése irányában bővül, míg az országos bérlakás-koncepció és eszközrendszer továbbra is hiányzik.

tematikus értékelés

- » Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése 2014 óta mind más területekkel összehasonlítva (kultúra, sport), mind az ország más területeihez – de a társadalmi elvárásokhoz - képest is elmaradt. A létesítmények állapota, felszereltsége, az ellátások finanszírozhatóságának korlátai és humán erőforrás területen jelentkező problémák (szakemberhiány, bérfeszültségek) az ellátásban is problémát okoz. A fővárosiak a közvéleménykutatások szerint az egészségügyi ellátás helyzetét tartják az egyik legnagyobb problémának Budapesten. Az otthonápolás intézményi háttere hiányzik. A magánszektor szerepe az ellátásokban bővül, azonban ez sokak számára megfizethetetlen.
- » A prevenció és diagnosztikai szolgáltatások hozzáférhetősége nem kielégítő, európai összehasonlításban a mortalitási statisztikák kedvezőtlenek, kiemelkedően magas a daganatos megbetegedésben elhunytak aránya.
- » Az időskorúak nappali ellátó intézményrendszere sem területileg sem volumenben nem követi le – a demográfiai trendek miatt jövőben tovább növekvő – igényeket. Az idősek otthonukban való ellátásának intézményi háttere szintén elmarad a lehetőségektől és igényektől, a magánszektor szolgáltatásai a családok jelentős része számára megfizethetetlenek.
- » Az egészségügyi és szociális ellátásban fontos nemzetközi trend a szolgáltatások fejlesztése innovációs partnerségek, kísérleti megoldások, továbbá korai bevezetési fázisban lévő megoldások, nyitott innovációs és részvételi tervezésű kezdeményezéseken keresztül. A strukturált partnerségi együttműködések Budapest számára lehetőségeket jelenthetnek a jövőben (pl. EIT, MI Koalíció).
- » A hajléktalan ellátásban a fővárosi intézmény mellett több szereplő is jelen van, ugyanakkor az intézmények jelentős korszerűsítést igényelnek.

- » A hajléktalanság megelőzésére és hajléktalanságból való kilépést segítő, lakhatással összefüggő intézkedések elégtelenek, a pszichiátriai betegek és időskorú hajléktalanok elhelyezése nem megoldott.
- » Nagy fluktuáció, a dolgozók központi bérrendezésének elmaradása a szociális ágazatban.
- » A közoktatásban a fővárosi eredmények (PISA mérések) országos viszonylatban jók, de a hátrányos helyzetű gyermekek lemaradása kimutatható. Az iskolák működési környezete fejlesztéseket igényel. Alternatív és önköltséges magánintézmények, piaci alapú oktatási szolgáltatások megjelenő kínálata mellett az egyházi intézmények szerepe erősödik. A pedagógushiány a magán- és egyházi intézmények, valamint az egyéb ágazatok – jövedelemkülönbségek miatti – elszívó hatása miatt problémaként jelentkezik. A tantervi kötöttségek erősödnek, kevés a mozgástér a versenyelőnyt jelentő készségek (kreativitás, együttműködés, probléma-megoldás) fejlesztésére. A közoktatásban az önkormányzatok szerepe a fenntartás és működtetés megszüntetésével szinte teljesen lecsökkent.
- » Az élethosszig tartó tanulás feltételei, az új ismeretekhez, digitális készségekhez való hozzáférés és szakmán belüli megújulás lehetőségei rendszerszinten nem biztosítottak, a lehetőségek növelésére és a hozzáférés javítására egyaránt szükség van.
- » Jelentős infrastrukturális fejlesztések történtek a felsőoktatásban (MOME, Ludovika Campus), nőtt a külföldi diákok száma, ugyanakkor a CEU nemzetközi képzéseit Bécsbe helyezte, az egyetemek a nemzetközi rangsorokban nem mutatnak tartósan javuló teljesítményt, a szükséges fejlesztéseket a finanszírozás nem biztosítja.
- » Jelentős kormányzati beruházások történtek a sportinfrastruktúra területén, a nemzetközi sportesemények száma növekszik, mely turisztikai hozadéka mellett a fővárosi szolgáltatások szervezésében többfeladatot jelent.
- » Jelentős kormányzati beruházások történtek és vannak folyamatban kulturális területen. A barnamezős területek funkcióváltása pozitív, míg a területi terhelést fokozó koncentrált fejlesztés (Városliget) nem támogatott a Fővárosi Önkormányzat részéről. A kulturális belépők ára az átlagfizetéshez képest magas.
- » Az önkormányzati bérlakások száma tovább csökken, a bérletben lakók több, mint fele piaci alapon bérel lakást a fővárosban. A bérleti díjak és a lakásárak növekedése meghaladja az átlagbérek növekedésének ütemét, nincs szabályozott bérlakáspiac és elegendő bérlakás. A fővárosban több okra visszavezethető lakhatási válság jellemző.

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ A Fővárosi Önkormányzat szakmapolitikai, koordináló és érdekérvényesítő erejének növelése különösen az egészségügy és az oktatás területén.
- ➔ Idősek nappali ellátó intézményei, hajléktalan ellátás területén mennyiségi és minőségi fejlesztések megvalósítása.
- ➔ Hajléktalan ellátó, valamint a hajléktalanságot megelőző és hajléktalanságból való kilépést támogató komplex szolgáltatások fejlesztése.
- ➔ Idősek otthonukban történő ellátásának, támogatásának fejlesztése a kerületi önkormányzatokkal, civil és nonprofit vállalkozásokkal együttműködve.
- ➔ Szociális ellátás területén humán-erőforrás háttér biztosítása.
- ➔ Kulturális és lakossági tömegsport szolgáltatások lakossági hozzáféréseinek javítása.
- ➔ A bérlakásszektor fejlesztése, a főváros kezdeményező szerepe a szektor országos szintű szabályozásának újragondolásában, valamint a megfizethető lakhatást, az energiaszegénység csökkentését támogató kezdeményezések támogatása, saját bérbeadható lakásállomány növelése. Lakhatás kérdésének komplex kezelése, differenciált megoldási javaslatok kidolgozása.
- ➔ Kreatív gazdaság, társadalmi vállalkozások és civil szervezetek szerepének erősítése a szolgáltatásokban.
- ➔ Társadalmi vállalkozások működési feltételeinek támogatása.

ESÉLYEGYENLŐSÉG

---

intézményi értékelés

- » Megújított szakpolitikai dokumentum: Budapest főváros helyi esélyegyenlőségi programja, 2017-2022.
- » Helyzetértékelés és problémafeltárás célcsoportonként (nők; gyermekek, fiatalok; kisgyermekesek; szenior korúak/idősek, roma/cigány származásúak; fogyatékossgal élők és tartósan egészségkárosodottak; mélyszegénységben/szegregátumokban élők; hajléktalan emberek, bevándorlók és menekültek, szexuális és nemi kisebbségek.
- » Intézkedési javaslatok – általános és célcsoport orientált, ágazatonként.
- » Ágazati stratégiákban az esélyegyenlőség szempontjai nyomokban megjelennek, ugyanakkor összehangolt és átfogó esélyegyenlőségi intézkedések nem valósulnak meg, illetve célzott esélyegyenlőségi programok, projektek megvalósítása csak szórványosan történik.
- » Az esélyegyenlőségre specializált szakmai háttérszervezet a Budapest Esély egy csoportja, e célra minimális kapacitásokkal rendelkezik (összesen napi átlag 8 órányi emberóra). A Fővárosnál esélyegyenlőségre delegált ügyosztály nincs, 2019 óta nincs kizárólag ezzel foglalkozó, hozzáértő szakember sem. Ez jelentősen hátráltatja mind az összehangolt intézkedések, mind az új projektek tervezését, megvalósítását.
- » Együttműködés a kerületekkel a szociális városrehabilitációs projektek megvalósításában – ezek a projektek kis mértékben tudtak integrálni esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő tevékenységeket is, a kerületi projektek összehangolása nem valósult meg, így az intézkedések hatása szórványos.
- » A beavatkozási területek alapvetően kerületi hatáskörbe tartoznak – továbbra is gyenge a kerületközi koordináció, együttműködés.
- » Jogszabály-változások negatív hatásai (szociális törvény, hajléktalantörvény, transz-törvény, TB törvény szigorításai).
- » Az esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók speciális szolgáltatási szükségleteinek figyelemmel kísérése esetleges, nem fővárosi szinten tervezett és összehangolt.

tematikus értékelés

- » A fővárosi nők férfiakénál alacsonyabb foglalkoztatottsága és jövedelmi egyenlőtlensége továbbra is probléma. A társadalmi részvétel terén is jelentős az elmaradás, a nők mind a politikai, mind a társadalmi és gazdasági döntéshozó szerepekben alulreprezentáltak ahhoz képest, ami végzettségükből és népességbeli arányukból következne.
- » A gyermekek és fiatalok közül elsősorban a szegregátumokban élők, illetve az intézményi nevelésből kikerülő veszélyeztetettek, körükben nagyobb a szenvedélybetegségek, egyes szexuális úton terjedő betegségek veszélye, illetve a bűnelkövetővé vagy áldozattá válás veszélye.
- » A kisgyermeket nevelőket egyrészt a nemi szerepek tradicionális értelmezéséből fakadó egyensúlytanságok sújtják – ez mindkét nem esetén igaz. Az egyedülálló szülők számára fokozottan nehéz a munka és a magánélet összeegyeztetése. Sok szolgáltatás, ügyintézési lehetőség a kisgyermekes szülők számára még mindig nem akadálymentes.
- » A szenior korú munkavállalók elhelyezkedési esélyei a fiatalabbaknál még mindig rosszabbak. Az idős generációt az izoláció veszélye fenyegeti. A szolgáltatások és ügyintézési felületek egy része az idős emberek számára nem akadálymentes, a szükségletekhez képest egyes szolgáltatási kapacitások alultervezettek (pl. tartós és átmeneti elhelyezést biztosító otthonok).
- » A budapesti roma lakosság közel harmada szegregátumokban él. Az átlaghoz képest körükben nagyobb az iskolai lemorzsolódás, rosszabb egészségi állapotuk és munkaerőpiaci helyzetük is. Az előítéletek, egyes szociális problémák etnicizálása igen magas, mind a többségi lakosság, mind a közszolgáltatók és munkáltatók körében. A roma fiatalok szocializációjából hiányoznak az erős, pozitív identitást kiépítő és

megerősítő tevékenységek, kevés a roma kultúra megőrzését, illetve a többségi lakossággal való megismertetését célzó program is.

- » A fogyatékos és tartósan egészségkárosodott emberek munkaerőpiaci helyzete lényegesen rosszabb az uniós átlagnál. Az akadálymentesítés széleskörű hiánya a szabad iskolaválasztást, szolgáltatások igénybevételét, társadalmi részvételt és nem egy esetben az önálló életvitelt is kisebb-nagyobb mértékben hátráltatja. A szolgáltatást nyújtó szervezetek és a lakosság is kevés adekvát ismerettel rendelkezik a fogyatékos emberekkel kapcsolatban. A szükségletekhez képest egyes szolgáltatások alultervezettek (pl. önálló életvitelt támogató, izolációt oldó szolgáltatások).
- » Fővárosban csak mikroszegregátumok, illetve a szegregáció által veszélyeztetett lakóterületek jellemzőek. Az intézkedések összehangoltságának hiánya miatt a problémák egy része (pl. a mélyszegénység alapú szerhasználat, hajléktalanság) térben vándorol a kerületek között.
- » A fővárosi hajléktalanellátó rendszer széttagolt, a kapacitások jelentős részét az ellátottak fizikai szükségleteinek kielégítése köti le. Ugyanakkor hiányzik a hajléktalanság prevencióját szolgáló egységes szemléletű fővárosi program. Nincs a főváros által koordinált, komplex megközelítésre épülő, elsőként a lakhatásra fókuszáló, ezt egészségügyi, szociális és munkaerőpiaci elemekkel is megtámasztó reintegrációs program, szolgáltatás.
- » Az előítéletek fokozottan sújtják a máshonnan betelepülőket, gyakran elmosódik a különbség bevándorló és menekült között. Ez erősíti azt a tendenciát, hogy a bevándorlók (és menekültek) gyakran egymás közelében, kisebb kolóniákban telepsznek le, így izolálódnak a többségi társadalomtól. Hiányoznak az integrációt segítő közösségi, szociális és kulturális szolgáltatások, ami nehezíti a pozitív migráció kihasználását, illetve a menekültként érkezők traumájának feloldását és beilleszkedését.
- » A szexuális és nemi kisebbségek jogszabályi szintű diszkriminációnak vannak kitéve (házasság, gyermekvállalás tilalma, nem- és névváltoztatás tilalma), a velük kapcsolatos előítéletek aránya mind a társadalomban mind a közszolgáltatásokat nyújtó szakemberek között igen magas. Ez esetenként a kisebbség tagjainak mindennapi biztonságérzetét csökkenti, míg máskor az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségügy, szociális ellátás, ügyintézés terén konkrét diszkriminációs esetekhez vezet. Ennek következtében különösen a transzneműek körében jellemző a korai iskolaelhagyás, a munkanélküliség. Speciális egészségügyi szükségleteik (lelki egészség, szexuális egészség, transz-specifikus ellátás) kielégítése nem megoldott.

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Az esélyegyenlőségért, illetve a nők és férfiak társadalmi és gazdasági egyenlőségéért felelős egység létrehozása a fővárosban, annak ellátása megfelelő kapacitásokkal.
- ➔ Kerületek közötti koordináció (antiszegregációs, városrész rehabilitációs programok, szociális szolgáltatástervezés, hajléktalanság prevenciója és kezelése), esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő kérdésekben.
- ➔ A női reprezentáció növelése a városfejlesztésben, városi döntéshozásban, nők jogai érvényesítését elősegítő szempontok megjelenítése.
- ➔ Fővárosi szintű szemléletformálás, lakosság és közszolgáltatást nyújtó szakemberek, munkáltatók érzékenyítése (képzés, kampányok) esélyegyenlőségi témákban.
- ➔ Esélyegyenlőségi szempontok átfogó érdekérvényesítése a fővárosi jogszabályalkotásban.
- ➔ Szakmai szabályok, protokollok, útmutatók kidolgozása, szakmaközi kerekasztalok szervezése az esélyegyenlőségi célcsoportok érdekeinek érvényesítése érdekében.
- ➔ Az esélyegyenlőségi célcsoportok speciális igényeinek megfelelő városi terek és szolgáltatások kialakítása (elérhető, akadálymentes, biztonságos, felhasználóbarát), hátránykiegyenlítő szolgáltatások biztosítása.
- ➔ A társadalmi részvétel általános erősítése, a társadalmi szervezetek bevonása a szükségletek monitorozásába, megoldási javaslatok kidolgozásába és implementálásába.

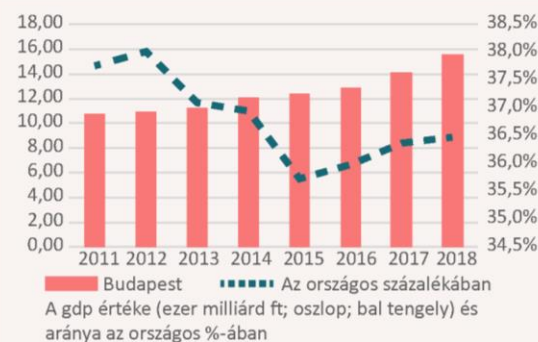
intézményi értékelés

- » Gazdaságélénkítési stratégia (Budapest Gazdaságélénkítési és Munkahelyteremtési Stratégiája 2015-2021) és üzleti innovációs szolgáltatásokat nyújtó, 2020-ban megújuló stratégiát kidolgozó szakmai háttérszervezet (Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány).
- » Turisztikai területen viszonylag korlátozott hatáskör (promóció, Budapest kártyacsalád, infopont-hálózat, együttműködések) és forrás a Fővárosi Önkormányzat kezében, az idegenforgalmi adó döntően a kerületekhez kerül. Szervezeti háttér (Budapest Brand Zrt.), mely integrált turisztika és városmárka fejlesztést, lakossági kommunikációs tevékenységet valósít meg.
- » Nemzetközi ingatlanpiaci vásárokon megjelenés az elmúlt években, együttműködve a magánszektoral – közös imázsépítés, marketing.
- » Országosan megújult és kialakítás alatt álló stratégiák (KKV stratégia, KFI stratégia stb.) – ITM megerősítő szerepe, a formálódó stratégiák kialakításában, korlátozott együttműködés a Fővárosi Önkormányzattal. Kutatói hálózat átszervezése okozta bizonytalanságok.
- » Uniós szinten erőfeszítések a szabályozási környezet rugalmasabbá tételére (pl. szabad adathozzáférés); új fejlesztési ciklusban (2021-2027) közvetlen brüsszeli források a KFI szektorban erősödnek.
- » Az innováció területén a budapesti várostérség intelligens szakosodási területei nem kidolgozottak.

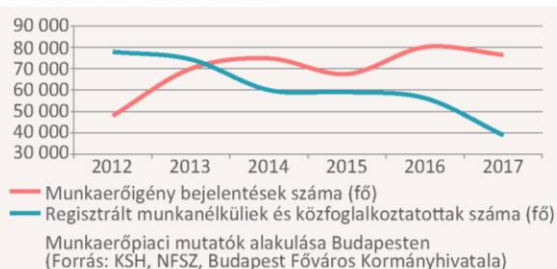
tematikus értékelés

- » A koronavírus járvány megjelenéséig kedvező makrogazdasági folyamatok és ingatlanpiaci konjunktúra volt jellemző, de már 2020 előtt globális trendként jelentkezett a lassulás a világgazdaságban.
- » A 2018-as Eurostat adatok szerint az ország GDP-jének 36%-a származik Budapestről, az egy főre jutó GDP Budapesten az országos átlag kétszerese, míg az EU27 átlag 145%-a volt. Az adatokból azonban az is látszik, hogy a térség fővárosaihoz (Prága, Pozsony, Bécs, Varsó, Bukarest) képest alacsonyabb az egy főre jutó, vásárlóerőparitáson számolt GDP értéke; nem sikerült pozíciót javítani a 2019. évi uniós versenyképességi mutatóban sem.
- » A hazai KKV-k erős várostérségi koncentrációja jellemző, az infokommunikációs szektor, a kutatás-fejlesztés, kreatív ipar, felsőoktatás, startup vállalkozások országban belüli súlya Budapesten meghatározó. Ugyanakkor a KKV-k üzleti innovációjának hiánya miatt alacsony a termelékenység; alacsony a digitális technológiák alkalmazási szintje, az együttműködésben rejlő potenciál nem kiaknázott.
- » Budapest és várostérsége továbbra is az országban belüli munkahelyi célú migráció fő célterülete, ugyanakkor egyes szektorokban munkaerőhiány (fővárosi közszolgáltatásokban is) volt jellemző a pandémia előtt. A 25 év alattiak és az 55 év feletti foglalkoztatási mutatói nemzetközi összehasonlításban kedvezőtlenek, a rugalmas foglalkoztatási formák alacsony szintje jellemző.
- » Mind a turisztikai vendégforgalom, mind a minőségi háttérinfrastruktúra és szolgáltatások dinamikusan bővültek a koronavírus járvány megjelenéséig, ugyanakkor a turisztikai forgalom koncentráltan jelenik meg a belvárosban számos negatív hatást, konfliktust eredményezve. Az érdekeltek közötti együttműködés elégtelen. A magas költségű vendégforgalom arányaiban nem tudott erősödni.
- » Az önkormányzatok és a vállalkozói szektor, valamint a tudásgazdaság szereplői között az együttműködés esetleges, transzfer funkciók hiánya jellemző. Budapest, mint az innovatív megoldások piaca és segítője nem használja ki a pozíciójából adódó lehetőségeket. Nem történik meg a városi kihívások célzott kommunikálása a piac szereplői felé.

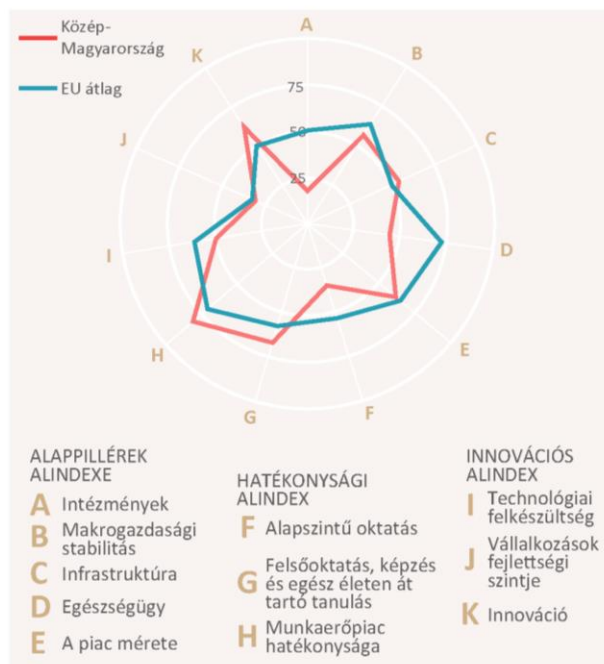
A GDP ÉRTÉKE

MUNKAERŐPIACI MUTATÓK

REGIONÁLIS VERSENYKÉPESSÉGI INDEX

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Vállalkozásokat, innovációt támogató üzleti környezet kialakítása. Adminisztrációs, ügyintézési, vállalkozókat támogató információs szolgáltatások korszerűsítése. Integrált tájékoztatási rendszer kiépítése és digitális eszközrendszer használata.
- ➔ Proaktív szerep a vállalkozásokat támogató eszközök és intézményrendszer létrehozásában, megújításában; jogszabályi környezet alakításában; a várostérség versenyelőnyt hordozó területeinek szervezésében (RIS3; platformok; várostérségi együttműködések).
- ➔ Tudástranszfer, tudásmenedzsment, innovációt stimuláló szerep erősítése, különösen a város céljaihoz illeszkedő ötletek megvalósításának támogatása; nemzetközi és hazai jó gyakorlatok nyomán követése, megosztása, javaslatok kialakítása az adaptálásra; nemzetközi kapcsolatrendszer fejlesztése.
- ➔ Nyílt innováció, a fővárosi kihívások - mint piac – hangsúlyosabb összekapcsolása a vállalkozói szektorral, tesztkörnyezet, városi laboratóriumok szervezése. Egyetemek, városlakók és általában az érdekeltek aktívabb bevonása a szolgáltatásfejlesztésbe.
- ➔ 2021-2027 közötti, közvetlen elérésű uniós források (innováció, zöldgazdaság) sikeres lehívására való felkészülés, projektek előkészítésének megkezdése.
- ➔ Koordináció, együttműködés szervezése a fenntartható turizmus, valamint a magas költségű turisztikai szegmensek növekedését támogató feltételek megteremtésében. A szolgáltatások és rendezvények új szemléletű szabályozásának fővárosi koordinációja, a helyi lakosság és a turisták együttéléséből adódó konfliktusok kezelésének egységes szemléletű megoldása.
- ➔ Integrált fővárosi brand építés, erősebb gazdasági célú marketingkommunikáció, együttműködés a gazdasági szereplőkkel.

GAZDÁLKODÁS, SZERVEZETI HÁTTÉR

---

intézményi értékelés

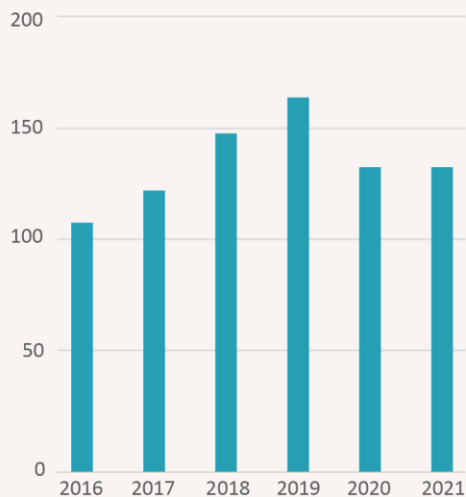
- » Budapest Főváros Önkormányzata rendelkezik az Mötv-ben foglalt kötelező és önként vállalt feladatai ellátásához a szükséges intézményi, szervezeti kapacitásokkal. A koordinációból, együttműködésből adódó lehetőségek az ehhez szükséges szervezeti hiányosságok miatt csak korlátozottan tudnak érvényesülni. A szervezetfejlesztés és a technológiai korszerűsítés további jelentős költségmegtakarítási, hatékonyságnövelési lehetőségeket kínál.
- » 2013 óta az önkormányzati hatáskörök/feladatkörök folyamatosan csökkennek.
- » A közszolgáltatási szektort érintő jogszabályalkotás és az önkormányzatok finanszírozásának kiszámíthatatlansága nem ad stabil keretet a működéshez és a fejlesztésekhez. A fővárosi szolgáltatások közül különösen a közösségi közlekedés működése erőteljesen érintett.
- » A közszolgáltató vállalatoknál 2020-ban a vállalati stratégiák újragondolásával szervezeti változások indultak el.

tematikus értékelés

- » A Fővárosi Önkormányzat éves költségvetése az elmúlt években feszes volt, a kiegyensúlyozott működési egyenleg mellett a felhalmozási célú – beruházások, felújítások megvalósítását biztosító – bevételek és kiadások egyenlege rendre negatív, amit a költségvetés egyéb finanszírozási forrásokkal – egyebek között az EIB hitelkeretből történő lehívásokkal – tudott elsősorban kezelni. A főváros aktív hitelállománya újra nőtt az adósságonkonsolidáció óta.
- » A központi költségvetésből származó fejlesztési források többnyire csak azokhoz a fejlesztésekhez kapcsolódnak, ahol a kormányzati programok, projektek is érintettek.
- » Budapest teljes működési kiadásának 45%-át a közlekedésre fordított összegek teszik ki, mely jól mutatja a főváros erőn felüli szerepvállalását ezen a területen.
- » Az önkormányzat legjelentősebb bevételi forrása a beszedett iparüzési adóból ráeső része, mely folyamatosan nőtt az elmúlt években, ugyanakkor a szolidaritási adó 2018. évi bevezetése, mértékének emelése és felhasználására vonatkozó jogszabályi kööttségek negatívan érintik az önkormányzati gazdálkodást. A főváros rendkívül korlátozottan rendelkezik további bevételi forráslehetőséggel. A COVID-19 járványhelyzethez kapcsolódó gazdasági visszaesés és a meghozott kormányzati intézkedések jelentősen csökkentik az önkormányzat saját bevételeit.
- » A fővárosi többségi tulajdonú vállalatok egy része nyereségesen működött 2020-ig, a költségvetéshez osztalékfizetéssel is hozzájárult, illetve megteremtette saját fejlesztési forráskeretét és hitelképességét.
- » A Fővárosi Önkormányzat – a tulajdonában álló közszolgáltatók és intézmények révén – jelentős foglalkoztató a budapesti munkapiacra. A főváros közszolgáltató vállalatoknál és a szociális ágazatban az utóbbi években jellemző volt a képzett munkaerő hiánya és a nagy fluktuáció. Mindez negatívan hat a hatékonyságra. A bérek emelése jelentős kihívást jelent gazdálkodási oldalról.
- » Továbbra is bevételi forrást jelentenek a vagyongazdálkodás, az ingatlanértékesítések és a bérbeadásból származó jövedelmek. A közelmúlt legjelentősebb tranzakciója a Bálna 2019. évi értékesítése volt.
- » A visszaforgatható városfejlesztési alap kialakítására történtek előkészítő lépések, az alap felállítása azonban nem történt meg.
- » Az önkormányzati szektorban, közszolgáltatóknál keletkező adatok hasznosulása és a nyílt innováció alkalmazása alacsony szintű, az egyetemekkel kétoldalú együttműködések jellemzők.

HELYI IPARÚZÉSI ADÓBÓL SZÁRMAZÓ BEVÉTEL (MRD FT)

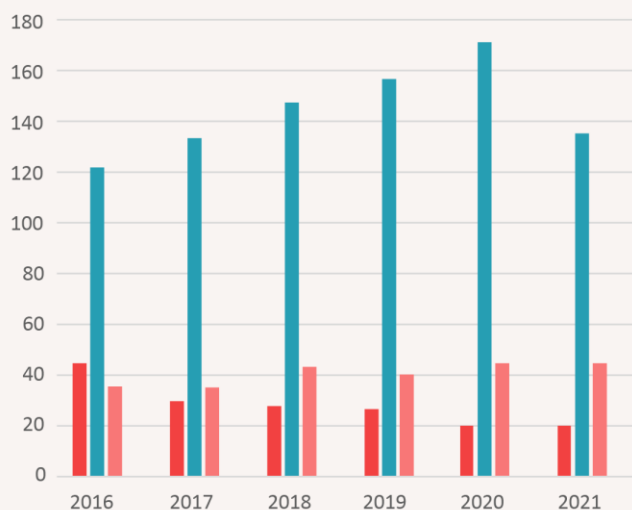

A Fővárosi Önkormányzat helyi iparúzési adóból származó tényleges (2016-2019) és tervezett (2020, 2021) bevételei, milliárd Ft

Forrás: zárszámadási rendeletek (2016-2019), 2020 évi módosított költségvetési rendelet és 2021. évi költségvetési terv

MŰKÖDÉSI BEVÉTELEK ÖSSZETÉTELE A KÖLTSÉGVETÉSBEN (MRD FT)

Működési célú támogatások államháztartáson belül
Közhatalmi bevételek
Működési bevételek

A Fővárosi Önkormányzat egyes bevételi tételeinek alakulása 2016-2021 között, milliárd Ft,
Forrás: zárszámadási rendeletek (2016-2019), 2020. és 2021. évi költségvetési tervek

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Finanszírozási stratégiák és eszközök kidolgozása, visszaforgatható városfejlesztési alap(ok) létrehozása.
- ➔ Bevé尔特ermelő képesség növelése, hatékonyságnövelés és költségmegtakarítás az önkormányzat teljes szervezeti rendszerében (önkormányzat, hivatal, közszolgáltató vállalatok).
- ➔ Budapest Gazdaságélénkítési és Munkahelyteremtési Stratégiájának megvalósítása a partnerekkel együttműködve: a főváros gazdasági erejének és helyi iparúzési adóbevételeinek növelése – a tudásintenzív ágazatokban és elsősorban hatékonyságnövelésből adódó, fenntartható növekedés irányában – ami biztosítja hosszú távon az önkormányzati fejlesztések hátterét.
- ➔ Közszolgáltatások szervezeti, működési megújítása: ügyféloldali és back-office fejlesztések, integrált szolgáltatásnyújtás és beszerzések területeinek bővítése.
- ➔ Városi laboratóriumok, nyílt innováció szerepének erősítése a városi szolgáltatások megújításában.
- ➔ Az informatikai fejlesztésekre fordítható források értékének megőrzése, bővítése, részarányának növelése a kiadások között.
- ➔ A közszolgáltatásoknál jelentkező munkaerő-hiány és munkaerő-megtartás kezelésére irányuló stratégiák, eszközök kidolgozása.
- ➔ Felkészülés a 2021-2027 között elérhető uniós források sikeres lehívására.

RÉSZVÉTELISÉG, ÁTLÁTHATÓSÁG, ADATOK

---

intézményi értékelés

- » A társadalmi kezdeményezéseket, részvételiséget támogató szervezeti háttér felállított (Társadalmi Együttműködési Osztály), az eszközzrendszer 2020 második felére jelentősen bővült (online részvételi témák megnyitása – közösetervezes.budapest.hu, első közösségi gyűlés a klímavédelem témájában), illetve előkészítés alatt áll (civil rendelet, Budapesti párbeszéd, Budapesti polgári kezdeményezés).
- » Az okos város fejlesztésekben, adatgazdálkodási és megosztási kérdésekben nincs rendszerszintű együttműködés a főváros és az egyéb érdekeltek (pl. kerületek, fővárosban működő intézmények stb.) között, a kooperáció esetleges, többnyire projektszintű.

tematikus értékelés

- » Jelentős kormányzati fejlesztések indultak el az e-közigazgatás területén, amely az önkormányzatok szolgáltatásainak integrálását is biztosítja. Az e-közszolgáltatások használata ugyanakkor országos viszonylatban jelentősen elmarad az uniós átlagtól.
- » Az önkormányzatnál a digitális adatvagyon feltérképezése, az erre alapozott adatgazdálkodási stratégiák kialakítása még nem történt meg: a szolgáltatásokat támogató integrált adatrendszer, valamint a nagyobb nyilvánosság számára is hozzáférhető adatok köre nem definiált, az eszköz és menedzsment feltételek csak részben állnak rendelkezésre. Integrált szolgáltatásnyújtás ezen a területen a fővárosi KAPU rendszerhez kapcsolódva, a térinformatikai adatállomány kapcsán kezdődött meg, illetve az egyes fővárosi tulajdonú vállalatok saját hatáskörben és célra kezdték meg ezirányú informatikai fejlesztéseiket.
- » A szolgáltatóknál keletkező, nyílt hozzáférésű adatok köre szűk és nem átlátható.
- » A rendszeresített véleménynyilvánítás, társadalmi konzultáció eszközei a kísérleti szakaszban vannak, egyelőre hiányzik az egy helyen keresztül történő, átlátható bekapcsolódás lehetősége.
- » A gazdasági szervezetek és intézmények városfejlesztési ügyekbe való bevonása esetleges.
- » A lakosok, vállalkozások gyors tájékozódását az önkormányzati honlap jelenlegi felépítése nem teszi lehetővé; a térinformatikai, vizuális adatmegjelenítésben rejlő lehetőségek nincsenek kihasználva.
- » A koordináció és a szabványok alkalmazásának hiánya veszélyezteti az új technológiákra alapozott szolgáltatások jövőben történő összekapcsolását, fenntartható működtetését, rendszerszintű fejlesztését.
- » Új együttműködési platformok megjelenése (Fővárosi Időügyi Tanács, Fővárosi Érdekegyeztető Tanács) és folyamatban lévő előkészítése (Budapest Global Council, ifjúsági együttműködési platform).
- » Budapest Brand Zrt. lakossági kommunikációs tartalom-fejlesztése (enbudapestem.hu)

Budapest élhetőségével kapcsolatos kérdőív eredményei
A válaszadók összességében pozitívan értékelték a fővárost...

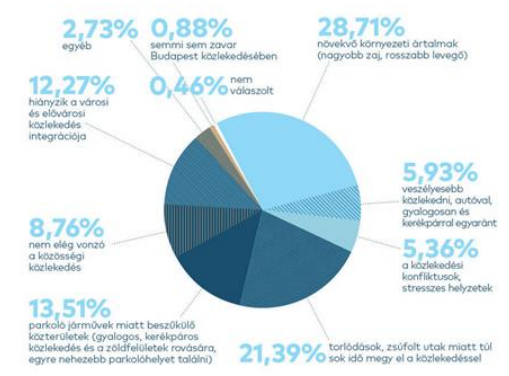
Mitől lesz még jobb az ITS 2027?
A második körös tematikus munkacsoport találkozik is...

A jelenlegi környezeti állapottal kapcsolatos kérdőív eredményei
A jövőbeli fejlesztéseket illetően a válaszolók a Duna-partok, és a...

Vegyen részt Ön is Budapest jövőjének megtervezésében!

Mondja el véleményét a Budapest Integrált Fejlesztési Programról!

TOVÁBB

A közlekedési téma kérdőívét összesen 1940-en töltötték ki. Legtöbben a 25-54 közötti korosztályból válaszoltak kérdéseinkre (72%), de jelentős számban sikerült bevonni az 55 év feletti korosztályt is (18%), míg a 24 év alattiak kevésbé érdeklődtek a téma iránt (10%). A közlekedés témában az összes válaszadó közül a férfiak nagyobb számban (63%) válaszoltak, mint a nők (37%). A tágabb történelmi bevárosban élők (a Hungaria körüln belüli, történelmi beépítéssel rendelkező területek lakói) válaszoltak legnagyobb arányban (44%), a lakótelepeken élők közül 21%, a kertvárosokban 29%, míg az agglomerációban, vidéken élők 6%-ban voltak a válaszadók között.

Az ITS tervezését támogató honlap, tematikus kérdőívvel, közérthető szakmai anyagokkal és véleményezési lehetőséggel

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Adatpolitika kidolgozása, kapcsolódó eszköz és menedzsmet folyamatok kialakítása.
- ➔ A lakosság és a szakmai, civil szervezetek aktív bevonása a döntéshozatalba, ennek során online eszközök alkalmazása.
- ➔ Ügyfélközpontú szolgáltatásfejlesztés, integrálva az e-közigazgatási szolgáltatásokat, város-kártya bevezetése a lakosoknak.
- ➔ A tájékoztatás – mint szolgáltatás – szerepének erősítése. A budapest.hu honlap megújítása, kényelmes, integrált digitális szolgáltatások kialakítása.
- ➔ Smart operatív koordinációs szervezeti egység / felelősségi kör kialakítása a hivatalon belül.
- ➔ Pilot- és demonstrációs projektek indítása a különböző érdekeltekkel együttműködve.
- ➔ Koordinációs szerep erősítése az okos város témakörökben: az önkormányzat és a különböző területi (kerületek, agglomeráció), államigazgatásai és ágazati szereplők, civilek és lakosság közötti együttműködések mechanizmusainak kidolgozása.
- ➔ Nemzetközi kapcsolatrendszer bővítése, tudástranszfer, javaslatok kidolgozása a legjobb nemzetközi gyakorlatok adaptálására.
- ➔ Átláthatóság alapelveinek érvényesítése – ehhez kapcsolódó belső eljárások kidolgozása - a Fővárosi Önkormányzat tevékenységének és gazdálkodásának átláthatóvá és közérthetővé tétele infokommunikációs megoldásokkal, vizualizációval.

ZÖLDFELÜLETI RENDSZEREK

---

intézményi értékelés

- » A Fővárosi Önkormányzat – közszolgáltató szervezetén (FŐKERT) keresztül – több, mint 2300 ha zöldfelület kezeléséért felelős. Ez a mennyiség érdemben nem változott az elmúlt pár évben.
- » A város területének 11%-a, azaz közel 6 ezer ha erdőterület, amelynek mintegy kétharmada (66-67%) állami tulajdonú, vagyonkezelője a Pilisi Parkerdő Zrt.
- » A zöldfelületek megőrzésében és fejlesztésében javuló önkormányzati (pl.: Budapest főtájépítésének kinevezése) és némileg erősödő közösségi szerepvállalás figyelhető meg, de még mindig alacsony a környezeti kultúra szintje. A főváros lakossága a közlekedés és a köztisztaság után leginkább a zöldfelületekkel kapcsolatban fejezi ki elvárásait, igényeit.
- » 2017-ban elkészült Budapest Zöldinfrastruktúra Konceptiója, a konkrétabb beavatkozásokat tartalmazó akcióterv (ZIFFA) tervezése folyamatban van. 2017 óta néhány jelentősebb kisvízfolyásra olyan komplex, összehangolt koncepcionális terv született, amelyek kijelölik a revitalizáció lehetséges irányait, projekt-elemeit.
- » A Fővárosi Önkormányzat kiemelt intézkedései: 2013-2019-ig TÉR-KÖZ program (90 projekt támogatása összesen 13,75 milliárd forinttal), szemléletformálást támogató kezdeményezések (zöldinfrastruktúra-füzetek, természeti értékekre vonatkozó kiadványok); faültetési program.
- » A közcélú zöldfelületek fenntartásának pénzügyi kerete a növekedése ellenére forráshiányos.
- » A zöldfelületekre sok esetben jellemző, hogy azok tulajdonosa és kezelője elválik egymástól, ami szintén megnehezíti a zöldfelületekkel való hatékony gazdálkodást.
- » A zöldfelület-nyilvántartás területén új technikai lehetőségek jelennek meg, amelyek elősegíthetik a zöldfelület-gazdálkodást. A FŐKERT rendelkezik az általa fenntartott területek fa- és parkkataszterével, melynek egy része nyilvánosan is elérhető a BP Fatár alkalmazáson keresztül, ennek ellenére hiányzik egy egységes, minden vagyonkezelőre kiterjedő fővárosi zöldkataszter, ami magában foglalhatja a fakatasztert is.
- » A beruházások zöldfelületi, fenntarthatósági szempontjainak érvényesüléséhez, illetve a zöldfelületek hatékonyabb védelme és fejlesztése érdekében szervezetfejlesztés szükséges. A nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházások gyorsított eljárásait gyakran nem kíséri megfelelő vizsgálat a fák állapotáról, a fellebbezési szakasz halasztó hatálya nélkül kezdenek bele a kivitelezésbe.
- » A közműveket törvény védi, a fákat pedig alacsonyabb rendű kormányrendelet. A közműveknek megvannak a hivatalos védőtávolságai, a fasoroknak nem, vagy csak alacsonyabb szinten előírva.

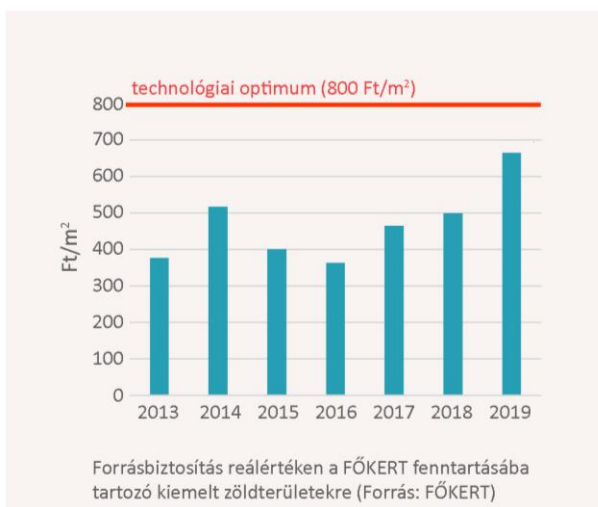
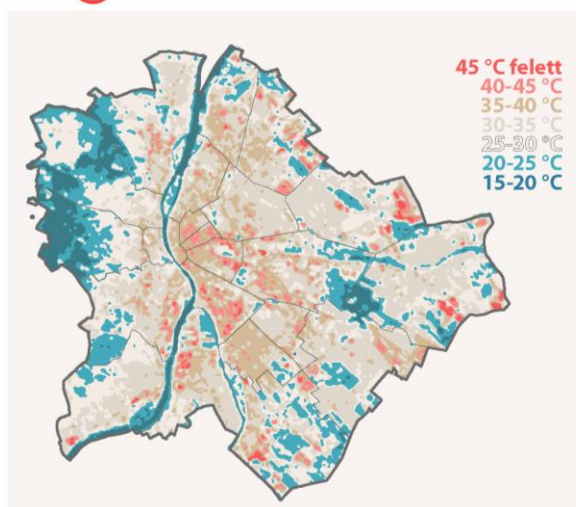
tematikus értékelés

- » Budapesten az egy főre jutó zöldterületek (közparkok, közkertek) nagysága (6m^2) elmarad a nemzetközileg ajánlott értéktől ($9\text{ m}^2/\text{fő}$). A zöldterületek minőségi, területi megoszlás tekintetében jelentős egyenlőtlenségeket mutatnak, így a terhelésük is egyenetlen (néhol a túlhasználat, néhol a kihasználatlanság a jellemző). A legrosszabb helyzetben a belvárosi kerületek vannak, ahol az egy főre eső zöldterületek mennyisége kevesebb, mint 1 m^2 . A zsebparkok bővítési lehetőségei a beépítettség, a közösségi tulajdon kis aránya és az ingatlanfejlesztési konjunktúra miatt korlátozottak.
- » Az erdőterületek tekintetében viszonylag kedvezőbb a helyzet, egy lakosra mintegy 25 m^2 parkerdő jut. Az erdőterületek 70%-a rekreációs célú erdőterület.
- » A természeti oltalom alatt álló területek területi aránya nő.
- » A város szélén az ökológiai hálózati kapcsolatokat veszélyeztető beépítések száma nő.
- » Invazív fajok további terjedése jellemző a klímaváltozás negatív hatásainak felerősödése miatt.
- » A városi környezettel, fejlődő infrastruktúrával kapcsolatos kedvezőtlen hatások (pl. szózás, út- és közműépítések, közlekedés, parkolás által okozott mechanikai sérülések, légszennyezettség) miatt város-szerte fokozatosan beszűkül a fák élettere, romlik a fák egészségi állapota, így lerövidül a várható élettartamuk, illetve csökken az ökoszisztéma szolgáltatásuk.

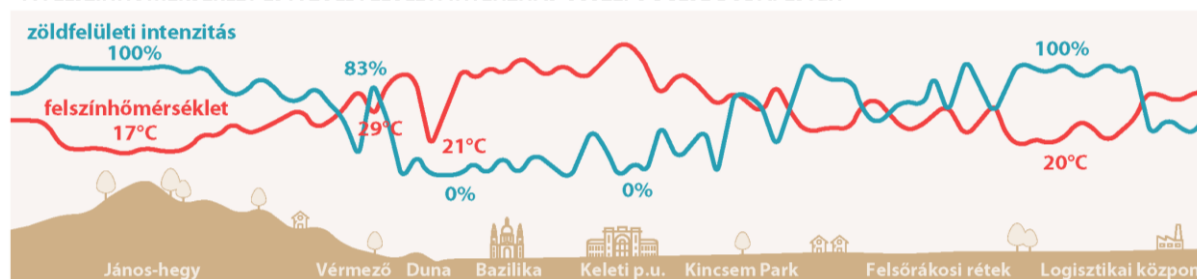

BUDAPEST HŐTÉRKÉPE:
A FELSZÍNHŐMÉRSÉKLET
2016. AUGUSZTUS 31-ÉN

FAJLAGOS
RÁFORDÍTÁS
REÁLÉRTÉKEN

A FELSZÍNHŐMÉRSÉKLET ÉS A ZÖLDFELÜLETI INTENZITÁS ÖSSZEFÜGGÉSE BUDAPESTEN

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Szervezeti, gazdálkodási-finanszírozási és jogszabályi környezet fejlesztése a ZIFFA megvalósítása érdekében. Hatékonyabb gazdálkodást elősegítő eszközök térnyerésének ösztönzése a minőségi és mennyiségi fejlesztés érdekében.
- ➔ A természetvédelem és a gazdasági rekreációs hasznosítás szempontjainak összeegyeztetése – jelen idejű és klasszikus fenntarthatósági szempontok érvényesítése.
- ➔ Az újfajta rekreációs igényeknek való megfelelés (pl. közösségi kertek, extrém sportok, fesztivál helyszínek) a parkok elsődleges funkcióinak (pihenés, természetközeli élmény) biztosítása, a közterület-használatok megfelelő szabályozása mellett.
- ➔ Szemléletformálás, a zöldfelületi projektek értékének, társadalmi-gazdasági hatásainak figyelembevétele a döntéshozatali folyamatokban.
- ➔ A barnamezős területek zöldfelületi fejlesztése, ugyanis azok jelentős területi potenciállal rendelkeznek a zöldhálózat fejlesztés szempontjából mind területi, mind lineáris jelleggel.
- ➔ A településszerkezeti tervben erdő besorolású, de fásítás nélküli területek alkalmassági vizsgálata, majd lehetőség szerinti fásítása.
- ➔ Klímaváltozás okozta környezeti változásokhoz való adaptáció erősítése zöldinfrastruktúra eszközökkel.
- ➔ Korszerű, térinformatikai módszerek széleskörű alkalmazása a zöldinfrastruktúra fejlesztés és fenntartás területén.
- ➔ A zöldfelület jelenléte és helyének erősítése, közműmentes zöldsávok biztosítása, meglévő fák fokozottabb védelme új technológiákkal, gyökérvédelemmel, védőcsövezéssel, közművek kiváltásával. A zöldfelületi szempontok erőteljes érvényesítése a közmű- és közlekedésfejlesztési projektek során a zöldfelületi célok elérése érdekében.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

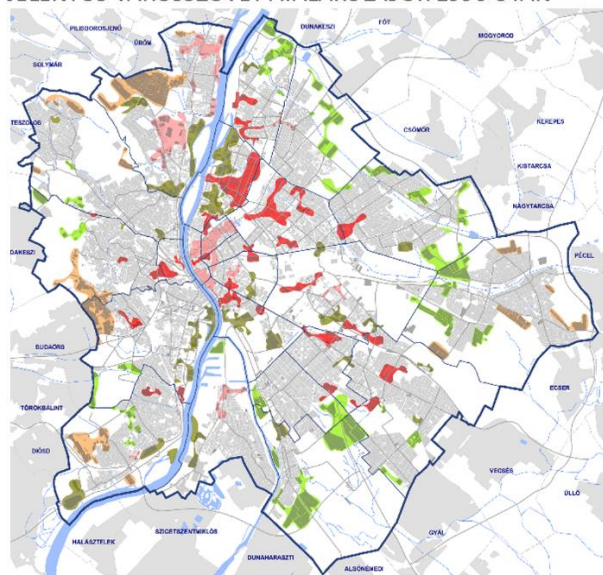
intézményi értékelés

- » A kiegyensúlyozatlan városszerkezettel összefüggő életminőségi problémák: a belső városszögben a közlekedési és funkcionális túlterheltség, a túlszűfolt beépítés és a zöldfelületek hiánya, míg a külső területeken az infrastruktúra hiányosságai és az átmenő forgalom okozta terhelés jelentkezik.
- » A belvárosban a beépítés növelését támogató jogszabályok, szabályozók és a rendkívül magas ingatlanárak a belső területek túlsűrűsödéséhez, historikus épületek bontásához és a környezeti terhelések növekedéséhez vezethetnek.
- » A szuburbanizációs folyamatok szabályozói, jogszabályi kontrolljának hiánya a jelentős belső tartalékok ellenére a beépített területek zöldmezős terjeszkedését eredményezik. A zöldmezős fejlesztések folyamatos növekedése számos környezeti konfliktust, városüzemeltetési problémát generál.
- » A lakhatási támogatások az új építésű lakások tulajdonlását támogatják, ami a meglévő lakásállomány felújításától von el fejlesztési lehetőséget. Ezt a felújítási típusú támogatás kompenzálhatja.
- » A lakosság változó szociodemográfiai összetételére rugalmatlanul reagáló lakásrendszer.
- » Kevés az önkormányzati bérlakás (4%), állapotuk, komfortfokozatuk alacsony, fragmentált elhelyezkedésük miatt nehezen fenntarthatók, magas kielégítetlen igény és egyenlőtlen elosztás.
- » A közterületek karbantartásának, fenntartásának alulfinanszírozottsága, hiányosságai szervezeti szempontból jelentősen gátolja az optimális és hatékony működést, a hatáskörök megoszlanak (településtartás, zöldfelület-gazdálkodás, közterület-felügyelet) A közterületeken keletkező bevételek csak részben kerülnek a fenntartási keretbe (a terhelést nem kompenzálja).
- » Jelentős számban valósulnak meg közterületi rekonstrukciók, növelve a gyalogos területek nagyságát – ugyanakkor azok nem egységes műszaki és építészeti színvonalon valósulnak meg, a közterületek nem alkotnak folyamatos gyalogos hálózatot, továbbá hatékonyabb és biztonságosabb használatukban még nem nyertek széles teret az okos megoldások.
- » Jellemző a konfliktus az eltérő közterület-használati igények (gépjárműhasználók – kerékpárosok – gyalogosok) és az egymás rovására történő területhasználatok miatt, valamint a köztereket is egyenlőtlen arányú terhelések érik (túlhasználat, amortizáció).

tematikus értékelés

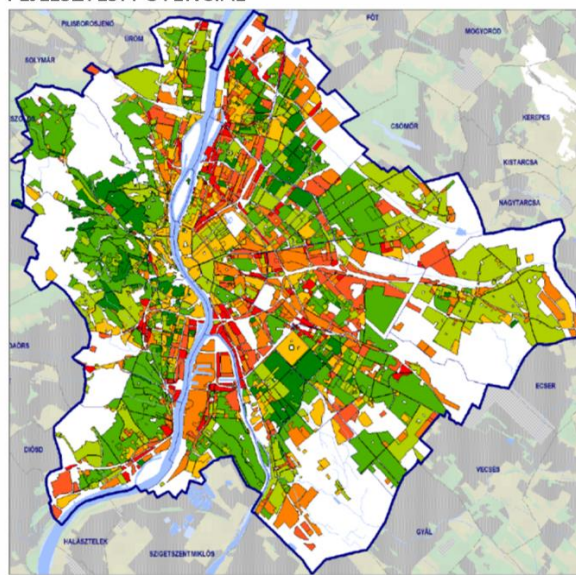
- » A belvárosi területeken az elmúlt években intenzíven növekvő turizmus területi koncentrációja nagyon káros folyamatokat indított el, élhetőségének romlását, a lakófunkciók visszaszorulását eredményezve. A kiépült aránytalan turisztikai kapacitások a COVID-19 okozta gazdasági válság következtében feleslegessé, fenntarthatatlanná és torzítják a belváros területhasználatát.
- » A társasházi felújítások a lakásrendszer tulajdonosi sajátosságai miatt elmaradnak, elhúzódnak.
- » Kis alapterületű lakások magas aránya jellemző: a fővárosi lakásállomány ötöde 40m² alatti, elhelyezkedése gyakran területileg koncentrált. (pl.: „udvari” lakás bérházban, lakótelepek, új lakófejlesztések)
- » Az ingatlanárak extrém emelkedése a befektetési célú lakásvásárlások, az építőipar kapacitáscsökkenése, dráguló építőanyag, tehetőseket célzó lakástámogatások árfelhajtó ereje miatt.
- » A piaci lakásbérleti díjak változóban, az elmúlt években jelentős emelkedés volt a belvárosban, elsősorban a turizmus, a rövidtávú kiadások miatt, azonban járvány hatásaként ez inkább a hosszútávú bérlés előtérbe kerülése és az árcsökkenés irányába hathat.
- » A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást hátráltatják az árvízi infrastruktúra, a csatornahálózat, valamint a csapadékvíz elvezetési infrastruktúra hiányosságai, valamint az épületek rossz állapota és a beépítettség, illetve a burkolt felületek arányának növekedése, továbbá a település szétterjedése, a zöldmezős beruházások terjedése.
- » A fenntarthatósági szempontok helyett a gazdasági érdekek előtérbe kerülésével a barnamezős fejlesztések helyett a zöldmezős beruházások részesülhetnek előnyben, amely számos környezeti konfliktust generál. A barnamezős területek megújulását hátráltatja a bennük rejlő környezeti kockázat és a rendezetlen tulajdonviszonyok.
- » A lakóterületek további terjeszkedése (főleg hegyvidéki térségben) rontja a tájképi értékeket.

JELENTŐS VÁROSSZÖVET ÁTALAKULÁSOK 1990 UTÁN

zöldmezős fejlesztések barnamezős átalakulás jelentősebb átépülések

FEJLESZTÉSI POTENCIÁL

4,5 - 2,0 - 1,5 - 1,0 - 0,5 - 0,25 - 0,1 - 0,01

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Szerkezeti hiányok oldása a főközpont és fő tranzitútvonalak túlterheltségének csökkentésére;
- ➔ Budapest egyedi karakterét, identitását meghatározó belső historikus városszövet megújítása, a túlépítés és a bontások megakadályozása;
- ➔ Meglévő alulhasznosított területek funkcióváltásának, megújulásának támogatása, „belső tartalékok” hasznosítása és az új, piaci lakófejlesztések fejlesztő hatásának kihasználása alulhasznosított, barnamezős területeken;
- ➔ A közterületek megújítása és aktív használatának ösztönzése részeként a színvonalas földszinti kereskedelem létrehozása, a szolgáltatások támogatásával, a jogi és pénzügyi keretek megteremtésével;
- ➔ A városrehabilitáció jogi, pénzügyi és működtetési feltételeinek felülvizsgálata és reformja;
- ➔ A turizmus koncentrációjának következtében kiépült aránytalan funkcionális összetétel, majd a járvány következtében kihasználatlan szolgáltatások ellenében a belváros élhetőségének megőrzése;
- ➔ Megfelelő színvonalú, megfizethető bérlakásrendszer és a fiatalok lakhatási problémáinak megoldása;
- ➔ Belső városrészek főútvonalainak „humanizálása”, újrapozicionálása és eltérő, egymást zavaró közterületi igények összehangolása (gépjármű-kerékpár-gyalogos, vendéglátás, turizmus, séta, rekreáció stb.). A megújuló közterületek helyet biztosítanak a városi zöldfelületek számára, a közterületi rekreációs tevékenységeknek is;
- ➔ Mind a belső városrészek, mind a központrendszer vonatkozásában cél a gyalogos- és kerékpár-barát közterületek egységes hálózatba, élhető városi szövetbe szervezése. A mikromobilitási és e-mobilitási közlekedési módok, illetve ezek megosztáson alapuló szolgáltatásainak budapesti fejlesztése, mobilitási pontok létrehozására fontos eszköze a fenntartható aktív közlekedési formák támogatásának. A hálózat létrehozásának további célja, hogy kiegészítse a hagyományos közlekedési eszközöket, lehetőséget biztosítva a különböző módok kombinálására és a 15 perces város koncepció megvalósítására;
- ➔ Városi parkok, gyalogos prioritású közterületek és rekreációs területek hálózatos fejlesztése;
- ➔ A COVID-19 hatásaként átalakuló közlekedési szokások felértékelik az egyéni mikromobilitási és aktív közlekedési formákat, a megváltozó szemlélet alkalmat adhat a közterületek újrendezésére és jelentős, nagyforgalmú, belvárosi közlekedési tengelyek (Kossuth-Rákóczi tengely, Nagykörút) humanizálásának, komplex megújításának előkészítésére.

ÉPÍTETT ÉRTÉKEK

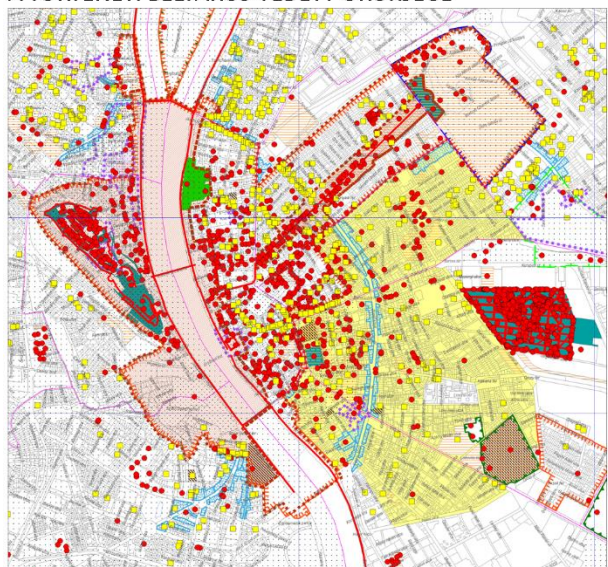
intézményi értékelés

- » Az értékvédelem intézményrendszere annyira meggyengült, hogy gyakorlatilag megszűnt az érdemi védelem, a többszintű védelmi kategóriák sokszor áttekinthetetlenek.
- » A jogszabályok gyakran a szakma által is nehezen követhető változásai miatt a korábbi műemléki védettségek egy része átminősült. A historikus beépítésű területeket ez különösen fájóan érinti, a történeti lakóépületek jelentős része így átkerült egy jóval kevésbé hatékony védelmi kategóriába.
- » A műemlékvédelem intézményeinek leépítéssel felérő folyamatos átszervezésével veszélybe került az értékes épületállomány, illetve az építészeti múlt megfelelő (felmérési, tervi, fotó) dokumentációja, archiválása, melynek feladatköre a változó intézmények között folyamatosan „vándorol”.
- » Továbbra is fennáll a forráshiány: a kormányzati prioritások és az EU támogatható céljai között sem szerepel a döntően magántulajdont képező értékes ingatlanállomány felújításának támogatása. A támogatások célrendszerbe építésével vonzóvá tehető az épített értékek felújítása bontásuk helyett.
- » A komplex, városrehabilitációs programok helyett az elmúlt években inkább a különálló, kerületi projektek voltak jellemzőek, összehangolás nélkül.
- » Az épületek megújításakor uniós források csak energiahatékonysági beruházásokra vehetők igénybe, mely sem az intézményi, sem a lakószegmensben nem tudja az országos indikátorvállalásoknak leginkább megfelelő elvárásokat teljesíteni.
- » Világörökségi Intézkedési Terv és kapcsolódó eszközök kidolgozása még mindig nem történt meg.

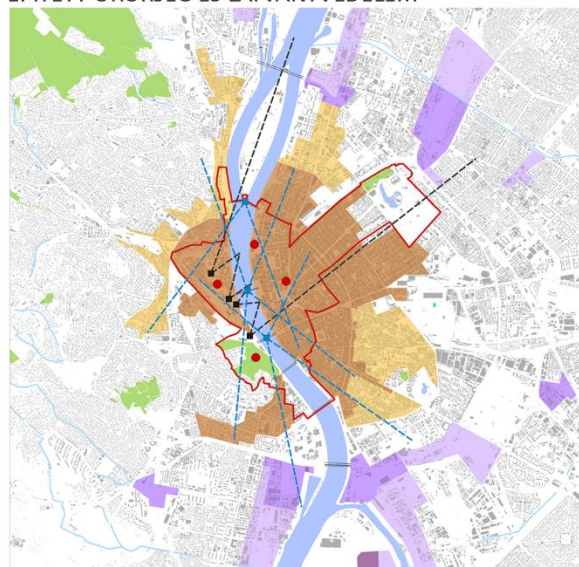
tematikus értékelés

- » Különleges városképi megjelenés, Duna kitűnő természeti és tájképi adottságai, az épített és táji környezet harmóniája és az épített értékek gazdagsága és sokszínűsége határozza meg Budapest belvárosának településképét, melynek jelentős része UNESCO által védett terület.
- » A város a világon az egyik legkiterjedtebb, historikus stílusokban megfogalmazott épületeket magába foglaló belvárosi városszövettel büszkélkedhet. Budapest szecessziós stílusú öröksége nemzetközi szinten is kiemelkedően jelentős.
- » Az épített értékek, a belvárosi, valamint barnamezős egyedi adottságokkal rendelkező épületekben rejlő, cégimázst erősítő lehetőségek a kreatív és kulturális gazdasági szektor lokációs döntéseinél egyre fontosabbak.
- » Értékes civil mozgalmak (Budapest 100) és a felfedező, kulturális „turizmus” megerősödése.
- » Belső kerületekben a sétálóutcák kialakítása, forgalomcsillapítás, zöldfelületek létrehozása felértékelik és láthatóvá teszik történeti épületállományunkat.
- » Átmeneti funkciók és kreatív vállalkozások megjelenése az épületekben.
- » A belváros értékes épületállományának jelentős része leromlott állapotú, a műszaki állapot további romlása értékvesztéshez vezet, csökken a város népességmegtartó ereje, végül az épületek bontásához vezethet.
- » A meglévő épületállomány felújítására fordítható támogatások beszűkültek, ez egyrészt nehezíti a belvárosi lakásállomány megújulását, másrészt a zöldmezős (városszéli és agglomerációs) beruházások irányába ösztönzi a beruházókat és a családokat.
- » Az ingatlanok felértékelődése és a növekvő tranzakciók révén a szükséges felújítási munkákat finanszírozni képes, magasabb jövedelmű vásárlóerő és lakosság jelenhet meg a területen. Azonban bővül a városrészek értékeihez gyengén vagy egyáltalán nem kötődő, a társasházak felújítási döntéseiben problémát jelentő új tulajdonosi réteg.

A TÖRTÉNETI BELVÁROS VÉDETT ÖRÖKSÉGE

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉG ÉS LÁTVÁNYVÉDELEM

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ Világörökség várományos területként a római limes budapesti szakaszának hálózatos fejlesztése;
- ➔ Az értékes épületállomány és városi szövet megújítása komplex szemlélettel - közterületek rehabilitációjával, az energiahatékonysági szempontok lehetőség szerinti érvényesítésével – ennek kapcsán: fenntartható finanszírozási rendszer, eszközök, valamint ezt megalapozó jogszabályi környezet kidolgozása, közlekedésből adódó terhelés csökkentése, zöldfelületek mennyiségi és minőségi fejlesztése az épített környezet figyelembevételével;
- ➔ Együttműködés a kerületekkel, Kormánnyal, a magán- és civil szektorral az épített értékekben gazdag városi szövet állapotának javításában, a jelenleginél egészségesebb, élhetőbb, megjelenésében is vonzóbb, valamint gazdaságilag is prosperálóbb városrészek érdekében;
- ➔ A városképet meghatározó közterületek, portálok arculatának javítását támogató eszközök kidolgozása;
- ➔ A turistavonzó beavatkozások esetében az ott élők érdekeinek elhanyagolása, az örökség fizikai állagának megóvása mellett a városrész lakhatóságát, élhetőségét, vonzerejét is biztosítani kell. A turizmus kiszolgálására épülő szolgáltatások kiszorítják a helyi lakosságot a belvárosi lakásállományból, ami hosszabb távon a belváros kiüresedéséhez vezethet.
- ➔ Magánberuházók értékőrző megújításokba való bevonása a támogatások tudatos ösztönző rendszerével.
- ➔ A meglévő barnamezős területek újrahaznosítása, a barnamezős területeken lévő védett, értékes épületállomány hasznosítása, új, közfunkcióval való megtöltése;
- ➔ Szemléletformálás és jó gyakorlatok elterjesztése, a lakók közügyekbe való erősebb bevonása, az épített örökség népszerűsítése;
- ➔ A szabályozási összhang megteremtése a többszintű védelmi kategóriák között, a szabályozás valódi védelmi szerepének kialakítása.
- ➔ A területi védelem kiterjesztése a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 7/2005. (III. 1.) rendeletében műemléki jelentőségű területté nyilvánított területekkel szomszédos területekre, a VII., VIII., IX. kerületek jelenleg nem védett történeti beépítéseire is.

KÖZLEKEDÉS

---

intézményi értékelés

- » A Budapesti Mobilitási Terv 2030 (2019) célrendszere és intézkedései (a korábbi, felülvizsgált és átdolgozott Balázs Mór-terv) a fenntartható városi mobilitás tervezés (Sustainable Urban Mobility Planning, SUMP) módszertanával készült. A II. kötet a projekteket – időtáv szerint tagoló és alátámasztó anyagokkal kiegészített – beruházási program.
- » A közlekedésszervezési és -fejlesztési feladatokat ellátó Budapesti Közlekedési Központ (BKK) kapacitásai, feladatai szűkültek. 2016-tól az operatív közútkezelői, közszolgáltatási feladatokat a Budapest Közút Zrt., 2018-tól az ellenőrzési feladatokat a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság (FÖRI) látja el. Az átszervezések miatt az integrációs törekvések megszűntek.
- » A HÉV és az agglomerációs autóbuzsos közlekedés megrendelői jogai az állam kezébe kerültek. A BKV-tól leválasztott HÉV üzletág tulajdonosa a MÁV csoport lett (MÁV-HÉV Helyiérdekű Vasút Zrt.).
- » A vasúti pályaudvarok és a vasúti infrastruktúra fejlesztése kormányzati hatáskörben, érdemben csak az elővárosi vasúti kapcsolatok fejlesztése történt meg. A Kormány a vasúti fejlesztéseket kiemelten kezeli, a 2021-2027-es ciklus valószínűleg ezt a területet érinti majd (operatív program és CEF források).
- » Az innováció az új üzleti modellek (megosztáson alapuló gazdaság) és technológia értelemben is (e-autók, szenzorok/forgalomirányítás, utastájékoztató stb.) kiemelten érintik a mobilitás területét. Fővárosi és piaci fejlesztések a területen, ugyanakkor a szabályozási eszközök hiányosak, „követőek”, akadályozzák a kiszámítható működést. Az adatgazdaság lehetőségei kihasználatlanok.
- » A személyforgalmi behajtási díj (dugódíj) bevezetésének törvényi korlátozása. Budapest – megyei – matrica bevezetésének lehetősége kormányzati hatáskörben van.

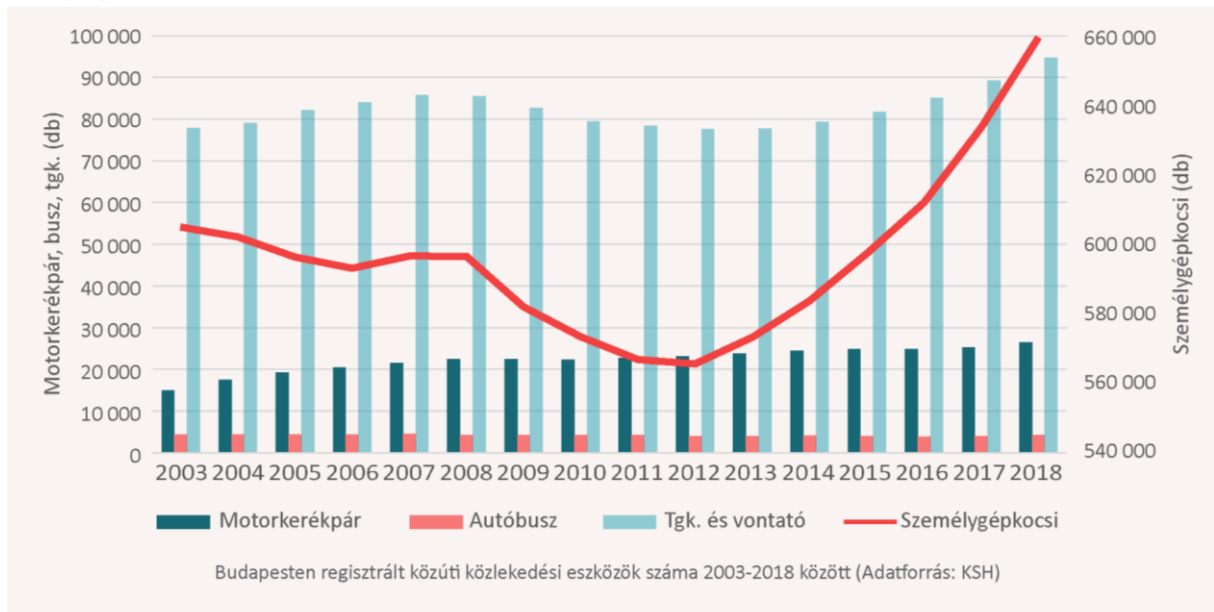
tematikus értékelés

- » A meglévő járműállomány fiatalodott, de a megújulás üteme elmarad a műszaki és társadalmi igényektől, mely mind a szolgáltatás színvonalát, a mobilitáson belüli arányának növelését, mind az üzemeltetés hatékonyságát, biztonságos működtetését hátrányosan érinti.
- » A harántirányú közúti hálózatok fejlesztése nem indult el érdemben az utóbbi 5 évben.
- » A budapesti érkező- vagy induló utasforgalom 76%-a az elővárosi forgalomból adódik. A P+R kapacitások fejlesztése messze elmarad az igényektől, különösen a városhatárt átlépő napi forgalom és a szuburbanizáció mértékében. A városi, elővárosi kötöttpályás hálózatok integrálása – átszállás nélküli kapcsolat – valamint a HÉV hálózat felújítása, bővítése nem kezdődött el.
- » A gyalogos- és kerékpáros forgalom aránya növekszik, ugyanakkor elmarad a rendelkezésre álló közlekedési területek újrafelosztása a jobb és biztonságosabb kiszolgálása érdekében.
- » A repülőtér forgalma és a turisztikai vendégforgalom dinamikusan növekszik, de a minőségi belváros-repülőtéri összeköttetés (kötöttpálya, megfelelő gyorsforgalmi közúti kapcsolat) hiányzik.
- » A vízi közlekedés a helyi közösségi közlekedésben továbbra sem jelentős, ugyanakkor a konténerforgalom és a turisztikai hajóforgalom dinamikusan nő. A kapcsolódó infrastrukturális (Duna-part, kikötők) és jogszabályi feltételek kialakítása továbbra is elmaradásban van.
- » A vasúti fővonalak egyes szakaszainak kapacitásnövelése, illetőleg a fejpályaudvarok korszerűsítése, vagy átmenő forgalmú pályaudvarokká alakítása szükséges. A közösségi közlekedési hálózat metszéspontjaiban korszerű átszállási, intermodális központokat kell kialakítani.
- » Hiányzik a city-logisztika működésének szervezeti megújítása.
- » A gépjárművek száma a fővárosban nő és ez a tendencia várhatóan folytatódik. A parkolás kérdésköre egyre kritikusabb probléma (közterületi helyfoglalás, szabályozás), megoldásában nem történt előrelépés. A városi közterületeknek – térfalakkal rögzített területi kiterjedésük mellett – folyamatosan változó igényeknek kell megfelelniük, sokszor szinte „szétfeszítve” az eltérő, egymást zavaró, összehangolatlan használatokkal. Emiatt a közterületi parkolás lehetőségének növelése nem történhet a többi, különösen nem a gyalogos és aktív mobilitás rovására.

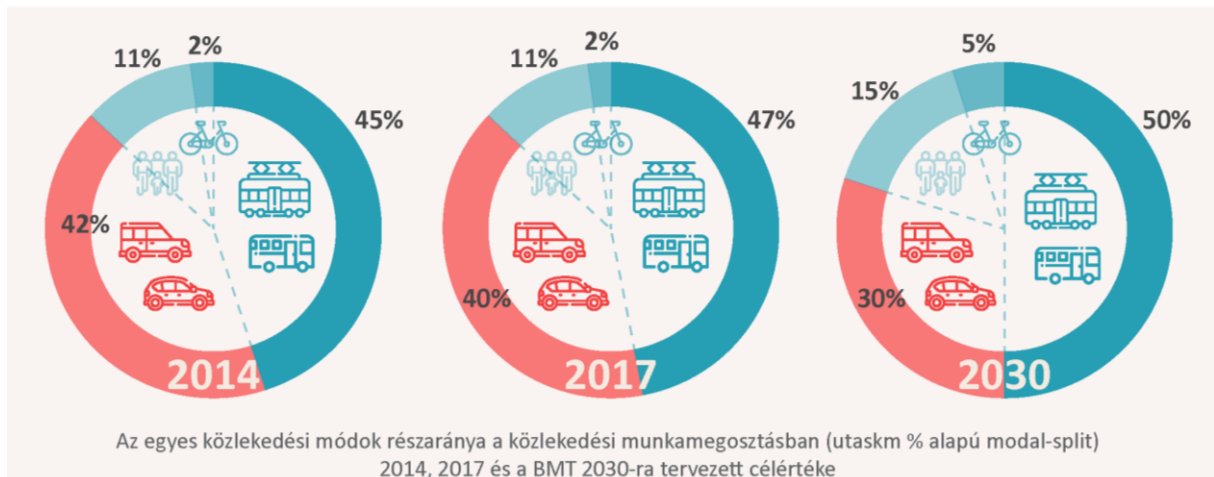

REGISZTRÁLT KÖZÜTI KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZÖK SZÁMA

MODAL SPLIT

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ A közlekedési módok közötti munkamegosztás (modal split) javítása érdekében a közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának emelése: korszerű átszállóhelyek, utastájékoztatók, e-jegyrendszer, járműállomány megújítása.
- ➔ A belváros forgalmi terhelésének csökkentése: nem motorizált közlekedési módok támogatása, a city logisztika korszerűsítése, szabályozás és tervezés eszközei.
- ➔ A közlekedési hálózatok fejlesztése (benn a kerékpáros infrastruktúra is) – hiányzó szolgáltatási szakaszok és intermodalitás biztosítása.
- ➔ Intelligens, a parkolási igényeket kiszolgáló, ugyanakkor a közterületi parkolási igényt és a belvárosi forgalom csökkentését támogató integrált parkolási rendszer kialakítása.
- ➔ A belső zóna közúthálózatának tehermentesítése érdekében a hiányzó gyűrű irányú elemek és Dunahidak megvalósításának előkészítése, illetve megvalósítása.
- ➔ Érdekérvényesítés és koordináció kormányzati hatáskörű területeken: vasúti fejlesztések, elővárosi-városi kötőpályás szolgáltatások; vízi közlekedés; repülőtér-belváros kapcsolat.
- ➔ Elektromos töltési infrastruktúra fejlesztése – elősegítve az elektromos személygépjárművek terjedését.

INTÉZMÉNYI ÉRTÉKELÉS

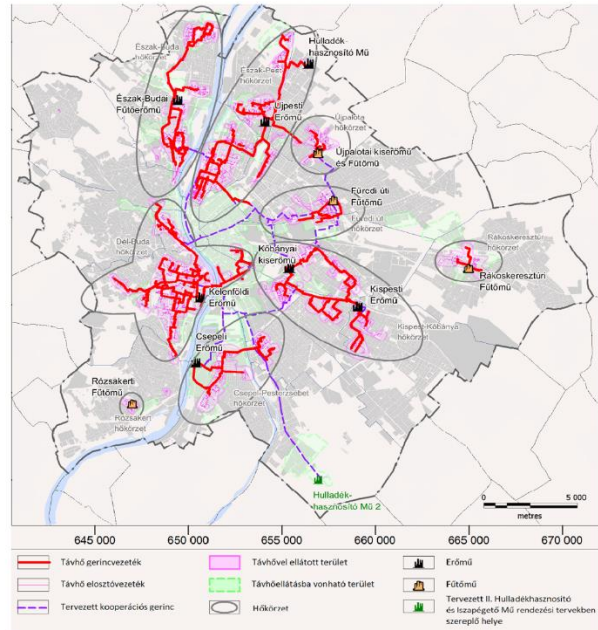
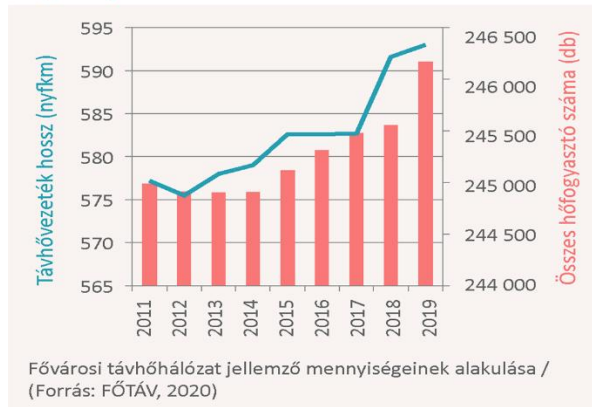
- » A fővárosi közzolgáltató vállalatok összefővárosi feladatokat látnak el: távhőszolgáltatás; vízgazdálkodás és vízellátás; szennyvíz- és csapadékvízvezetés, szennyvíztisztítás; közvilágítás (50%-ban fővárosi tulajdonban lévő vállalat) – jelentős rekonstrukciós és fejlesztési igény jelentkezik a biztonságos szolgáltatás és hatékonyabb működés érdekében.
- » Fenntartható Energia Akció Program (SEAP), valamint készülő Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (SECAP), amely folyamatos monitoring révén követi a fővárosi energiafelhasználás és az ahhoz kapcsolódó CO₂-kibocsátás alakulását.
- » A mai napig nem készült el a budapesti épületállomány energetikai tipologizálása, energiapotenciáljának részletes felmérése és elemzése, mely stratégiaileg megalapozná a szükséges fejlesztések, átalakítások mértékét, irányát, területi preferenciáit.
- » A távhőrendszer versenyképességét rontja az egymástól hidraulikailag független távhőkörzetek elszigeteltsége. Ugyanakkor a távhőkörzetek összekapcsolása, valamint új, megújuló alapú hőtermelő egységek létesítésének előkészítése folyamatban van, jelentősen hozzájárulva Budapest környezetvédelmi célkitűzéseinek eléréséhez. Az elmúlt években bővült a távhőszolgáltatási hálózat a VIII., IX. és XIII. és kiemelten az V. kerületben, a belváros távhőellátása érdekében.

TEMATIKUS ÉRTÉKELÉS

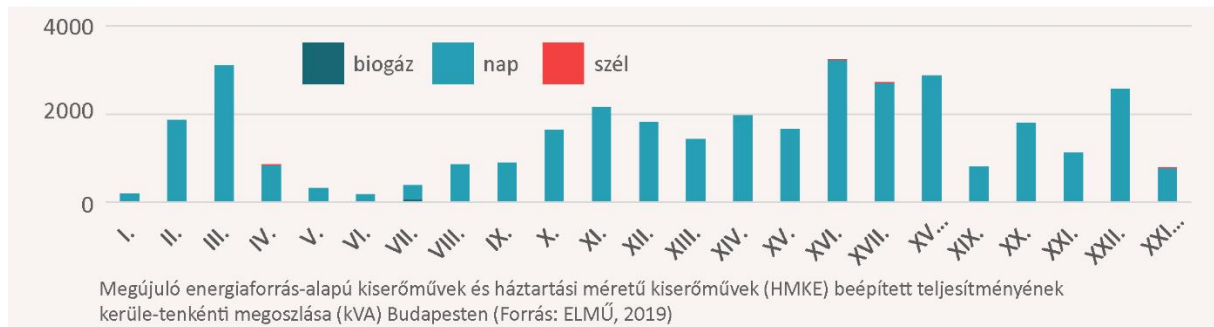
- » A vízellátását szolgáló vízbázisok jól kiépítettek, korszerű víztisztítási technológiával működnek, a vízbázisok kapacitása jelentős tartalékokkal rendelkezik.
- » A klimatikus változások hatására kialakuló szélsőséges időjárási állapotok: árvizek, illetve aszályos (kiszáradt, alacsony vízállású) időszakok veszélyeztetik az ivóvízbázist.
- » A vízfogyasztás folyamatos csökkenésével az ivóvízhálózat egyre inkább túlméretezetté válik, mely elsősorban üzemeltetési, és fenntartási problémákat von maga után.
- » Problémát jelentenek a közel 50-100 éves víz- és szennyvízhálózat állapota, a koros vezetékcszakaszok és elzárószerelvények, az azbesztcement anyagú ivóvízvezetékek. Ugyancsak nagy kihívás a jogszabályváltozás miatt előtérbe került ólombekötések cseréje, amely meglehetősen erőforrás-igényes.
- » Jelentős feladat a szenny- és csapadékvíz elvezetése a lefolyástalan területekről, illetve az intenzív csapadékhullás következtében fellépő nagy terhelést jelentő csapadékvíz elvezetésének kivédése.
- » A rövid idő alatt, nagy mennyiségű keletkező csapadékvizek elvezetése nem megoldott.
- » A közvilágítási hálózat megfelelő alapot ad okos eszközök elhelyezéséhez, ugyanakkor ezt műszaki, gazdasági és jogi kihívások nehezítik.
- » Budapesten az épületállomány energiafogyasztása az összes kibocsátott ÜHG 39-40%-át teszi ki. Az elmúlt évtizedben főként az iparosított technológiával épült épületek, intézmények és magántulajdonú ingatlanok energetikai rehabilitációját ösztönző finanszírozási programok zajlottak, a historikus városrészekben az energetikai megújítás csak korlátozott mértékben tudott megvalósulni.
- » A megújuló energiaellátási mód tekintetében nemcsak a fővárosban, de az egész országban jelentős az elmaradás Európához képest, ezért kiemelten fontos a budapesti távhő zöldítése, a hulladék, valamint további megújuló energiák hasznosításának növelése a távhőellátásban, illetve a 2012/27/EU irányelv 2.cikk 41.pontja szerinti „hatékony távfűtés/távhűtés” megvalósítása („hatékony távfűtés/távhűtés” rendszer, amely legalább 50%-ban megújuló energia, hulladékhő vagy 75%-ban kapcsolt energiatermelésből származó hő vagy 50%-ban ezek kombinációja).
- » A lakosság egyre tudatosabb energiafogyasztási magatartása ellenére a végső energiafelhasználás csökkenő tendenciája néhány éve megtorpant, sőt emelkedik – köszönhetően a fejlesztéseknek – ezért a SEAP-ban kitűzött 2020-as célérték várhatóan nem teljesíthető.
- » A távközlési szektort Budapesten folyamatos fejlődés, bővülés, átalakulás jellemzi, a főváros beépített területein mind a vezetékes, mind a mobil telefonellátás infrastruktúrája kiépült, a közterületi WiFi szolgáltatások csak korlátozottan elérhetőek. A háztartások 94%-ában van mobiltelefon, a 4G lefedettség mellett a mobil internet egyre szélesebb körben elterjed, amelyre a közzolgáltatások ügyfél irányú fejlesztéseit is alapozni lehet.

TÁVHŐHÁLÓZAT JELLEMZŐI BUDAPESTEN

MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁS-ALAPÚ KISERŐMŰVEK

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ A meglévő épületállomány – benne a történeti építészeti értékekkel bíró épületek – komplex energetikai felújítása, megújuló energiák és a „hatékony távfűtés” részarányának növelése.
- ➔ A távhőhálózat gazdaságos fejlesztése és üzemeltetése: az egységes távhőkooperációs rendszer kialakítása a jelenleg szigetüzemben működő távhőkörzetek összekapcsolásával, ezáltal új távhőellátási területek – kiemelten a rozsdáövezetek – bekapcsolása a szolgáltatásba, a fogyasztók számának bővítése, valamint új, versenyképes (zöld, energiahatékony) hőforrások távhőtermelésbe vonása.
- ➔ Budapest területén a megújuló energia kihasználásának növelése, a fővárosi távhő „zöldítése” a hulladék és egyéb megújuló energia (pl. geotermikus energia) alapú hőtermelés arányának növelésével.
- ➔ Környezettudatosság növelése, szemléletformálás.
- ➔ Kisvízfolyások kapcsán a vízfolyások revitalizációja.
- ➔ Közművek: hálózati rekonstrukciók, innovatív technológiák alkalmazása, valamint az infrastruktúra alkalmassá tétele smart megoldások fogadására. A villamos energia és a távhőhálózatok együttműködésében rejlő rendszerszintű szinergikus hatások kiaknázása.
- ➔ A versenyképes távhőellátás csak piacbővítéssel tartható fenn, az egységes távhőkooperációs rendszer kialakítása az új ellátási területek távhőbe kapcsolásán túl lehetővé teszi a hőforrások versenyztetését, üzemvitelének optimalizálását, a geotermikus energia nagyobb arányban történő használatát, valamint a megújuló energia alapú hőforrások egységes rendszerhez történő csatlakozását. A hőközpontok folyamatos ütemezett felújítását, távfelügyeletbe kötését folytatni kell, a távhővezeték korszerűsítéseket az üzembiztonság érdekében a műszaki színvonal emelését jelentő, előreszigetelt vezetékek alkalmazásával kell elvégezni. A hőtermelés esetében a kazánpark rekonstrukcióját a szigorodó környezetvédelmi követelmények teljesítése érdekében kell végrehajtani. Az új távhőfogyasztók bevonása a szabad távvezeték kapacitások kiaknázásával és vezetékek építésével.

KÖRNYEZET

INTÉZMÉNYI ÉRTÉKELÉS

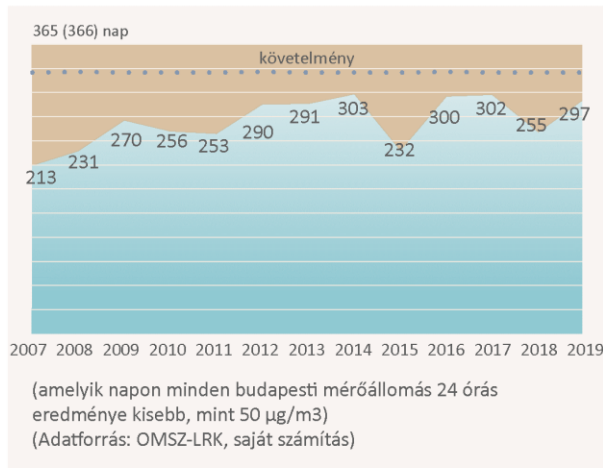
- » A fővárosi közszolgáltató vállalatok összefővárosi feladatokat látnak el a következő területeken: árvíz- és belvízvédelem; hulladékkezelés.
- » A Fővárosi Önkormányzat évről-évre elkészítteti Budapest környezeti állapotértékelését, 2017-ben elkészítette Budapest környezeti programját a 2017-21-ig tartó időszakra vonatkozóan, illetve 2018-ban elkészült a főváros klímastratégiája. Jelenleg folyamatban van a főváros 2021-2026-ig tartó időszakra vonatkozó környezeti programjának, valamint a budapesti SECAP (Fenntartható Klíma- és Energia Akcióterv) tervezése.
- » A Fővárosi Önkormányzat, vagy érdekeltségei tulajdonában állnak kármentesítési eljárással érintett helyszínek (10 db). A legjelentősebb kármentesítési kötelezettséggel terhelt terület a Cséry-telep (volt hulladéklerakó), melyre vonatkozó kármentesítési projekt megkezdődött, a beruházásra közbeszerzési eljárás van folyamatban, ugyanakkor várhatóan jelentős többletköltségekre lesz szükség.
- » A mértékadó árvízszint megváltozása.

TEMATIKUS ÉRTÉKELÉS

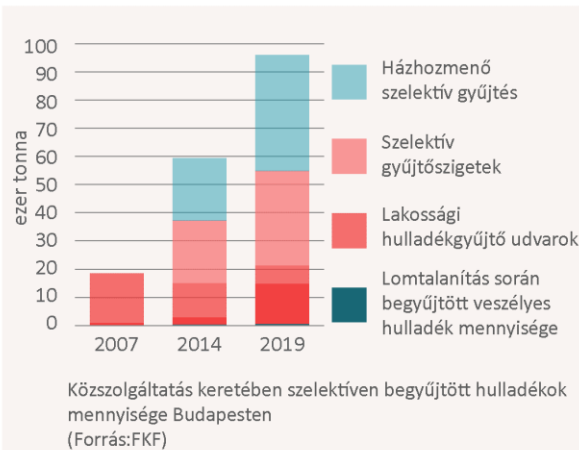
- » Az elmúlt évek adatszolgáltatásait áttekintve jelenleg 82 olyan területről van pontosabb információ, amelyen az elmúlt években a kármentesítési eljárás sikeresen lezárásra került. Ugyanakkor a nagyobb terheléssel érintett területek (Cséry, Gázgyár, Csepel Művek, egykori városüzemeltetési – vasúti – területek) forrásigénye jelentősen meghaladja a finanszírozási lehetőségeket. Összesen mintegy 4000 ha-ra becsülhető a talajszennyezéssel potenciálisan érintett területek nagysága.
- » A Duna vízminősége szempontjából számos kedvező hatású fejlesztés valósult meg az elmúlt években, vízminősége néhány paraméter kivételével megfelel a jogszabályban előírt határértékeknek, ugyanakkor a Ráckevei-Soroksári Duna-ág – mely jelentős rekreációs potenciállal bír – vízminősége nem kielégítő.
- » A kisvízfolyások esetében több patak mentén megindult a komplex tervezés, a meder-rekonstrukcióra és a vízminőség javítására irányuló projektelemek finanszírozása azonban problémát jelent.
- » A budapesti levegőminőségről összességében megállapítható, hogy az utóbbi 10-15 évben kezdetben gyorsabban javuló, majd inkább stagnáló – ugyanakkor még mindig nem elégséges – trend alakult ki. Budapest levegő szennyezettsége szempontjából a nitrogén-dioxid (NO₂) és a „szálló por” (PM₁₀), valamint a talajközeli ózonszint esetenkénti feldúsulása okoz rendkívüli levegőterheltséget.
- » Az elmúlt időszakban számos olyan intézkedés, beruházás történt, mely hozzájárult a város zajállapotának javításához, de a zaj- és rezgésterheltség továbbra is az egyik legjelentősebb környezeti probléma. Különösen érintettek a főútvonalak, a belváros és a légifolyosók környezete.
- » A budapesti hulladékkezelés fő problémája a települési hulladékok alacsony – ugyanakkor növekvő tendenciát mutató – szelektív visszagyűjtési arányában (15%) és hasznosításában mutatkozik.
- » Lokális problémát okoz a városban fellelhető illegális hulladéklerakások nagy száma. Ezek felszámolása a hulladékgazdálkodásnak a köztisztasággal szorosan összefüggő területe.
- » Az árvízmentesített területek aránya közel 100%-os, ugyanakkor találhatóak még a hullámtérben beépített területek. Az árvízvédelmi védvonal több helyen keresztmetszet hiányos, életkoruk miatt elavult, illetve magasságihiányos.
- » A szén-dioxid kibocsátás csökkentése nem kellő ütemben halad, elmarad a fővárosi vállalástól, amiért elsősorban az épületállomány elégtelen energiahatékonysága, a megújuló energiafelhasználás alacsony részaránya, valamint a közlekedés nagymértékű kibocsátása felelős.

AZ ÉV TISZTA NAPJAINAK ARÁNYA

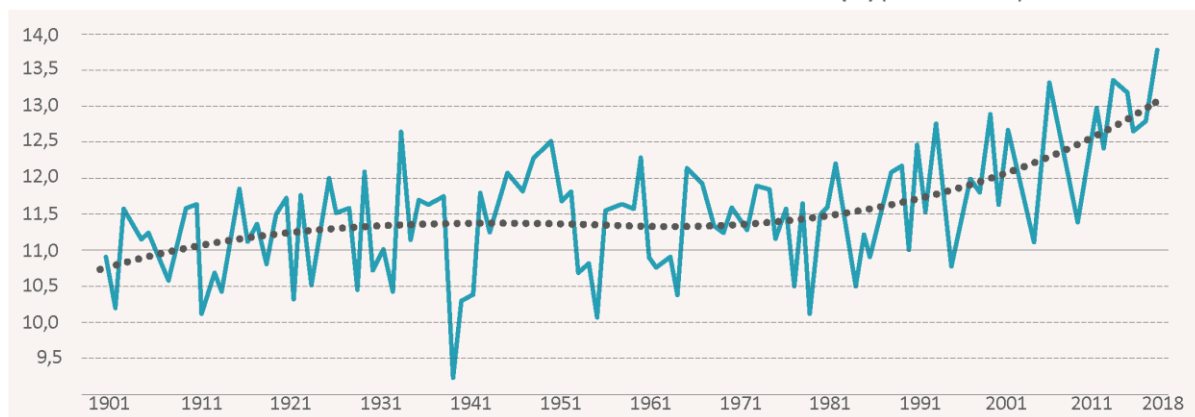
SZELEKTÍVEN BEGYŰJTÖTT HULLADÉKOK

Varsó 43

Budapest 33

AZ ÉVI KÖZÉPHŐMÉRSÉKLET VÁLTOZÁSA BUDAPEST BELTERÜLETÉN 1901-2018 KÖZÖTT (°C) (FORRÁS: OMSZ)

Bukarest 26

Párizs 24

Bécs 22

FŐVÁROSI FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- ➔ A klímaváltozás következtében megváltozott városi környezeti feltételekre megfelelő válaszadás az energiatudatos építészeti térhódítása segítségével és a belső városrészekben a biológiailag aktív felületek növelésével; városi hősziget-hatás mérséklése;
- ➔ A klímaváltozás hatására növekszik a szélsőséges időjárási események gyakorisága, valamint az évi középhőmérséklet, mely hozzájárul az amúgy is fokozódó városi hősziget-hatáshoz;
- ➔ Környezeti szempontból jelentősen terhelt (zaj- és légszennyezés) városi területek állapotának javítása, tehermentesítése;
- ➔ A hulladékgazdálkodás megfelelő finanszírozási hátterének megteremtése, és a körkörös gazdaság térnyerésének ösztönzése (szelektív gyűjtés fokozása stb.);
- ➔ A nem megfelelő karbantartás, valamint a környezeti kultúra hiányosságai miatt jelentős a közterületek szennyezettsége. A városiak hiteles környezeti információkkal történő ellátása nem megfelelő, így jellemzően nincsenek tudatában fogyasztási szokásaik valódi környezeti következményeivel sem;
- ➔ Talajszennyezések feltárása és a területek mentesítése, barnamezős területek „helyzetbe hozása”, kármentesítésük elvégzése, bezárt hulladéklerakók rekultivációja;
- ➔ Árvízvédelem: elsőrendű védvonalak felújítása, műszaki megfelelőségük megteremtése (magasság, keresztmetszet, állékonyság).

Stockholm 9

München 8

Prága 20

II.1.3 OKOS VÁROS ALRENDSZEREK ÉRTÉKELÉSE

Budapest Közgyűlése az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítését megelőző évben fogadta el a Smart Budapest – Okos Város Keretstratégia című dokumentumot, mely a város smart alrendszeit értékelve ad javaslatot a beavatkozásokra, illetve összegzi azokat az alapelveket, amelyek egy okos városfejlesztési folyamat kereteit biztosítják. A Fővárosi Önkormányzat szempontjából a feladat tehát az okos városfejlesztési folyamaton van – és nem egy a változó környezetben nehezen definiálható célállapot elérésén. Ennek kell a kereteit, eszközeit, eljárásait biztosítani a felülről történő irányítás mellett az alulról jövő kezdeményezések befogadása és a szolgáltató város irányába történő fejlesztése által, ahol a befogadó, partnerségen alapuló tervezés az általános gyakorlat, s ahol a gyorsan fejlődő digitális, technológiai környezetben a termékek, szolgáltatások fejlesztésének alapját, a technológiák alkalmazását a társadalom és az emberek szükségletei határozzák meg.

A JÖVŐ SZOLGÁLTATÓ VÁROSÁRA, A VÁROSFEJLESZTÉS IRÁNYAIRA HATÓ TRENDK

- » Információtechnológia, kutatás-fejlesztés-innováció minden területen megjelenik, a klasszikus ágazatok háttérterületein új termékek, szolgáltatások, kutatási irányok alakulnak ki. A városok részvétele – területtel, szolgáltatásokkal, városhasználókkal – az innovációs folyamatokban erősödik. Nyílt innováció térnyerése, a használó aktív részvétele a fejlesztési folyamatban. A kutatás-fejlesztés-innováció és fejlesztés már nem válik szét egymást követő szakaszokra, hanem egy agilis, iteratív fejlesztési folyamat keretében történik visszacsatolásokkal, értékelésekkel. Strukturált - iparági és/vagy kulcstechnológiákhoz kapcsolódóan stratégiainak tekinthető - partnerségek erősítése (európai példákban EIT-KIC, Magyarországon MI Koalíció, 5G Koalíció). Az ipari szerkezetváltás (ipar 4.0) hatása a környezetére, a foglalkoztatásra és az innovációs ökoszisztémára.
- » A digitalizáció hatása az önkormányzatok szervezetére (beleértve intézmények, üzemeltetés), a döntési folyamatok, a beruházási és üzemeltetési folyamatok (innovációs közbeszerzés, nyílt innovációs együttműködés) szükségszerű változása.
- » Távmunka, otthoni munkavégzés gyorsuló terjedése, amit a COVID-19 járványhelyzet felerősített – megváltoztatja a lakókörnyezettel szembeni társadalmi igényeket is.
- » A digitális alapkompenciák és az élethosszig tartó tanulás a gyorsan változó technológiai változások miatt, mint pl. a robotizáció, amelyek megváltoztatják az eddigi munkavégzés módját, munkakörök megszűnését, míg más munkakörök megjelenését eredményezik, még nagyobb jelentőséggel bírnak, és az alapszakmákban is elengedhetetlenné válnak; a képzett munkaerő válik a legfontosabb erőforrássá, ugyanakkor ez az erőforrás mobil, a városoknak olyan környezetet, szolgáltatásokat kell nyújtania, amelyekkel a munkaerő megtartásért folyó versenyben sikeresek lehetnek.
- » Városterészen belüli és – határokon is átlépő – hálózatok szerepe, fontos versenyképességi faktor, a komparatív előnyök kihasználása és az együttműködés egyaránt fontos szempont.
- » Az adatok – a képzett munkaerő mellett – a gazdaság másik kiemelt erőforrásává válnak. Új típusú adatinfrastruktúra és adatkezelési technikák megjelenése, adatbiztonság kérdésének kezelése, ezen a területen új technológiák megjelenése (pl. blockchain).
- » Az uniós keretek – alapelvek és együttműködések – erősödése különösen az európai adatplatformok, interoperabilitás, állampolgári jogok és digitális kompetenciák, újrahasznosítható megoldások vonatkozásában. Európai kezdeményezések alapján új szerepmodellek, hídképző szervezetek, támogatási eszközök (pl.: EDIH – Európai Digitális Innovációs Központok Hálózata).
- » A világ nagyvárosaiban az életminőségi szempontok előtérbe kerülése – nagyobb igény az egészséges, zöld környezet iránt.
- » Átalakuló mobilitás: közösségi használat, elektromos eszközök térnyerése, mikromobilitás jelentősége nő.
- » Átalakuló fogyasztási szokások – a növekvő fogyasztás mellett a fenntartható életvitel, tudatos vásárlás térnyerése is erősödik, nő az online vásárlás – ennek hatása van a klasszikus városok arculatára, a belvárosi kiskereskedelmi és szolgáltatási környezet átalakulására.
- » Klímaváltozás erősödő hatásai, amelyek már az emberek számára is tapasztalható következményekkel járnak (hőhullámok, szélsőséges vízjárások, kórokozók terjedése stb.);

- » A globális és uniós klímacélok egyre jelentősebbé válnak, erős hatással a gazdaság átalakulására (körforgásos gazdaság térnyerése, életciklus szemlélet terjedése stb.)
- » Biológiai sokféleség degradációja, invazív fajok terjedése.
- » Demográfiai kihívások kezelése a nagyvárosokban: elöregedő társadalom, vagyoni-jövedelmi különbségek növekedése, város-térségi folyamatok, migráció, a városok egy részében – Budapesten is – népességfogyás vagy stagnáló népességszám.
- » COVID-19 járványhelyzet megjelenése előtt a városi turizmus dinamikus bővülése, túlturizmus jelensége egyes városokban.
- » Egyre több városban lakhatási válság, az ingatlanárak drasztikus emelkedése, a bérleti piac korlátossága.

BUDAPEST OKOS VÁROS ALRENDSZEREINEK ÉRTÉKELÉSE

A fejezet csak a Fővárosi Önkormányzatra, a Polgármesteri Hivatalra, a fővárosi tulajdonnal érintett gazdasági szervezetekre, illetve az általuk nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó megállapításokat összegzi, felhasználva az Okos Város Keretstratégia – ettől részletesebb – elemzését, valamint a lefolytatott interjúk és a tematikus munkacsoport ülések eredményeit.

Az Okos Város Keretstratégia során alkalmazott alrendszerek a következők:

KEZDEMÉNYEZŐ VÁROSKORMÁNYZÁS

Adatok, térinformatika, vizualizálás

- A digitális adatvagyon feltérképezésére, az erre alapozott adatgazdálkodási stratégia kialakítására vonatkozó előkészítő munka megkezdődött. A további lépések, az integrált adatrendszer kialakítása, a nagyobb nyilvánosság számára is hozzáférhető közadatok körének definiálása, további feladatok (elemzési és monitoring funkciókkal való kapcsolat), szükséges szervezeti fejlesztések és a megjelenítés módja (adatplatform) jelenleg csak ennek eredményeként határozhatók meg.
- A vállalatoknál meglévő eszközállomány digitális feltérképezése, nyilvántartása többnyire biztosított. Jelenleg folyamatban van a fővárosi ingatlanállomány digitális adatbázisának fejlesztése. Több esetben védett adatok állnak rendelkezésre, amelyek megosztását jogszabály korlátozza.
- A vállalatoknak a központi adatbázisok felé adatszolgáltatási kötelezettsége van (e-közmű, hulladékinformációs rendszer, Nemzeti Adathozzáférési Pont). Dinamikus és statikus adatok feltöltése.
- A vállalatok által megosztott adatok korlátosak (többnyire csak az üvegseb törvény által előírt közadatok, pl. közbeszerzések, szerződések), az adatok döntően a belső működést, üzemeltetést támogatják, többségük a belső használatot szolgálja (van kivétel, pl. a menetrendi adatok megosztása).

-
- A vállalatok közötti adatmegosztás esetleges.
  - A városi közművek adta infrastrukturális adottságok nincsenek kihasználva az egyéb adatgyűjtési lehetőségek céljára, ebben az együttműködés csak pilot szintű (pl. okos lámpaoszlopok).
  - Kerületek felől igényként merült fel a pontos, fővárosi adatokhoz való hozzáférés lehetősége, az integráció biztosítása a különböző érdekeltek által létrehozott adatkörök összehangolt kialakítására.
  - Igények, szükségletek mérésére és a városi életminőségre, szolgáltatásokkal való elégedettségre vonatkozó rendszeres – monitoring folyamatba beépíthető – vizsgálatok (adatok és elemzések) hiánya.
  - KAPU rendszer: Budapest Közút Zrt. feladata a térinformatikai szolgáltatások kapcsán (három éves projekt 2020-tól):
    - 13 db fővárosi térinformatikai alkalmazás (állomány) átültetése a KAPU rendszerbe (városrendezési térképek, zajtérkép, környezeti állapot)
    - mindegyik alkalmazásnak két oldala:
      - publikus oldal megmarad a fővárosi oldalon - itt aktualizált adatok lesznek
      - KAPU rendszeren keresztül is elérhetőek lesznek
    - Fővárosi GIS platformja változik – jobb (változások gyorsabb lekövetése), hatékonyabb, színvonalasabb szolgáltatás
  - Ennek a továbbfejleszhetőségi lehetősége adott – cél, hogy minél több szereplő be legyen vonva (pl. kezdeményezés a Világítási Mesterterv integrálására – BDK), az üzemeltetési költségek a Budapest Közútnál jelennek meg.
  - A KAPU rendszert (több kerületi önkormányzat is használja; előnye, hogy sok alapadat van a rendszerben (pl. az alaptérképek mellett kezelői, üzemeltetői lehatárolások is) – plusz adatok szolgáltatási díjjal működnek, fejlesztési keretmegállapodás keretében. Kerületi igény esetén a kerületi tulajdonú adatok integrálására is van lehetőség, egyszeri szolgáltatási díj ellenében. Gyakori felhasználási terület: közterületfoglalási és munkakezdési engedélyekhez kiadott adatok - partnereknek is hozzáférhető a platform (hatékonyabb egyeztetés).
  - Vizuális adatmegjelenítés, tájékoztatás az internetes felületeken csak korlátozottan alkalmazott.

Külső együttműködés

- Új platformok kialakítása folyamatos (Fővárosi Érdekegyeztető Tanács, Időügyi Tanács, Global Council)
- A Fővárosi Közfejlesztések Tanácsa működik, az összehangolás azonban csak projektszintű, stratégiai szinten nagyon korlátozott az együttműködés
- A kerületekkel való együttműködés ügyében határozottabb koordinációra van szükség egyes területeken (pl. adatok, okos város fejlesztések, parkolás, turizmus), ezekben a Fővárosi Önkormányzat eddig nem volt elég hatékony.

Részvételi tervezés

- A társadalmi konzultáció és részvételi tervezés eszközei 2020-ban bővültek, több eszköz kidolgozás alatt áll (pl. civil rendelet, ami a civil szervezetekkel való rendszeres együttműködést eljárás szinten is meghatározza), kérdőívek, térinformatikai alapú online részvételi módszerek is bevezetésre kerültek, megtörtént az első közösségi gyűlés a klímavédelem témakörben. Több kezdeményezés esetében pilot szakaszról beszélhetünk, amelynek kiértékelése segít a módszerek, eszközök és online felület kialakításában.
  - A különböző részvételi események különböző felületeken, széttagoltan érhetőek el.
-

	<ul style="list-style-type: none"> → A szervezeti háttér önálló osztály, (Társadalmi Együttműködési Osztály) létrehozásával megerősödött, amely horizontális szolgáltatási egységként más főosztályok, illetve gazdasági szervezetek részvételiségi folyamatait is támogatni tudják. → Részvételi tervezés elindult 2020-ban 1 milliárd Ft értékben – a közösség három témában javasol és dönt el projekteket, melyeket a Fővárosi Önkormányzat valósít meg. → Tematikus munkacsoportok által rögzített lehetőség – különösen a nehezen elérhető csoportok bevonására – új eszközök alkalmazása: játékosítás, élményalapú bevonás. → A tematikus munkacsoportok szerint a korábbi gyakorlat főleg formális bevonás volt (eldöntött helyzeteket legitimált), nem mindig a megfelelő pontokon történt a bevonás, sokszor indulatú és adminisztratív alapon. A résztvevők szerint ez változtatásra szorul. .
Nemzetközi kapcsolatok	<ul style="list-style-type: none"> → A városdiplomácia szerepének erősítése a szervezeti rendszerben 2020-ban, ennek eredményeként partnerségépítés az európai városokkal, kiemelten a V4 fővárosokkal. → Együttműködés nemzetközi K+F projektekben, de csak szűk területen (pl. mobilitás), a közvetlen irányított uniós programokban rejlik lehetőségek jobb kihasználására van szükség (pl. Horizont Európa). → Nemzetközi platformokhoz való kapcsolódás bővül (pl. C40 kezdeményezés a globális klímacélok elérésért), a kapcsolati hálóból származó előnyök tudatosabb megosztására, kihasználására van szükség a különböző szervezeti egységek közötti információmegosztással. → A városdiplomácia szerepének erősödése a nemzetközi jó gyakorlatok gyűjtésében, megosztásában. → Önálló brüsszeli képviselet és hírlevél. → Csak korlátozott részvétel a EIT platformjaiban (KIC-ek), további lehetőségek kihasználása. → A gazdasági szervezetek is aktív nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkeznek (ágazati szakmai platformok, nemzetközi projektek). → A Duna Régió Stratégia keretében a nemzetközi együttműködésben lévő további lehetőségek kihasználása, (turizmus, kulturális örökség különösen, amire csak korlátozott lesz a forráslehetőség a hazai operatív programokon keresztül Budapest számára).
Tájékoztatás, kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> → Budapest honlap megújításának igénye továbbra is fennáll. → A közösségi média eszközeinek használata a kommunikációban mind a Városháza, mind a vállalatok esetében erősödik. → A fővárosi lakosság tájékoztatását új önálló oldal szolgálja (enbudapestem.hu) – fejlődő tartalomszolgáltatás, de még nem széleskörű ismertség. → A Fővárosi Önkormányzat csak kis mértékben használja ki a kommunikációs felületei adta lehetőségeket a tájékoztatásban, szemléletformálásban (pl. közlekedési eszközök). → A tematikus munkacsoportok értékelése szerint: <ul style="list-style-type: none"> ◦ javítani kell a tájékoztatás, megjelenő írott dokumentumok, hírek közérthetőségét, a Fővárosi Önkormányzatnak világosabban kell kommunikálni a különböző szereplők és a saját hatáskörébe tartozó feladatait, ez az emberek többsége számára nem ismert. ◦ a döntéshozatal módjáról, lehetőségeiről, a város működéséről és a különböző szereplők közti feladatmegosztásról egyértelmű tájékoztatást kell adni – ez a döntések értelmezését és az átláthatóságot támogatja,

	<ul style="list-style-type: none"> ◦ törekedni kell az integrációra, ami segíti az ügyfelek gyors, egy helyen keresztül történő tájékozódását, de felületet adhat az új irányok, tapasztalatok, jó példák népszerűsítéséhez és a közösségi célok mentén való mozgósításra, szerveződések támogatására is. → Szervezeti háttér megerősödése, ami a lakossági kommunikáció mellett a turisztikai és gazdasági brandépítést integráltan kezeli. A lakossági kommunikációnak része, hogy erősebb szerepet kap a kommunikáción belül a fővárosi közszolgáltatásokkal kapcsolatos átlátható tájékoztatás (feladatkörök, lehetőségek stb.). Budapest Brand Zrt. → Új arculati koncepció kialakítása 2020-ban a fővárosi cégek beazonosíthatóságának támogatására.
Ügyfélkapcsolatok	<ul style="list-style-type: none"> → Az ügyféloldali fejlesztések minden szervezetnél a következő időszak fontos feladatai között szerepelnek. Több vállalatnál ügyfélszolgálati applikáció már rendelkezésre áll, vagy fejlesztése folyamatban van. Ez azonban továbbra is diverz módon történik. → Integrált ügyfélközpontok kialakításának előkészítése a közlekedési csomópontokban folyamatban van. → Az ügyféloldali munkakörökben szükség van az esélyegyenlőségi célcsoportokkal kapcsolatos érzékenyítésre és kommunikációs képzésekre. → A tematikus munkacsoport résztvevői által is megerősített hiányosság, hogy nincs egyablakos ügyfélkiszolgáló rendszer, illetve a tájékozódást segítő központi ügyfélszolgálati funkció. → Az ügyfélélegedettségi mérések vállalati szinten, részben jogszabály által kötelezően előírt módon (MEKH Felhasználói Elégedettségi Felmérés a közműszolgáltatók számára), rendszeresen történnek. Ebben a fővárosi közszolgáltatók eredményei jók és javulók, az ügyfelek alapvetően elégedettek a szolgáltatások minőségével (távhő, vízi közmű szolgáltatások). A mérési eredmények nincsenek közzétéve.
E-ügyintézés	<ul style="list-style-type: none"> → A központi fejlesztéseknek köszönhetően a hivatali ügymenetek nagy részében elérhető (e-papír, ügyfélkapun keresztül beküldhető nyomtatványok), de további bővítése, fejlesztése szükséges (elérések koordinált megjelenítése, felhasználóbarát design, közérthetőség javítása a digitális tartalmak értelmezésének támogatására, felhasználóbarát útmutatók a használathoz stb.). Továbbra is vannak papír alapú ügyintézési eljárások (pl. közútkezelés) → A legnagyobb kihívás a helyi iparűzési adó beszedésére fejlesztett saját rendszer és a NAV rendszer kompatibilitásának biztosítása. → Gazdasági szervezetek egyik fő fejlesztési iránya az ügyféloldali fejlesztéseken belül az elektronikus ügyintézés területeinek további bővítése, sokat fejlődött az elmúlt években (e-ügyintézés, hibabejelentés, elektronikus számlázás, digitalizált mérőóra-leolvasás, rögzítés stb.), fintech megoldások alkalmazásának tesztelése is folyamatban van.
Szervezeti felépítés, szervezetfejlesztés, szervezetek közötti együttműködés	<ul style="list-style-type: none"> → Az „örökölt” szervezeti rendszer átalakítása, a vállalati stratégiák kidolgozása folyamatban van. A COVID-19 járvány gazdálkodási hatásai miatt felerősödött szervezeti racionalizálás, közös, koordinált beszerzések elindítása, horizontális funkciók integrált fejlesztése (pl. marketingkommunikáció, SSC funkciók, ingatlagazdálkodás stb.) –egyelőre csak a Budapesti Városüzemeltetési Holding-on belül, az ide tartozó tagvállalatok között. Holding erősödő szerepe – koordinált fejlesztések szervezeti hátterének megerősítése. → Az együttműködés üzemeltetési és fejlesztési kérdésekben többi vállalat között is megfontolandó téma. Legproblémásabb a nagyobb közterek kérdése, főleg az

	<p>üzemeltetés szervezése szempontjából. Az együttműködés jelentős része az informális kapcsolatoknak köszönhetően működik, hiányoznak az intézményesített együttműködési platformok.</p> <ul style="list-style-type: none"> → Smart projektek megvalósulására is van példa több szervezet együttműködésével (BGYH Zrt. – FÁNK, zöldhulladék begyűjtése a városüzemeltetési területekről stb.), az érintettek szerint ebben több lehetőség is van. → A digitális technológiák alkalmazása a vállalatirányítás területén, illetve a nyilvántartási feladatokban elterjedt és fejlődik. → A hivatal működésével kapcsolatban a tematikus munkacsoportok elvárásként fogalmazták meg a gyorsabb ügykezelést, a bürokrácia leépítését, az elavult szokásrendek megváltoztatását.
Módszertan: pilot projektek, ideiglenes használatok Service design	<ul style="list-style-type: none"> → A tematikus munkacsoportok résztvevői megerősítették a pilot- és kísérleti projektek, ideiglenes használatok fontosságát –a fejlesztések irányát, tartalmát a próbaidőszak tapasztalatainak figyelembe vételével kell módosítani. Ebben a tekintetben a COVID-19 járványhelyzet olyan új helyzeteket teremtett, amelyek lehetőséget adtak pilot projektek, ideiglenes használatok elindítására, egyben kiszolgálták a megváltozott társadalmi igényeket (közterületi távolságtartás biztosítására ideiglenes közterületi funkcióváltás – pesti rakpart; ideiglenes kerékpársávok). → A szolgáltatástervezés során nagyobb hangsúlyt kell fektetni az emberek igényeire alapozott fejlesztésre.
Tervezés, városfejlesztési eszközök	<ul style="list-style-type: none"> → A Fővárosi Önkormányzat és gazdasági szervezeteinek erőforrása korlátozott, különösen a finanszírozás tekintetében. A nagyobb léptékű projektek mellett/helyett kis költségvetésű projektek és intézkedések – pl. szabályozási eszközökben – rejlő lehetőségek jobb kihasználása kerülhet előtérbe. → Rövid távú cselekvési tervek készítésére van igény (tematikus munkacsoportok), ami kommunikálható, világosak a célok, mérhető.

OKOS EMBEREK

Digitális alapkészségek	<ul style="list-style-type: none"> → Kevés eszköz a főváros kezében, de a hátránykiegyenlítő programokban lehetőség az integrálásra. → A lakosok e-ügyintésétét támogató szolgáltatások részben rendelkezésre állnak (útmutatók, ügyfélszolgálati irodákban terminálok, amin végig lehet vezetni az ügyfeleket a használati folyamaton).
Szemléletformálás	<ul style="list-style-type: none"> → A részvételi eszközökön, projekteken, programokon keresztül valósul meg, lehetőség a koordinációra a különböző ágazatok között.
Egészségmegőrzés	<ul style="list-style-type: none"> → A jobb betegtájékoztatót és a betegutak hatékonyságát, az ellátások területi egyenlőtlenségeiből adódó hátrányokat csökkentő digitális egészségügyi platform-szolgáltatás előkészítése elkezdődött. Ehhez kapcsolódó adatbázis építés. → Egészségmegőrző szolgáltatások (rekreáció, sport) felhasználóbarát platformja, a már más érdekeltel által fejlesztett információs szolgáltatások – amelyek a főváros számára hasznosak – nem érhetők el egy helyen, átláthatóan.
Kultúra	<ul style="list-style-type: none"> → Budapesti Történelmi Múzeum fejlesztési koncepciójában a múzeum, mint közösségi tér előtérbe helyezése. → Digitális technológiák alkalmazása a kultúra terén (streaming a színházakból a COVID-19 járványhelyzet korlátozásai alatt, digitális vetítésre alkalmas eszközözlomány megújítása a fővárosi mozikban; állományok digitalizálása (levéltár, könyvtár, filmek, műtárgyak stb.). → Digitalizáció, mint a kultúrához való hozzáférés eszköze.

Közösségi finanszírozás	→ A fővárosi közösség szempontjából fontos ügyek, projektek közösségi támogatását átlátható módon szervező platform nem áll rendelkezésre, ebben a Fővárosi Önkormányzat – mint hiteles koordináló, ellenőrző szerv – szerepvállalására lenne szükség.
--------------------------------	--

OKOS GAZDASÁG

Városi laboratóriumok, nyílt innováció, együttműködés	<p>→ Nyílt innováció és innovációs célú közbeszerzések minimális száma. Együttműködés leginkább egyetemekkel (BME- közszolgáltatók technológiai fejlesztései; MOME – design), illetve városfejlesztési projektek esetében tervpályázatok meghirdetése.</p> <p>→ Jelenleg a város számára fontos kezdeményezések, ötletek fejlesztésének támogatására nem épült ki a keretrendszer.</p> <p>→ Szervezeti háttér biztosított (Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány), amely a jövőben az adatgazdálkodással, okos város koordinációval kapcsolatos feladatokkal bővíti portfólióját: ennek keretében lehetőség a városi laboratóriumok kialakítására, vállalkozási dimenzió kezelésére az integrált városfejlesztési projekteken belül</p> <p>→ Jelenleg nincs olyan platform, ahol az ötletek megoszthatók, nincs ösztönzés az innováció erősítésére (lakosság mozgósítása vagy akár vállalaton belüli dolgozók bevonása az innovációba)</p>
Gazdaságélénkítés, vállalkozások támogatások egyéb eszközei	→ 2020-ig elsősorban a startup szektor támogatása volt a BVK fókuszában, ugyanakkor Budapesten a startup-okat támogató, inkubáló intézményi háttér az utóbbi években kiépült, a BVK fókuszváltására van lehetőség: vállalkozások digitális átállásának támogatása.
Turizmus	<p>→ Ügyféloldali digitális fejlesztések (online jegyvásárlás a szolgáltatásoknál, Budapest kártya család), ugyanakkor az ebben rejlő lehetőségek kiaknázatlanok, több eszköz fejlesztése folyamatban van.</p> <p>→ A turisztikai forgalom területi terhelését, mozgását, igényeit mérő korszerű eszközök, eljárások hiánya. Fejlesztési igény megfogalmazása a tájékoztatás támogatására: fürdők telítettségi adatai (jelenlegi és prognosztizálható), ezzel a nyári hónapok terhelésének csökkentése, ügyfélélegedtség növelése.</p>

FENNTARTHATÓ ERŐFORRÁSOK

Közmű nyilvántartások, adatok	<p>→ Egységes közműhálózati nyilvántartási rendszer, amelyben a vállaltok adatai is szerepelnek.</p> <p>→ Egyes területen hiányzó adatok (pl. energiagazdálkodás), ami a monitoring és tervezés szempontjából fejlesztendő.</p> <p>→ Hiteles környezeti adatok gyűjtésére és megosztására lenne szükség a lakosság szemléletformálásának erősítésére.</p> <p>→ A közvilágítási hálózat megfelelő alapot ad okos eszközök elhelyezéséhez, ugyanakkor ezt műszaki, gazdasági és jogi kihívások nehezítik.</p>
Okos mérés és digitális fejlesztések	<p>→ Egyes területeken már bevezetett okos mérés (pl. nagyfogyasztók esetében az FCSM-nél, távhőnél együttműködés külső céggel, náluk az eszközök és a leolvasás, Főtáv csak az adatokat kapja meg), ebben további potenciál.</p> <p>→ Távfelügyeleti rendszer kiépítése a távhő és a közvilágítás esetében már megkezdődött.</p>

	→ Pilot és K+F projektek: technológiai fejlesztések, smart eszközök alkalmazása szimulációs modellek stb. Ebben a jövőben is rejlenek lehetőségek, több vállalat ke- rületekkel működik együtt nemzetközi projektekben.
Energiahatékonyság	<p>→ Előremutató energiahatékonysági projektek valósultak meg a szennyvíz- és a hulladékkezelés, a termálvíz hasznosítás és a távhőfejlesztés terén.</p> <p>→ A távhőrendszer versenyképességét rontja az egymástól hidraulikailag független távhőkörzetek elszigeteltsége. Ugyanakkor a távhőkörzetek összekapcsolása, valamint új, megújuló alapú hőtermelő egységek létesítésének előkészítése folyamatban van, jelentősen hozzájárulva Budapest környezetvédelmi célkitűzése- hez.</p> <p>→ Megújuló energiaforrások arányának növelésére való törekvés a vállalati straté- giákban és hatékonyságnövelő (költségcsökkentő) technológiai fejlesztések.</p> <p>→ Okos mérési rendszerek használata alacsony szintű.</p>
Karbantartás, hiba- bejelentés	<p>→ A közműhálózati rendszer optimális szintű karbantartására nem jut elegendő for- rás, ugyanakkor a karbantartást a folyamatosan fejlődő technológiai támogató eszközök (pl. diagnosztikai eszközök) támogatják, ezeket a cégek finanszírozási eszközeik függvényében bővítik, saját hatáskörben is van innováció.</p> <p>→ A vállalatoknál elkülönülten meglévő hibabejelentő platformok, kevés példa in- tegrációra, ugyanakkor jó együttműködés a civil hibabejelentő platformokkal (jarokelo.hu, hulladekvadasz.hu)</p>
Hulladékgazdálko- dás, hulladékkezelés	<p>→ Európai összehasonlításban alacsony a települési hulladékok szelektív gyűjtésé- nek aránya és hasznosítása. Háztartási bio- és üveghulladék megoldása nem ki- elégítő.</p> <p>→ A keletkező szennyvíziszapok hosszú távú hasznosítása megoldatlan.</p>
Kék-zöld infrastruk- túrák	→ Eddig hiányoztak a csapadékvíz-kezelést, árvízvédelmet, valamint zöldfelületi fej- lesztéseket, üzemeltetést integráltan kezelő, előremutató projektek. Ezek kidol- gozása megkezdődött.
Környezettudatosság	→ Belső működési rendszerben a szelektív gyűjtés, újrahasználat és takarékos anyaghasználát további fejlesztésére van szükség – példamutatás, ennek moni- toring rendszerét is ki kell építeni.
Módszertan	→ Beruházások klimatikus szempontú értékelése nem rendszerszintű.

OKOS MOBILITÁS

Adatok	<p>→ Az Egységes Forgalmi Modell megvalósulásával a közúti forgalom és a közösségi közlekedés utasforgalmának mérése rendszeressé vált, azonban a közúti közle- kedést leíró egyéb adatok (személy- gépkocsi-ellátottság, üzemanyag-felhaszná- lás, közlekedésből adódó légszennyezés) mérése még pontosításra szorul.</p> <p>→ Egységes Forgalmi Modelltől származó adatok és rendszeres modal-split felmér- és adatainak megosztása: nyilvános, de kérés alapján teljesíti a BKK Zrt.</p> <p>→ Publikus, ingyenes mobilapp – elérhetőek a forgalomfigyelő kameraképek, par- kolási adatok, amelyet asztali alkalmazás egészít ki.</p> <p>→ A járműveken már vannak utasszám mérésére alkalmas szenzorok - autóbuszon utastömeg mérés, megállóhelyi tartózkodás – kalkulált értékek.</p> <p>→ Dinamikus forgalomtervezéshez a FUTÁRNÁL pontosabb adatokra lenne szükség.</p> <p>→ Néhány területen még hiányosak az infrastruktúrára vonatkozó felmérések (vo- nalas létesítmények, kábelek).</p>
---------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> → A közúti beavatkozási adatok központi adatbázisának kialakítása folyamatban van, mely harmadik fél számára szabványos formában elérhetővé teszi az adatokat. Ennek egy része díjmentes közadat, de értéknövelt része is lesz (KARESZ). → KARESZ-KAPU szolgáltatás: 2013-ban indult, eredményeként egy digitális, folyamatosan frissülő adatvagyron keletkezik a Budapest Közút Zrt-nél. A beérkezett adatok alapján adatfrissítés elindítása (belső szabályozott folyamat – belső vállalatirányítási rendszerből kapott információk alapján). Cél elsősorban a szakterületi rendszer kiszolgálása.
Tervezés	<ul style="list-style-type: none"> → Előterbe került a kísérleti projektek megvalósítása (pl. ideiglenes kerékpárfelfestés, forgalmi rend módosítása). → Hálózati tervek és SUMP (fenntartható mobilitási terv) rendelkezésre állása. → Részvételi tervezés széleskörű gyakorlata, változás, hogy már a tanulmánytervek készítésének időszakában megkezdődik a társadalmi egyeztetés, ebben kísérlet eszközök alkalmazására (Consult, nyílt végű platform adaptálása), de még nincs végső döntés a hosszabb távon alkalmazott módszerről. → Aktív részvétel nemzetközi innovációs projektekben (pl. Cities4ppl)
City-logisztika	<ul style="list-style-type: none"> → Az áruszállítás szervezetlenségéből adódóan általánosak a párhuzamos áruszállítási folyamatok, emellett a kijelölt rakodóhelyek hiánya kedvezőtlen a közúti forgalom szempontjából, az áruszállító járművek forgalmi akadályt képeznek.
Együttműködés	<ul style="list-style-type: none"> → A közlekedési szakterületeken belüli együttműködés és integrált szemlélet hiánya nehezíti a fókuszterületi fejlesztéseket és az integrált, ügyfélbarát, hatékony üzemeltetést.
Kerékpáros közlekedés, mikromobilitás	<ul style="list-style-type: none"> → A kerékpáros- és mikromobilitás iránti nyitottság különösen a fiatalok körében nagy, idővel az igények növekedése prognosztizálható.
Közösségi eszközhasználat	<ul style="list-style-type: none"> → Az autómegosztó szolgáltatások alapvetően nem a személygépjármű-használatot csökkentik, hanem a közösségi közlekedés iránti igényt.
Digitális szolgáltatások, fejlesztések	<ul style="list-style-type: none"> → Az időalapú, elektronikus jegyrendszer bevezetése, átjárható menetdíjrendszer és tarifaközösség létrehozása nem történt meg. → A járműállomány hatékonyabb üzemeltetése szempontjából a távdiagnosztika-fejlesztendő terület a jövőben.
Ügyféltájékoztatás, utasélmény	<ul style="list-style-type: none"> → FUTÁR többfunkciós, többemeles tájékoztatási rendszer (applikáció, fedélzeti információ, megállóhelyeken kihelyezett paneleken információ). → BKK info: rendszeres tájékoztatás a lezárásokról. → Közterületi kijelzőknél jelenleg nincs felolvasó funkció. → BKK honlap akadálymentesített. → Közúti forgalomra vonatkozóan változtatható információ-tartalmú kijelzők működnek a fő bevezető útszakaszokon. → Közút Figyelő elnevezésű okostelefonos alkalmazás valós idejű forgalmi és parkolási információkkal segíti a fővárosi közlekedőket.
Kibocsátás-csökkentés	<ul style="list-style-type: none"> → Járműcsere – a finanszírozási lehetőségek függvényében folyamatos, de továbbra is jelentős az időskorú, cserére szoruló járművek száma. → Belvárosi területen a forgalom mérséklését támogató intézkedések csak korlátozottan valósultak meg (sebességkorlátozás, de díjfizetős behajtási övezet nem került kijelölésre). → Időszakos forgalomcsökkentés és közterületek gyalogos-kerékpáros használatának biztosítása szabályozási eszközökkel (pesti rakpart hétvégi lezárása). → Nagy károsanyag-kibocsátású turistabuszok belvárosi jelenlétének rendezetlensége, jogi és pénzügyi eszközök nem kidolgozottak.

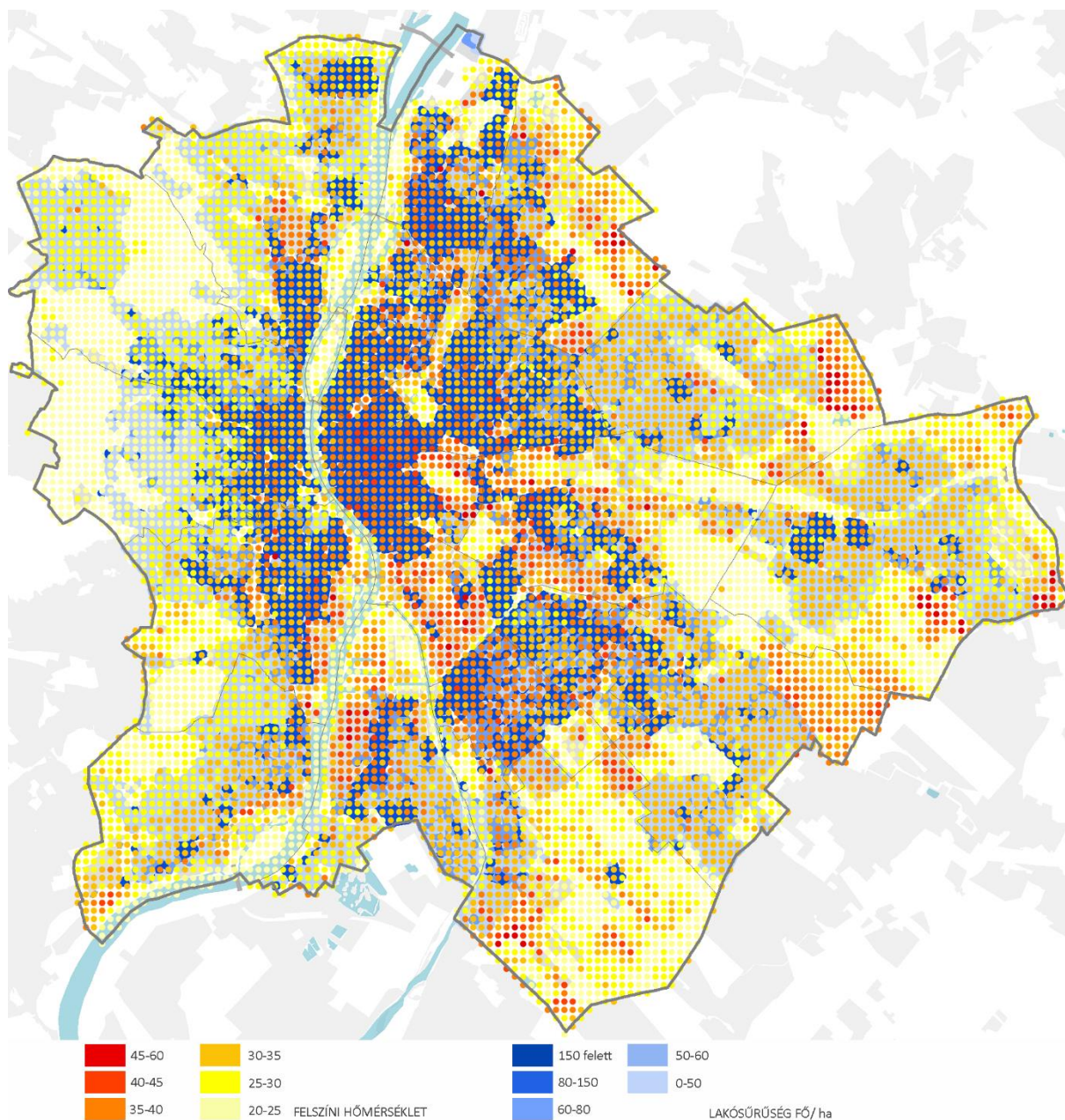
VÁROSI ÉLETMINŐSÉG

Adatok	<ul style="list-style-type: none"> → A város levegőminőségi állapotáról folyamatosan tájékoztatást nyújt az automata mérőhálózat. → Nincs a város teljes területére egységes és naprakész, a térinformatikai eszközöket hatékonyan alkalmazó zöldvagyron nyilvántartás, fakataszter viszont fejlesztés alatt áll, a felmérés gyorsításához fejlett technológiák alkalmazására van szükség. (mostani módszertannal élőmunkaigényes, lassú). → Barnamezős kataszter évről évre elkészül, térinformatikai alkalmazással. → A területi egyenlőtlenségek mérésére, a változások nyomon követéséhez nincs fővárosi szintű monitoring-rendszer rendelkezésre, kerületekkel ebben nincs rendszer-szintű együttműködés.
Innovatív megoldások alkalmazása	→ Biztonságos, kényelmes használatot támogató megoldások alkalmazása a finanszírozási lehetőségek függvényében (okos köztéri eszközök, ivócsapok, pop-up funkciók – pl. árnyékolók).
Zöldfelületek, közterületek üzemeltetése	<ul style="list-style-type: none"> → A zöldfelületek megőrzésében javuló önkormányzati és némileg erősödő közösségi szerepvállalás figyelhető meg, de még mindig alacsony a környezeti kultúra szintje. → Jellemzőek a köztisztasági problémák, a fenntartást nehezíti az alacsony pénzügyi keret, és a hatáskörök rendezetlen megoszlása. A közterületeken keletkező bevételek nem kerülnek vissza a fenntartási keretbe. → Új technológiai lehetőségek jelennek meg, amelyek elősegíthetik a zöldfelület-gazdálkodást.
Hálózatok	→ Közterületek nem alkotnak folyamatos gyalogos hálózatot, az okos megoldások pedig hatékonyabb és biztonságosabb használatukban még nem nyertek széles teret
Lakhatás	→ Lakhatási válság, a megfizethető lakhatást elősegítő szervezeti és finanszírozási eszközök hiánya. Ebben előrelépés egy fővárosi szintű lakáskonceptió készítése, amely folyamatban van.

II.1.4 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ÉS -RENDEZÉS KAPCSOLATA

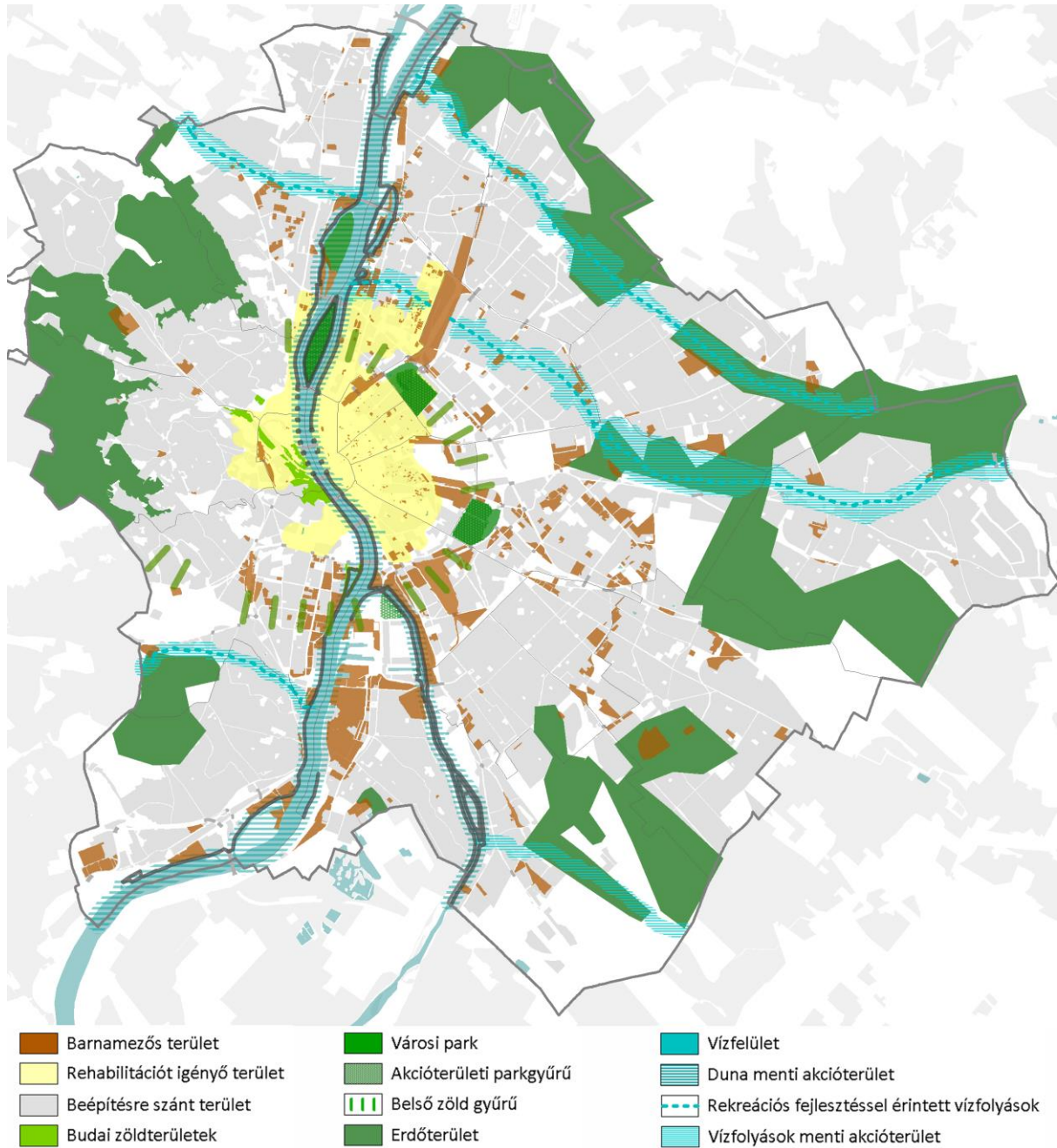
A településfejlesztés és településrendezés eszközei jogszabályi előírásokból adódóan is egymással szoros összhangban készülnek. A Budapest 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepcióban (VFK) megfogalmazott fejlesztési célok megvalósításához a fővárosi településrendezési terv, azaz a 2015-ben elfogadott Budapest fővárosi településrendezési terve (TSZT) adja meg a keretet, melyet kiegészít a Fővárosi rendezési szabályzat (FRSZ) a maga előírásaival. A VFK mind a 13 fejlesztési célja (Kezdeményező városfejlesztés, Partnerség – a jövő közös tervezése a térségben és országosan, Egységes Budapest, Budapest nemzetközi és európai szerepkörének erősítése, Egészséges környezeti feltételek megteremtése, Dunával együtt élő város, Kompakt város stb.) leképeződik a TSZT-ben a területfelhasználási besorolások, természet- és környezetvédelmi, valamint infrastrukturális elemek formájában. A főváros súlyából és szerepköréből adódóan a fejlesztési célok tág spektrumot ölelnek fel, ezért a célok elérése érdekében szükséges, hogy a VFK megteremtse az egyensúlyt azon tényezők között, melyek közül, ha az egyik túlsúlyba kerülne, kizárná a másikat: pl. a közúthálózat túlzott mértékű fejlesztése esetén (mely az intelligens mobilitás cél elérését segíti) nem csökkenne a zaj- és légszennyezés, és így az egészséges környezeti feltételek megteremtése kétségesse válik. Ezért ennek az egyensúlynak a településrendezésben is meg kell lennie és a TSZT/FRSZ hatályba lépésük óta történt módosításai mindezt figyelembe véve történnek. A legnagyobb kihívás az egyensúly megtartása, mivel a VFK-ban megfogalmazott hosszú távú célokat gyakran felülírják/írnák a rövid távú, nem komplex szemléletű fejlesztési szándékok, ezzel „nyomás alá helyezve” a TSZT-t is, hogy nem a megfelelő irányba módosuljon.

II.2 PROBLÉMATERKÉP/ÉRTÉKTÉRKÉP

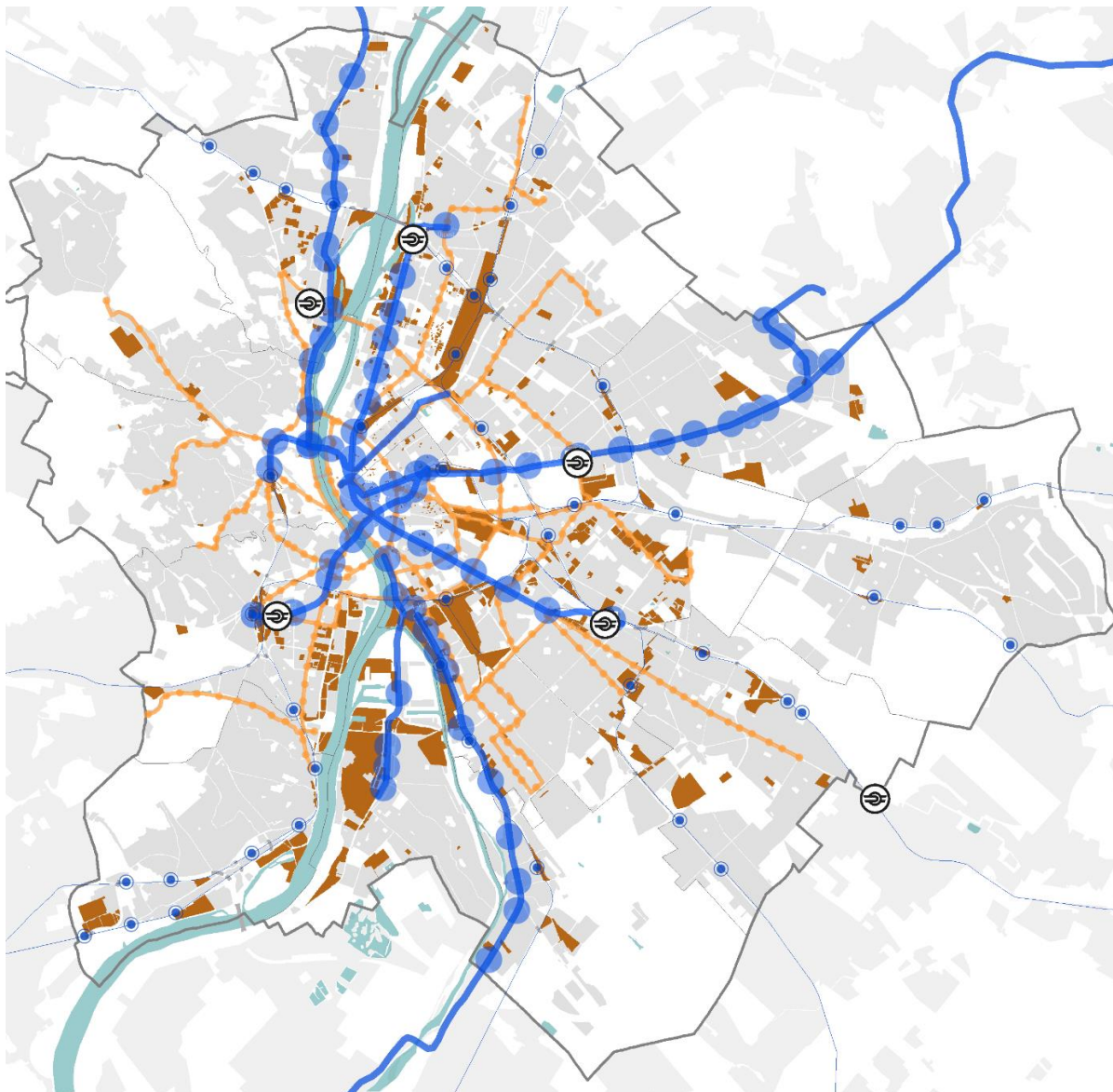

A klímaváltozás miatt egyre fokozottabban jelentkező hősziget-hatás elsősorban a város legsűrűbben beépített, legnagyobb laksűrűségű területein okoz problémát. A történeti belváros mellett a fő útvonalak térsége, illetve a lakótelepek érintettsége magas, emellett a gazdasági zónák magas beépítettségű területei rajzolódnak ki.

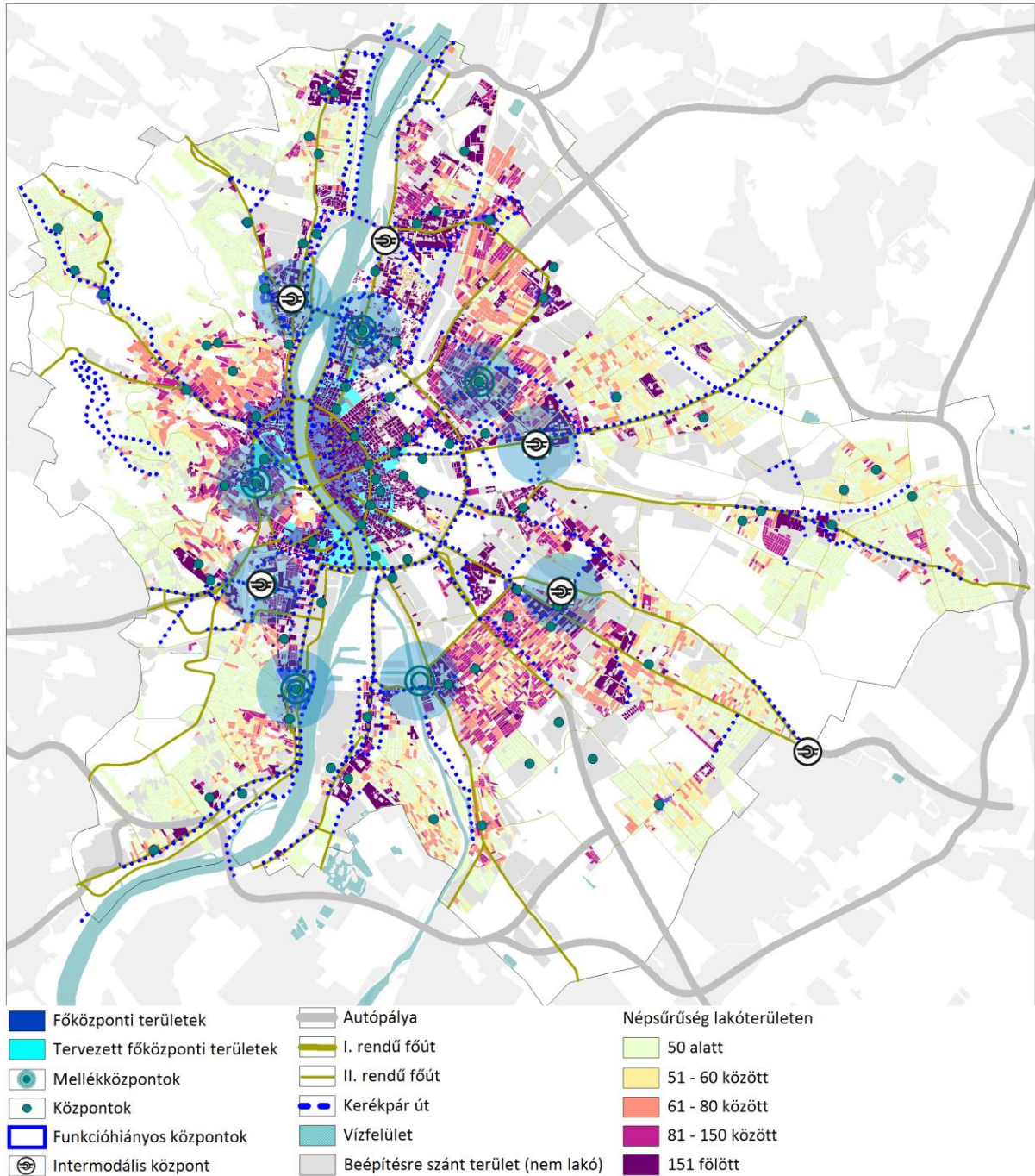

Budapest zöldterületeinek eloszlása területileg egyenlőtlen, különösen a történeti belvárosban alacsony a zöldfelületi ellátottság, ahol a sűrű beépítés a jövőben sem ad lehetőséget a jelentős bővítésre. Ugyanakkor az átmeneti zóna belváros-közei részein jelentős a barnamezős területek jelenléte, mely potenciálisan lehetőséget ad a zöldfelületi, vagy azt integráló vegyes funkcióváltásra.

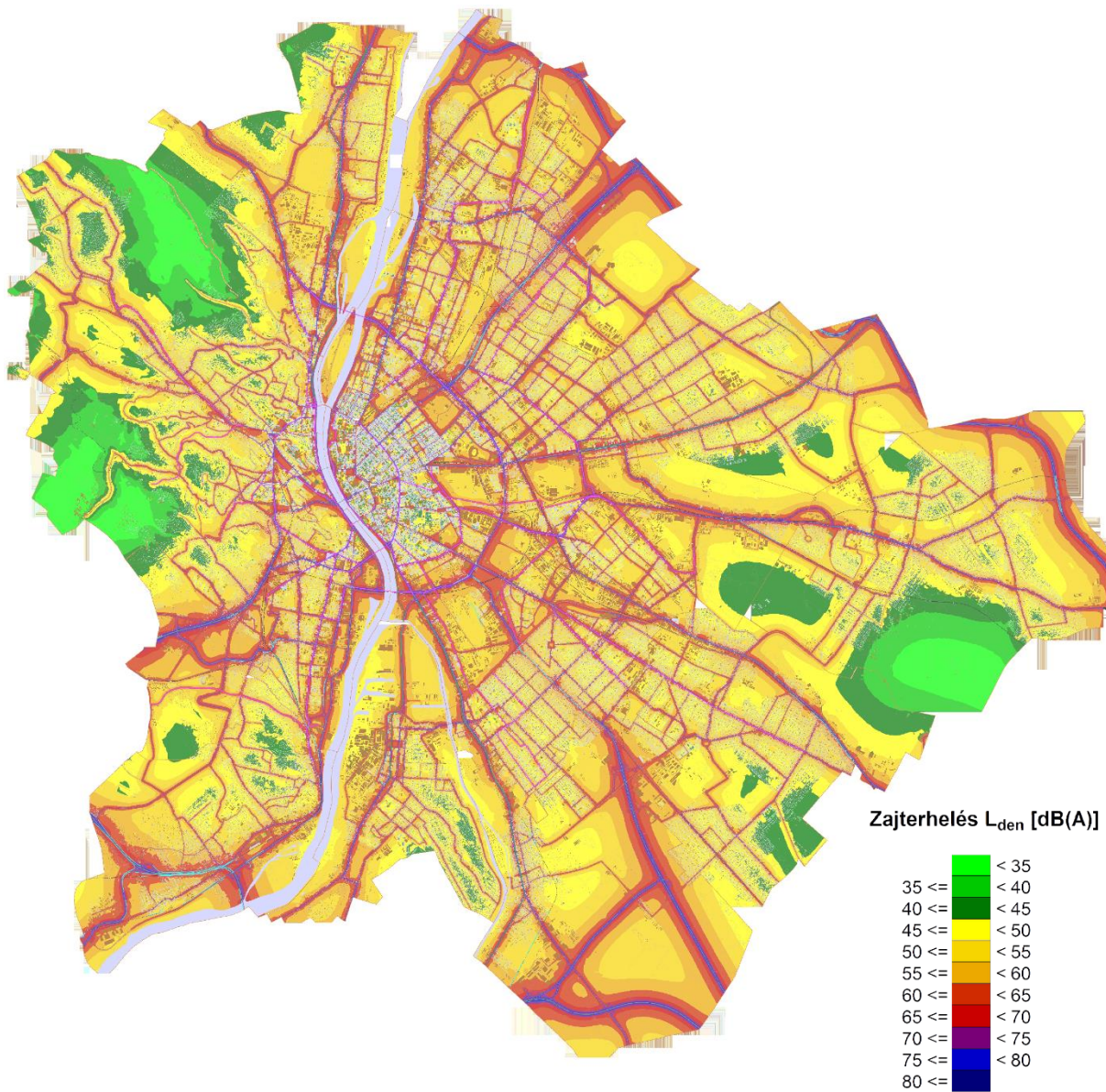

Barnamezős terület	Metró és HÉV vonalak megállókkal
Beépítésre szánt terület	Vasútvonalak megállókkal
Villamos vonalak megállókkal	Intermodális csomópont

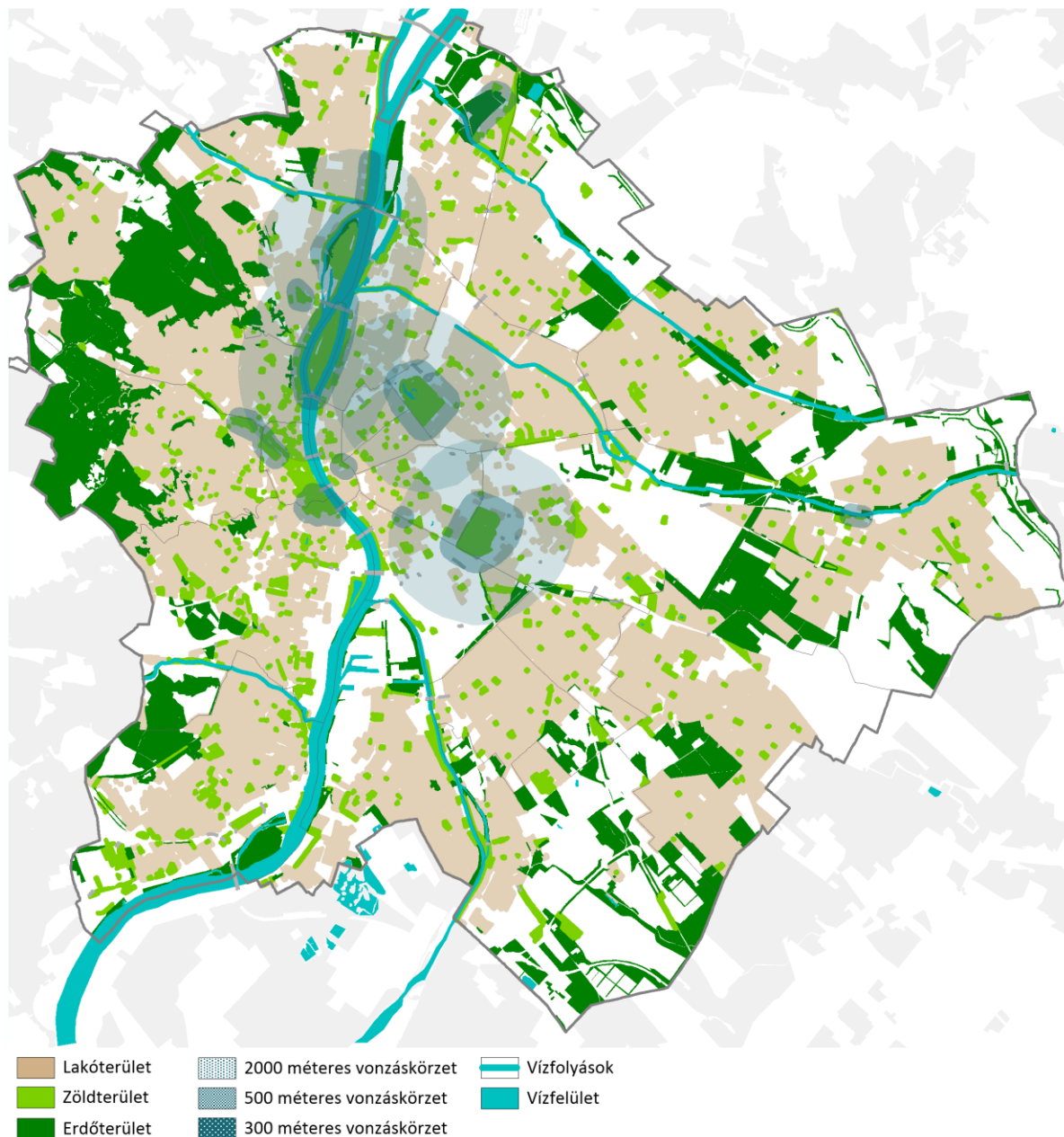
A barnamezős területek jelentős része közlekedési kapcsolatokkal jól ellátott, vagy kisebb léptékű beavatkozásokkal ellátása javítható. A városfejlesztési koncepció irányelveihez illeszkedve ezek jelentik a jövőben az ingatlanfejlesztések, beruházások célterületeit.

A népsűrűség, a közlekedési fűhálózatok kirajzolják Budapest központrendszerének fő elemeit, a mellékközpontok és a kerületi (al)központok azok, amelyek a kistávolságok városa koncepció megvalósításában fontossá válnak. Cél, hogy ezek megközelíthetősége javuljon - pl. a kerékpáros hálózat elemeinek kiépítésével, a közösségi közlekedés átszállóhelyeinek korszerűsítésével.

Budapest zajtérképe jól mutatja, hogy a zajhatással a Főváros szinte egész lakott területe érintett, a fő útvonalak és a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér környezetében élők számára már az életminőséget lényegesen befolyásoló tényezőt jelentve.

A Budapest zöldterületi ellátottságát mutató térkép jól jelzi, hogy a sűrűn beépített, saját kerttel jellemzően nem rendelkező történeti belváros és átmeneti zóna lakossága számára a nagyobb alapterületű városi parkok elérhetősége sok esetben nem biztosított, a lakosság nagy része a kényelmes 300 m-es vonzáskörzeten kívül él. A kevés számú park egyben a főváros egésze szempontjából és turisztikai értelemben is a leglátogatottabb területek közé tartozik, ami gyorsabb amortizációt és a zsúfoltságot eredményez.

II.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRESZEK

II.3.1 BUDAPEST ZÓNÁI

DUNA MENTI ZÓNA

VÁLTOZÁSOK

- » A Duna menti építési szabályzat – a III. kerület északi részének kivételével – a Duna teljes fővárosi szakaszára elkészült.
- » A Duna-menti belvárosi szakaszok megújításának előkészítése (tervezés) mindenhol megkezdődött, ugyanakkor a kivitelezés csak a Vizes VB-hez kapcsolódó Rákos-patak és Dráva utca közötti szakaszon történt meg.
- » A Fővárosi Önkormányzat – a Római-part kivételével – megkezdte az észak-budai árvízvédelmi fejlesztéseket és az észak-pesti területekre vonatkozó tervezetést.
- » A rakpartok turisztikai használata tovább erősödött, ezzel az infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztés (rakpartok bejárhatósága, kikötők minősége) valamint a szabályozási háttér megújítása nem tud lépést tartani. Továbbra is probléma az állóhajók és szállóhajók, hajózással kapcsolatos szolgáltatások jogszabályi környezetének rendezetlensége, kiszámíthatatlansága.
- » Hivatásforgalmi hajózás marginális, a fejlesztésére történt lépések elmaradtak.
- » A Limes pályázatból kikerült a Hajógyári-sziget, ezzel a nemzetközi projekt világörökségi címének megszerzése bizonytalanná vált.
- » A Szabadság híd nyári, időszakos lezárása és közterületként/programhelyszíneként való ideiglenes hasznosítása (Szabihíd) sikeres volt, jól jelzi az erre vonatkozó társadalmi igényeket.
- » Az ingatlanpiaci konjunktúra miatt felgyorsult a Duna menti barnamezős területek átalakulása, az üres ingatlanok beépülése, különösen a XI. kerületi és XIII. kerületi szakaszokon.
- » A Vizes Világbajnoksághoz kötődően jelentős fejlesztések valósultak meg a Margitszigeten: szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése, futókör megújítása, zöldfelületi fejlesztések, kiszolgáló létesítmények megújítása.
- » Több civil kezdeményezés és rendezvény, amely a Dunát fókuszba helyezi.

MEGVALÓSULT ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ PROJEKTEK

- » **Kormány:** Vizes VB-hez kapcsolódó fejlesztések; Déli Városkapu projekt előkészítése – 3 komponens + Galvani híd; EuroVelo 6-os útvonal Lánchíd és észak-budai városhatár közötti, mintegy 15 km-es szakaszának megépítése (uniós forrásból); Budapesti Szabadkikötő alpinfrastruktúra fejlesztésének folytatása; Óbudai-sziget déli részének fejlesztési terve (kajak-kenu kp, iroda és kulturális funkciók).
- » **Főváros:** Margitszigeti fejlesztések; Palatinus Strandfürdő megújítása; tervezés (DÉS; rakpartok - DunaBuda; RakPark; RSD menti területek integrált fejlesztési koncepciója; tanulmányterv az Óbudai-szigetre és a Háros laktanya területére); rekreációs fejlesztések előkészítése az észak-budai szakaszon (Római-part, Hajógyári-sziget); Lánchíd-Váralagút projekt teljes előkészítése; Pesterzsébeti Jódos-Sós

	<p>Gyógy- és Strandfürdő; uniós projektekben való részvétel, ahol a pilot elemek a Dunához kapcsolódva valósultak meg (Cities4People – Gellért tér; EIT Climate KIC: "Okos folyóparti közterületek Budapesten" c. projekt, melynek pilot helyszíne a Goldmann György tér);</p> <ul style="list-style-type: none"> » Kerületek: RSD és nagy Duna-ág mellett zöldterületi, rekreációs fejlesztések (részben fővárosi TÉR-KÖZ támogatással); intézményi felújítások, alközpontok fejlesztése; » Magánszektor: Csepel-szigeten logisztikai fejlesztések; Észak-Pest Duna-menti lakóterületek további fejlesztése; Budafoki út és Duna közötti területeken fejlesztések, benne a BudaPart projekt a Kopaszi-gáton (iroda, lakó).
FELADATOK, KIHÍVÁSOK	<ul style="list-style-type: none"> » A Duna integrálása a város társadalmi és gazdasági életébe; » Kikötők és kapcsolódó kiszolgáló infrastruktúra, szolgáltatások minőségi fejlesztése; átlátható, kiszámítható jogszabályok a magánszektor számára; » Hozzáférhetőség biztosítása gyalogosok számára; » Rekreációs és zöldterületi fejlesztések; » Kerékpáros közlekedés biztonságos feltételeinek kialakítása, hiányzó kapcsolatok pótlása, EuroVelo hálózat hiányzó fővárosi szakaszainak kiépítése; » Duna, mint integrált közlekedési folyosó fejlesztése; » Árvízvédelem.
ELMARADT FEJLESZTÉSEK	<ul style="list-style-type: none"> » Rakpartok fejlesztése, forgalomcsillapítás, közterületi kapcsolatok kialakítása; » Népsziget, Hajógyári sziget, Római-part rekreációs megújítása; » RSD vízminőségjavítását támogató projektek folytatása; » Duna menti honvédségi területek funkcióváltó megújítása (közte a fővárosi tulajdonban lévő Háros laktanya a XXII. kerületben); » Déli vasúti összekötő híd vágánybővítése; » Petőfi híd felújítása; » Gázgyár magterület kármentesítése és kulturális, oktatási célú hasznosítása.

BELSŐ ZÓNA

VÁLTOZÁSOK	<ul style="list-style-type: none"> » Közösségi zöldterület alacsony fajlagos aránya nem változott, ugyanakkor a reu-jításoknak köszönhetően jobb használati értéket képvisel. Burkolt felületek mennyisége nőtt, a klímaváltozás miatt fontos adaptációs szemlélet érvényesülése hiányzik. » Befektetési célú lakásvásárlás erősödött a területen, eredményeként a foghíjakon beindult az újlakás építés. A közsféra a gazdálkodási nyomás miatt jellemzően nem gondolkodik zsebparkok kialakításában (nem vásárol ilyen céllal ingatlant, inkább a saját tulajdon értékesítése jellemző). A bontások sokszor a historikus városi szövet – mint érték – figyelembe vételének mellőzésével történnek. Néhány jó példa zsebparkok és átmeneti zöld/közösségi hasznosításra a foghíjakon. » A turisztikai forgalom növekvő és még koncentráltabb megjelenése a területen, dinamikus bővülő szálláshely-kínálat, közterületek, zöldfelületek amortizációjának és napi fenntartási igényének növekedése.
-------------------	--

- » Az éjszakai élet, a vendéglátó-szórakoztató funkciók bővülése, minőségi szolgáltatások megjelenése a piacon, ugyanakkor a lakófunkcióval való kompromisszumkeresés, illetve a különböző érdekeltek együttműködése nem volt sikeres.
- » A személygépkocsi ellátottság és a forgalomvonzó funkciók miatt a közlekedési terhelés még erősebb, ami tovább rontja a belváros levegőminőségét, zajterhelését, és súlyosbítja a parkolási problémákat. A megosztással működő közlekedési eszköz használata itt a legelterjedtebb, ugyanakkor a szabályozás sokszor követő vagy hiányzik. A kerékpáros közlekedés növekvő részaránya ellenére hiányoznak kulcsfontosságú, biztonságos hálózati elemek.
- » A népességen belül a fiatalok száma lassan növekszik a népességcsere miatt, ugyanakkor az intézmények bővítésének (különösen bölcsőde, óvoda esetében) fizikai korlátai vannak.
- » Budai várnegyed forgalomvonzó intézményi funkcióinak folyamatos bővülése.
- » A lakófunkcióval érintett historikus épületállomány megújulása lassú, a finanszírozási lehetőségek korlátozottak, a szakszerű felújítást, korszerűsítést az értékvédelmi előírások is nehezítik és drágítják. A lakófunkció bevonása a távhőszolgáltatásba ezen a területen eddig nem volt sikeres, ugyanakkor a fűtés az egyik legnagyobb szennyező forrás.
- » Az ingatlanpiaci kereslet megnövelte a tetőtér-beépítések számát, a parkolók biztosítására vonatkozó jogszabályi korlátozás megszüntetése miatt a fejlesztői érdeklődés még erősebb. Általában igaz, hogy a fejlesztők a maximális beépíthetőségre törekednek, a fejlesztői nyomás miatt a szabályozási tervek módosítása is gyakoribbá vált.
- » Gazdasági, felsőoktatási szerep továbbra is erős; a belváros a kreatív gazdaságnak, startup közösségnek is legfontosabb találkozó- és munkahelye, egyre több esemény és rendezvény.
- » Belváros kerületeinek költségvetési gazdálkodása a bevételtermelő funkcióknak (parkolás, ingatlan- és közterület bérbeadás; idegenforgalmi adó) köszönhetően a pandémia időszakig stabil volt, jelenleg bizonytalan.
- » Csatornarendszer a csapadékvíz elvezetés miatt túlterhelt.

MEGVALÓSULT ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ PROJEKTEK

- » **Kormány:** Operaház felújítása, Iparművészeti Múzeum felújítása, Nemzeti Hauszmann Program (Várnegyed), Liget Budapest (Városliget) projektjei, Nemzeti Múzeum kertjének megújítása; Ludovika Campus az Orczy kerttel; Széll kapu projekt és Millenáris felújítása (Táncszínház, Startup Campus), Testnevelési Egyetem campusa, Dél-pesti Centrumkórház fejlesztése;
- » **Főváros:** Király fürdő felújítása és bővítése, FÁNK felújítási program (4 elem a Hermina mélygarázzsal együtt); Kéménymentes belváros projekt (FŐTÁV); Vörösmarty tér, Podmaniczky park, Széna tér és Blaha Lujza tér felújítása;
- » **Kerületek:** Hunyadi téri vásárcsarnok homlokzati felújítása, smart parkolási rendszer kialakítása az V. Kerületben; zöldfelületi, közterületi projektek (részben fővárosi TÉR-KÖZ támogatással); intézményfejlesztések, energiahatékonysági beruházások;
- » **Magánszektor:** Párisi udvar felújítása; jelentős léptékű ingatlanfejlesztési projektek (pl. Corvin-negyed, Szervita tér projektjei, szálloda-fejlesztések; Central Park).

FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- » Értékvédelem, értékvédő épület-felújítás a szükséges finanszírozási modellek kialakításával;
- » Fokozottabb használat mellett köztisztaság biztosítása;
- » Interakció, kreatív és startup koncentráció és ezt szolgáló alternatív irodaterületek az alulhasznosított ingatlanok bevonásával;
- » Gyalogos, kerékpáros prioritás erősítése, kooperatív közlekedési rendszerek kialakítása;

- » Alternatív rekreációs és sportterületek fejlesztése; meglévő zöldfelületek minőségi megújítása;
- » Zsebparkok, hősziget-hatást csökkentő alternatív zöld megoldások;
- » Kulturális sokszínűség, vonzerő növelése – értékek erőforrásként történő használata;
- » Együttműködés az érdekeltek között a minőségi turisztikai szolgáltatások növelése és a funkciók közötti konfliktusok csökkentése érdekében.

ELMARADT

FEJLESZTÉSEK

- » Városháza komplex megújítása a Városháza park területével;
- » Kossuth-Rákóczi tengely megújítása;
- » Kisföldalatti felújítása, akadálymentesítés;
- » Gellért-hegy, Citadella megújítása és a Rácz fürdő helyzetének rendezése;
- » Fejrályaudvarok megújítása a kapcsolódó kötöttpályás közlekedésfejlesztéssel és kapcsolódó egykori MÁV területek hasznosítása (Podmaniczky utca melletti terület);
- » Nyugati téri és Baross téri felüljáró elbontása és kapcsolódó felszínrendezés;
- » Városképi szempontból kiemelkedő ingatlanok funkcióváltó megújítása (Balettintézet, volt TV székház a Szabadság téren);
- » Déli pályaudvarhoz kapcsolódó, használaton kívüli vasúti területek funkcióváltása.

ÁTMENETI ZÓNA

VÁLTOZÁSOK

- » A Városligeten (Belvároshoz sorolt) kívül az zónahatáron lévő parkgyűrű érdemben nem tudott megújulni, bővülni, a Népliget fejlesztésére több terv készült 2015 óta is. A TSZT-ben Csepel északi részén városi közpark került kijelölésre, a Kormány a területre ettől eltérő fejlesztési programot készít elő.
- » A területen a legtöbb változás a jelentősebb projekthelyszínekhez kötődik, az ingatlanpiacon tapasztalható konjunktúra a korábban tervezett projekteknek is új lendületet adott. A legtöbb - nagyságrendileg is jelentős - projekt előkészítés, tervezés, illetve kivitelezés fázisában tart.
- » A barnamezős területek funkcióváltása egy-két területen megindult, egyrészt állami beruházásokhoz kapcsolódóan (Operaház háttérintézménye és az új Közlekedési Múzeum a X. kerületi egykori Járműjavító területén), másrészt magánfejlesztések révén (IX. kerület Vágóhíd és Népliget megálló környéke, IV. kerület Városkapu térsége; a X. kerületben a K+F és ipari funkciók bővítése, a XIII. kerületben a Váci úti irodategyhalás létesítményeinek bővítése, III. kerület egykori Szeszgyár területén iroda- és lakófunkciók fejlesztése). Előkészítés alatt van a VIII. kerület egykori vasúti területének funkcióváltása (fővárosi és kormányzati projektelemekkel), illetve a Rákosszentimre területére szintén készültek tervek. A Millenniumi városrész szinte teljesen beépült.
- » Az átmeneti zóna – az iroda és nagyobb léptékű lakásfejlesztések mellett – a tervezett jelentősebb kiskereskedelmi fejlesztések helyszíne (Etele tér, Bogdáni út).
- » A kormányzati projektek fő irányai a területen: Sportinfrastruktúra fejlesztések: elkészült a Puskás Ferenc Stadion és további tervek vannak az Istvánmezőn lévő inf-

	<p>rastruktúra megújítására, bővítésére. A Népligethez közvetlenül kapcsolódóan indult el a Ferencváros létesítményeinek megújítása, illetve az egykori Bólyai laktanya helyén egy multifunkcionális, 20 ezer fő befogadóképességű sportcsarnok előkészítése.</p> <ul style="list-style-type: none"> » 2019-ben megkezdődött a Hungexpo megújítása, funkcionális bővítése. » Kórház fejlesztések (Egészséges Budapest Program részeként: Szent István – Szent László, illetve Szent Margit kórházak) – egyelőre az előkészítés szintjén. » Az egyébként is nagy forgalmú csomópontok közelében megvalósuló nagy intenzitású beépítések további forgalmi terhelést jelentenek a külső gyűrűn (Károly Róbert - Hungária-Könyves Kálmán körút). » A FŐTÁV távhő ellátó rendszerének fejlesztése ki tudja szolgálni az új ingatlanfejlesztéseket és jelentős többletkapacitással rendelkezik a jövőre nézve. » Az intermodalitás kényelmes kiszolgálását biztosító fejlesztések elmaradtak, hiányosak. A P+R kapacitások részben kiépültek (alapvetően nem cél az átmeneti zónában a P+R további növelése). » Nem kezdődött meg a terhelés elosztását biztosító gyűrűs kapcsolatok fejlesztése, a valós idejű információkon alapuló utazástervező szolgáltatások időszakosan a lakóterületeken extra forgalmat generálnak.
MEGVALÓSULT ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ PROJEKTEK	<ul style="list-style-type: none"> » Kormány: Puskás Ferenc Stadion; Hungexpo területének megújítása; Népliget környezetében fejlesztések (Közlekedési Múzeum, Operaház próbacsarnoka; új kézilabda csarnok); kórházfejlesztések (Egészséges Budapest Program); » Főváros: tervezés: Rákosrendező, Népliget, fővárosi temetők megújítása; 1-es villamos meghosszabbítása; H2020 ATELIER projektben való részvétel, melynek célja pozitív energiájú területek létrehozása, s melynek egyik lehetséges, fejlesztésre előkészítés előtt álló, fővárosi tulajdonú célterülete a Fehérvölgy; P+R kiépítése Őrmezőn és az Őrs vezér terén; » Kerületek: terület-előkészítésekben való részvétel (III., XIII., IV., X, IX. VIII. XIV. kerületek); » Magánszektor: jelentősebb fejlesztési helyszínek: III. kerület: Bogdáni út térsége (lakó, iroda, kiskereskedelem); IV. kerület Városcsúcs (lakó); VIII. kerület: Kerepesi út (kiskereskedelem, iroda); IX. kerület: Népliget metrómegálló (iroda), Millenniumi városrész (iroda, magánkórház, lakó) és Közvágóhíd – Haller utca környezete (lakó); XI. kerület: Szerémi út-Alíz u. (lakó, iroda), Őrmező-Kelenföld (iroda, kiskereskedelem); XIII. kerület: Váci út (iroda, ezen belül is a legnagyobb az Agóra projekt) Angyalföld (lakó, iroda); XIV. Bosnyák tér (vegyes), Hungária körút (iroda).
FELADATOK, KIHÍVÁSOK	<ul style="list-style-type: none"> » Barnamezős területeken szükség kármentesítés; » Érdekeltekkel történő együttműködés a funkcióváltás támogatására, és a nagy, városszerkezeti is jelentős beépítési potenciállal rendelkező területek előkészítésében; » Kezdeményező, orientáló szerep, hogy a jól megközelíthető, zónahatáron lévő tartalékterületeken (pl. Déli Városcsúcs) a kutatás-fejlesztés, oktatás számára vonzó és azokat kiszolgáló – vegyes – fejlesztések valósuljanak meg, mely Budapest gazdasági versenyképességét hosszú távon biztosítja majd.
ELMARADT FEJLESZTÉSEK	<ul style="list-style-type: none"> » Népliget zöldfelületi megújítása és közösségi célú funkcióbővítése; » Nagy befogadóképességű konferencia központ a Millenniumi városrészben; » Gyűrűs kapcsolatok Körvasút menti körút), intermodalitás és összekötő HÉV infrastruktúra fejlesztése.

ELŐVÁROSI ZÓNA

VÁLTOZÁSOK

- » Ez a zóna tudta leginkább növelni lakosságát a válságot követő években, ugyanakkor a munkahelyek nem nőttek ilyen dinamikusán: a napi ingázás hatása a közúti forgalomra és a közösségi közlekedés igénybevételére nőtt. Az agglomerációból érkező napi ingázás és a P+R kapacitás-hiányok szintén negatívan érintik a területek élhetőségét. A kötöttpályás kapcsolatok fejlesztésének csak a tervezése indult el a szükséges finanszírozás hiánya miatt.
- » A válság éveit követően nőtt a területek közötti presztízs-különbség: míg egyes városrészek (főleg az egyébként is rosszabb helyzetben lévő, sűrűn lakott lakótelepek) az alacsonyabb árak és a főváros kínálta munkalehetőségek miatt együttesen a szegénységi migráció célterületivé váltak a vidéki lakosság számára, addig más – főleg családi házas, kertvárosi területek – presztízse tovább nőtt, és a középosztály számára kínált az agglomerációnál kényelmesebb lakhatási alternatívát.
- » Az elővárosi zöldfelületek beépítése az ingatlanpiacon tapasztalható kereslet miatt erősödött, a zöld sáv tovább tagolódott. Jelentős lakóingatlan-fejlesztéssel érintett kerületek: XI. (Sasad Liget, Péterhegy, Tetris lakópark és a Madárhegy beépülése), XIV. kerület (Paskál); XVIII. kerület (Almáskert).
- » Elkészültek a Fővárosi Önkormányzat koordinálásával a Rákos- és Szilas-patakok mentén az integrált zöldfelületi-rekreációs tervek. Egyes projektelemek megvalósítására sor került uniós (kerékpárutak), kerületi, fővárosi TÉR-KÖZ finanszírozással.
- » Kerületi léptékű fejlesztések (út, közterület, közösségi funkciók, alközpontok), illetve városrehabilitációs projektek (részben a lakótelepeken) a kerületek irányításával folytatódtak.
- » A kertvárosi területeken a csapadékvíz megfelelő elvezetése problémát okoz, hasznosítása alacsony szintű.
- » Jelentős fejlesztések vannak folyamatban a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtérhez kapcsolódóan (kiszolgáló infrastruktúra, illetve logisztikai fejlesztések).
- » Az elővárosi közműellátottság javulása a BKISZ (Budapest Komplex Integrált Szennyvízelvezetése) projektnek köszönhetően folytatódott.
- » A nagy kiterjedésű zöldfelületek (erdő és mezőgazdasági területek) peremén folyamatos és jelentős urbanizációs terhelés jelentkezik, a város szélén még jelentős kiterjedésű „zöld ékek” fokozatosan elkeskenyednek a belső városmag irányába, így a város valamikori ökológiai hálózata erősen fragmentálódott, sérült.

MEGVALÓSULT ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ PROJEKTEK

- » **Kormány:** a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér és a belváros közötti közlekedési kapcsolat megújításának tervezése elkezdődött; Egészséges Budapest Program részeként); Dél-Pesti Szennyvíztisztító Telep záporvíztározójának fejlesztése (Soroksár);
- » **Főváros:** tervezés: Rákos-patak, Szilas-patak, illetve Rákos-patak mentén kerékpáros infrastruktúra fejlesztése; Csillaghegyi Strandfürdő; Cséry-telep kármentesítésének elindítása;
- » **Kerületek:** zöldfelületi, rekreációs fejlesztések, városrehabilitációs projektek (pl. Békásmegyeri Piac, Újpesti Piac és rendezvényközpont) kerékpáros infrastruktúra fejlesztése;
- » **Magánszektor:** Budapest Airport fejlesztései: repülőtérhez kapcsolódó projektek (új utasmóló a 2B terminálhoz, parkolóház, árukezelő központ bővítése, rakodóvágány; tervezés alatt: új terminál, új vasútállomás); projektek a repülőtér környezetében (szálloda, logisztikai és irodai funkciók); lakóingatlan fejlesztések.

FELADATOK, KIHÍVÁSOK

- » Városrészek élhetőbbé tétele, központrendszer megerősítése;
- » Közlekedési kapcsolatok javítása (kötöttpályás kapcsolatok fejlesztése, illetve ráhordó járatok racionalizálás, P+R, B+R);

	<ul style="list-style-type: none"> » Vízfolyások menti rekreációs fejlesztések; elkészült kerékpárút-szakaszok közötti kapcsolati hiányok kiépítése; » Helyi gazdaságfejlesztés; » Identitás erősítés, közösségépítés.
ELMARADT FEJLESZTÉSEK	<ul style="list-style-type: none"> » Kötőpályás és közúti fejlesztések egyes városrészekben, benne az Észak-Déli regionális gyorsvasúthoz kapcsolódó fejlesztések; » Szükséges P+R kapacitások kiépítése (kb. 5000 férőhely) a XV. kerületben és a XI. kerületben (Virágpiac); » Kisvízfolyások revitalizációja – patakmeder.

HEGYVIDÉKI ZÓNA

VÁLTOZÁSOK	<ul style="list-style-type: none"> » A gyűrűirányú elemek az agglomerációban sem épültek ki (M0 Nyugati szakasz), hiányzik az agglomerációból érkező forgalom megállítására a szükséges P+R és közösségi közlekedési kapacitás biztosítása. » Egészségügyi intézmények, kórházak bizonytalan jövője, jelentős felújítási szükséglet. » Önkormányzati intézmények energiahatékonysági fejlesztései szinte teljes körűek, a terület ellátásában az elektromos meghajtású midibuszok forgalomba állítása növekedett; az átlagtól magasabb lakossági jövedelmek miatt az elektromos-autók elterjedése is az átlagtól magasabb fokú. » Példaértékű műemléki felújítások (Lóvasút megálló, Fácános Vendéglő épülete).
MEGVALÓSULT ÉS FOLYAMATBAN LÉVŐ PROJEKTEK	<ul style="list-style-type: none"> » Kormány: MOME Campus; Gül Baba türbéje; » Főváros: Fogaskerekű projekt tervezése (megújítás, hosszabbítás); » Kerületek: Zöldfelületi, rekreációs, intézményi fejlesztések; Normafa fejlesztési program; » Magánszektor: lakóingatlan fejlesztések, MOM park környékén irodafejlesztések.
FELADATOK, KIHÍVÁSOK	<ul style="list-style-type: none"> » Átmenő forgalom csökkentése; M0 hiányzó szakaszának és P+R kapacitás kiépítése; » Zöldterületek és felületek védelme, fenntartható rekreációs hasznosítás; » Buda intenzívebb bekapcsolása a közösségi közlekedésbe; » A hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadékvíz, villámárvizek elvezetése a befogadók túlerheltségét okozzák.
ELMARADT FEJLESZTÉSEK	<ul style="list-style-type: none"> » Fogaskerekű megújítása.

II.3.2 KRÍZISTERÜLETEK

Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzés

- » Az iskolai végzettségi, jövedelmi, társadalmi státusz-különbségek alapján az elmúlt években készített térképek egyaránt a nagy területű térben koncentrálódó jómódúak által lakott és kis területű, elszórta elhelyezkedő szegények által lakott tömböket jeleznek.
- » Budapesten tehát továbbra sincs egybefüggő alacsony státuszú szegregációs terület, és nincs nagy területű, homogénnek tekinthető krízisterület sem; a problematikus környékek szétszórta helyezkednek el.
- » A Tematikus Fejlesztési Program 2011-es adatokon alapuló lehatárolása szerint a budapesti tömbök 14%-a volt veszélyeztetett és 5%-a krízisterület. Ezek a területek a pesti oldalon és főleg a belső kerületekben koncentrálódtak.

Budapest krízis- és veszélyeztetett területei (10%-os határértékek mellett). Forrás: Krízisterületek lehatárolása a 2011-es adatok alapján, TFP 2014

- » Ezeknek a területeknek a jelentős része az elmúlt hat-nyolc évben a kerületek saját hatáskörben végzett beavatkozásai vagy sikeres szociális városrehabilitációs KMOP vagy VEKOP pályázatai nyomán elkezdett

átalakulni, megújulni. Egyebek között a IX. kerület Gát utca, a XVIII. kerület Fáy utca és környéke; a VII. kerület Csányi és Verseny utcai, a XVII. kerület Rákosmenti krízistömb; a XXI. kerület Csillagtelep a X. kerületi Kis-Pongrác lakótelep, a XV. kerületi Újpalota lakótelep, egy része. A szanálások és a szociális rehabilitációs projektek tehát több területen lezajlottak vagy megindultak, ezek közül néhánynak az első eredményei már látszanak, azonban hosszabb távú hatásai még nem érzékelhetők.

- » Az elmúlt évek beavatkozásai között tehát voltak, amelyek egy-egy tömbnyi veszélyeztetett területre, néhány utcára vagy egy-egy lakótelep részre/egészére terjedtek ki. Ezek a projektek (pl. III., IX., X., XV., XVII. kerület), illetve az önkormányzatok saját hatáskörű beavatkozásai (pl. szanálások, bontások, mint a II. kerületben) illetve a lakók spontán térbeli mobilitása is a szegregátumok és a veszélyeztetett területek számának csökkenéséhez, egyben térbeli átstrukturálódásához vezetett.
- » Jóllehet a belső pesti kerületekben, a barnamezős területek szélein csökkent ezeknek a területeknek a száma, a TFP által megjelölt területek egy része továbbra is a kezelendők közé tartozik. Egyrészt voltak olyan kerületek, ahol forráshiány miatt (pl. XIX. kerület esetében a pályázatot az irányító hatóság nem támogatta) nem lehetett megvalósítani a projektelemeket, másrészt az alacsonyabb beépítési sűrűségű, jellemzően családi házas területekbe ékelődő veszélyeztetett területek kezelésére még nem történtek intézkedések, ezek továbbra is problémát jelentenek (pl. XIII., XV., XX. kerületek). Ezek mellett a városzéli, korábban hétvégi házas területek is megjelentek a veszélyeztetett területek között (pl. XXI. kerület Csepel-Háros). Ezek a városnak azon részei, melyek a vidékről érkező szegény családok első lakóhelyei, illetve a városból kiszoruló, elszegényedő háztartások számára még megfizethető lakhelyek.
- » Egyrészt tehát továbbra is feladatként jelentkezik a veszélyeztetett- és krízisterületek egy részének kezelése. Másrészt ezeknek az új városzéli területeknek a kezelésével is foglalkozni kell majd a közeljövőben. Ehhez statisztikai és önkormányzati adatok alapján frissíteni szükséges a veszélyeztetett és krízisterületek listáját. A kerületi ITS-ek felülvizsgálata 2020-ban kezdődött, amelynek keretében az önkormányzatok saját adataik és a beavatkozások alapján felülvizsgálják ezeket a területeket. A 2021-es népszámlálás adataival történő ellenőrzés pedig a következő évek feladata lesz.

II.3.3. EGYÉB SZEMPONTBÓL BEAVATKOZÁST IGÉNYLŐ TERÜLETEK

Historikus belváros

- » A történeti szerkezetet megőrző belső zóna térsége a város legsűrűbben beépített, legnagyobb népsűrűségű, legfrekvenciáltabb területe. A főváros igazgatási, pénzügyi, kulturális, oktatási intézményeinek sűrűsödése, a város központi térsége. Az itt koncentrálódó látványosságok sokasága Budapest turisztikai vonzerejének egyik meghatározó eleme. A belső zóna úthálózata a legsűrűbb, mely a terület tömörségéhez viszonyítottan arányos. Közlekedési és közmű infrastruktúra, valamint a városi szolgáltatások kihasználtsága tekintetében a leggazdaságosabbnak a belső, sűrűbb városrészek mondhatók. Az úthálózati rendszer gyűrűirányú elemei a belső zóna területén még mindig meghatározó forgalmat bonyolítanak le, ezáltal a területhasználatot is meghatározzák, egyben egyfajta határvonalat is jeleznek az általuk övezett térség tekintetében. Ugyanakkor a zóna belvárosi része és az ahhoz közvetlenül kapcsolódó területek forgalomcsillapítása az elmúlt években jelentős változásokat hozott a belső városrészek forgalmi terhelésében.
- » A pesti oldalon a belváros az a terület, mely a városhasználat tekintetében a legterheltebb. Itt a legnagyobb a beépítettség, itt a legkisebbek a telkek, „tömött” az épületek beépítettsége, magasságuk a nagyvárosiasságot jelzi, szűkek az utcák. Funkcionálisan is ez a terület adja a legintenzívebb vegyes megjelenést, ahol a lakóépületek, intézmények, igazgatás, irodák, kereskedelem együtt vannak jelen. Ami a városi létből viszont hiányzik, az a lakosság számával arányos közhasználatú zöldhálózat, melyet ez a városzövet – legalábbis a körúton belül – nem igazán engedett létrehozni.

- » Ma ezt a területet mondhatjuk a város tradicionális központjának, vagy főközpontjának, hiszen itt található az országos igazgatási, pénzügyi intézmények, melyek a mindennapok szintjén meghatározzák a hivatás-forgalmat.
- » A budai oldalon a terület morfológiája, a Várhegy, és maga a Budai vár unikális megjelenése, látképe és használata eltérő, és az igazi, nagyvárosi központképző elemek száma csekély. Nagyobb viszont a zöldfelületek aránya, a Várszoknya, a Vérmező, a Tabán és a Gellért-hegy jelenléte alapvetően más használatot generál. Ezekon a területeken koncentrálódnak a város kulturális létesítményeinek és turisztikai látványainak többsége is.
- » A belső zóna térsége is tovább osztható, melynek magterülete a pesti oldalon már alapvetően „elcitysedett”, a budai oldalon még tartja magát az erősebb lakóterületi státusz. A Kiskörút és a Nagykörút mentén ez fokozatosan simul át a lakókörnyezetbe. A Nagykörúton kívül már csak elvétve, inkább a főbb utak mentén és a metrómegálló, pályaudvarok környezetében található eltérő kereskedelmi, irodai és egyéb szolgáltatási funkciók. A térség funkcionális vegyességét veszélyezteti a lakófunkciók visszaszorulása, a lakóépületek irodává, szálláshellyé alakulása, illetve az éjszakai élet esetenként lakófunkciót zavaró hatása. A funkcionális összetettség megőrzése, a lakó- és kereskedelmi funkciók erősítése és megtartása a városrész élhetősége, a „kis távolságok városának” megvalósítása szempontjából fontos feladat. A zóna közlekedési terheltsége a megindult forgalom-csillapítási célú közterületi- és forgalmi átrendezések ellenére még mindig jelentős. A városrész vonzerejének növelésére az autóközlekedés dominanciájának visszaszorításán túl további közterületi, zöldfelületi fejlesztések és a gyalogos és kérekpáros forgalom erősítése indokolt. A belváros közúti közlekedési terheltségén túl a közösségi zöldterület alacsony aránya és a burkolt, inaktív felületek magas száma kedvezőtlen hatással van a városklimára. Közösségi zöldterületek, „zsebparkok” létrehozása javítja a város életminőségét, növeli a városrész vonzerejét. A rossz állapotban lévő, egyszerre elöregedő épületállomány felújítása akut feladatot jelent a főváros számára.
- » Az értékes épületállomány és a városi szövet megújítása, ezen belül a változatos tulajdonosi körrel rendelkező társasházak egyre sürgetőbb felújítása nagy kihívás. A társasházak esetén ennek a kérdéskörnek érdekes szegmense az ingatlangazdálkodási és ingatlanfenntartási feladatokat ellátó közös képviselő, akinek kulcsszerepe lenne, lehetne az épületek megőrzésében, fenntartható felújításában, de munkájuk sokszor csak a társasház mindennapi működésének kereteit biztosítja, képzettségük, elhivatottságuk, működésük színvonala rendkívül változatos. Hivatalos nyilvántartásuk nem létezik, lemondás, leváltás esetén az eljáró építésügyi vagy örökségvédelmi hatóság sem értesül erről, ami – különösen a meglévő értékek védelme tekintetében – rendkívül megnehezíti az együttműködést.
- » A műemléki lakások tulajdonosainak, a társasházi közös képviselőknél a meglévő széttagolt örökségvédelmi intézményrendszer nem érzékelhető, közvetlen kapcsolat csak a kormányhivatalokon belül működő örökségvédelmi hatósággal biztosított. A régi épületek felújítása komplex szemléletet igényel. A szükséges speciális tudásanyag, tudományos ismeretek, műemléki szakértők, szakemberek, művészettörténészek, restaurátorok, szakági tervezők elérése az intézményrendszer elaprózódása, a feladatkörök lemorzsolódása miatt jelenleg nem megoldott. A szakanyagok, szakemberek tanácsadás jelleggel általában nem állnak rendelkezésre, vagy csak piaci alapon érhetők el. A felújításnál ráadásul nemcsak gazdasági, hanem örökségvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni, de a jelenlegi örökségvédelmi finanszírozási rendszer továbbra is alapvető hiányosságokkal küzd. Az épületek karbantartásához, tervezett fenntartási költségeihez hiányoznak az anyagi ösztönzők (műemléki többletköltség, normatív támogatás).
- » Az örökségvédelmi szempontokat figyelmen kívül hagyó energetikai pályázati lehetőségek nem segítik az épületek egységes homlokzati megjelenésének megőrzését. A változatos tulajdonosi összetétel gyakran kirajzolódik a társasházak homlokzatán, az egy épületen található, lakásonkénti változó kialakítású, igény szintű nyílászárók alapján. Ez a látvány a védelemmel nem rendelkező városrészekben fokozottan érzékelhető.
- » A műemléki jelentőségű területet az egyedileg védett műemléki épületek és az egyedileg nem védett épületek együttese alkotja. Az örökségvédelmi szempontok érvényre juttatása a jelenlegi területen a

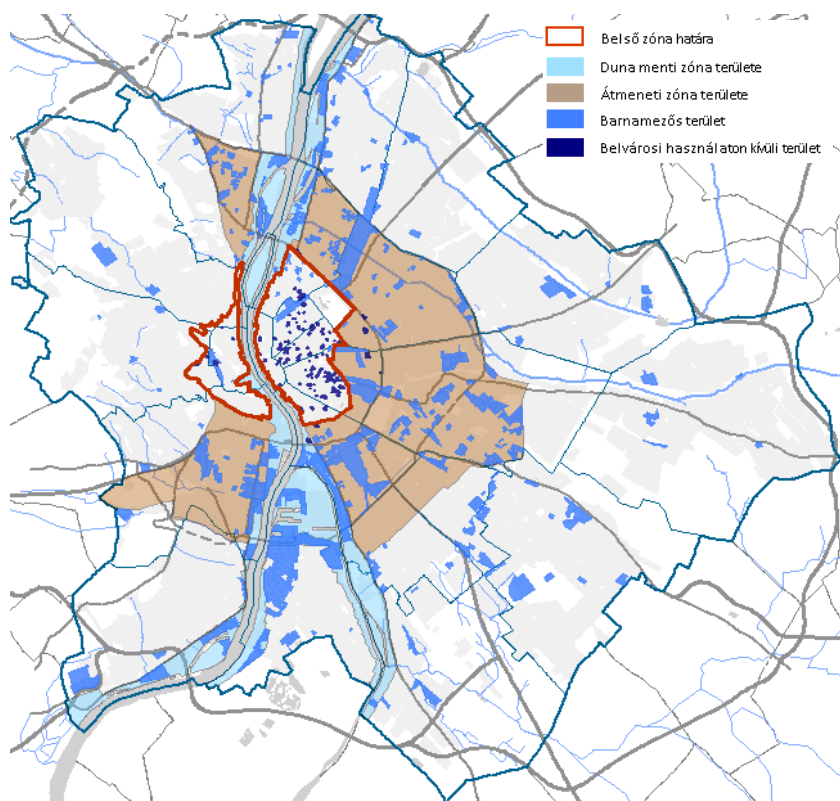
fent említettek miatt is folyamatosan komoly kihívás. Ennek bővítése örökségvédelmi szempontból támogatható elképzelés, ugyanakkor az újonnan bevonandó területek előzetes örökségvédelmi vizsgálata, az ingatlanonként meghatározott építészeti értékek számbavétele, a megőrzendő értékek megnevezése nélkül nem megvalósítható. A történeti épületeknek nemcsak a homlokzata értékes, de a belsejük is hordozhat megőrzendő építészeti értéket (kapualj, előtér, lépcsőház, lift szerkezet, belső udvar, pince, padlás, térstruktúra, épületszerkezetek stb.), és értékes, védendő elem lehet a telek beépítési módja, a környezettel való kapcsolata is. Ennek az elkészítendő kataszternek az ismeretében lehet meghatározni a meglévő, védendő építészeti értékeket az adott területen, és ezek megismertetésével lehet és kell az érintetteket (tulajdonosokat, bérlőket, közös képviselőket) is bevonni az együttműködésbe, hiszen csak az ott élőkkel közösen lehet épített örökséget őrizni, fenntartani.

- » A szükséges finanszírozási lehetőségek biztosítása nélkül, csak a tulajdonosok eltérő pénzügyi lehetőségeire alapozni ugyancsak nehézségeket jelent egy társasház esetén, gyakran a felújításhoz szükséges önerő sem áll rendelkezésre minden tulajdonosnál. A területi védelem kiterjesztése fentiek figyelembevételével, pusztán jogszabályi alapon nem járható út.
- » Örökségvédelmi szempontból támogatható elképzelés az Okos Város szolgáltatás fejlesztése, a települések vagy települések csoportjának olyan településfejlesztési módszertana, amely a természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint a települési szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság fokozott bevonásával fejleszti, ugyanakkor elvárás, hogy az építészeti fejlesztéseket szabályozó javaslat biztosítsa – őrizze meg vagy tegye lehetővé – a védetté nyilvánított értékek érvényesülési lehetőségét.

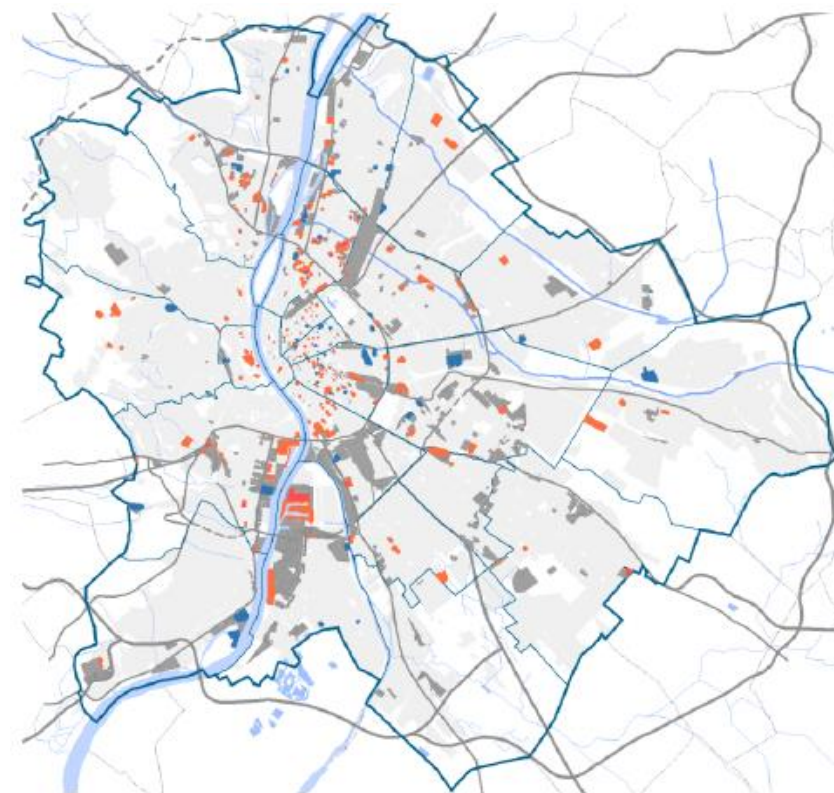
Barnamezős és belvárosi használaton kívüli területek

- » Budapest történeti városfejlődésének következményeként a jelentős méretű barnamezős területek elsődlegesen az átmeneti zóna területén helyezkednek el. Itt kaptak helyet a XIX. században az egykori nagyipari, közlekedési és katonai funkciójú területek. Ezen területek jelentős része mára a funkcióváltások, a technikai fejlődés és a város növekedése által használaton kívülivé váltak, általában a mikro- és kisvállalkozások túlsúlya és a tőkeszegénység jellemző.
- » A belvárosi zónában nem jellemzőek a klasszikus értelemben vett barnamezős területek. Budapest belső zónája a lehető leggazdaságosabb kialakítást követve sűrűn beépült, kis tömbökből álló városszövet. A város főközponti térségében, a használaton kívüli ingatlanok jelentős fejlesztési potenciállal rendelkeznek.
- » A fővárosi barnamezős területek változásait 2016 óta monitorozza a Barnamezős és belvárosi használaton kívüli területek katasztere. Az elmúlt években nagyságrendileg 449 hektár barnamezős területet hasznosítottak, amellyel párhuzamosan 143 hektár új barnamező keletkezett.
- » Az elmúlt években a barnamezős területekre irányuló fejlesztések során számos esetben jelentős bontások történtek, ám a területek fejlesztése megállt, sok esetben pedig a még megmaradt értékes, védelemre méltó épületállomány, részben műemléképületek nem hasznosítottak, állapotuk folyamatosan romlik.
- » A rendelkezésre álló, használaton kívüli, illetve alulhasznosított barnamezős területek nagy száma ellenére megállapítható, hogy a rendszerváltás után a fejlesztések a zöldmezős területeket célozták meg, így a város indokolatlan módon terjeszkedett.
- » Sok esetben a várhatóan magas járulékos költségek (kármentesítés, műemléki felújítás), rendezetlen és elaprózódott tulajdonviszonyok, hiányos infrastruktúra-hálózatok, városias struktúrák hiánya gátolják a fejlesztést. Bizonyos területeken az átjárhatóságot a vasúti vonalak, pályaudvari bevezető szakaszai is nehezítik. A potenciálisan talajszennyezett területek fejlesztése során problémát okoz, hogy a tulajdonosok sokszor csak új beruházások esetében kényszeríthetők kármentesítésre.

*Barnamezős és belvárosi
használaton kívüli területek
2019-ben*

*Barnamezős és belvárosi
használaton kívüli
területek változása
2016 és 2019 között*

449 ha

2016 és 2019 között hasznosított, korábbi barnamezős terület

143 ha

2016 és 2019 azonosított új barnamezős terület, ahol a korábbi hasznosítás megszűnt, vagy az új rendezési tervek jelentős fejlesztési potenciált adnak

A barnamezős területek komplex rehabilitációja egyrészt feladatot, másrészt lehetőséget is jelent a város megújulására. A barnamezős területek mind a lokáció, mind a tulajdonosi szerkezet, mind az épületállomány, mind az esetleges szennyezettség mértéke szempontjából különbözőek, és más-más fejlesztési potenciállal rendelkeznek:

- » Az alulhasznosított, barnamezős területek egy részénél a városszerkezetben betöltött helyzete a közeljövőben funkciók bővítését, új funkciók megtelepülését, a területek átalakulását, beépítését indokolhatja (pl. Józsefvárosi pályaudvar, Rákosrendező).
- » A visszamaradt, értékes épületek megtartása identitást adhat az új funkciónak (felértékelheti azokat), míg más esetben a leromlott, nem értékes épületállomány elbontása és a terület funkcióváltása vezethet egy városrész felértékelődéséhez.
- » A barnamezős területek egy másik csoportja inkább zöldfelület-fejlesztési szempontból jelent potenciált. Különösen az elővárosi (illetve részben átmeneti zóna) területén találhatunk olyan területeket, amelyek zöldfelületek és erdőterületek területi növelésére is alkalmasak lehetnek. A belső és az átmeneti városrészekben e területek zöldfelületi-rekreációs célú hasznosítása, javítja a zöldfelület-hiányos területek ellátottságát, új, egybefüggő zöldfelületeket képezhet és felértékelheti a környező területeket. A különböző intenzitású és használati értékű zöldfelületi fejlesztések kialakításának átmeneti hasznosítás keretében is érdemes ösztönözni.
- » A barnamezős területek között találunk olyan területeket is, amelyek bár szigorúan véve alulhasznosítottnak tekinthetők, funkcióváltásuk azonban a közeljövőben nem indokolt, mivel az ott működő gazdasági szervezetek valamilyen termelő vagy szolgáltató tevékenységet folytatnak, amely működés nem jelent konfliktust a környezetében lévő funkciókkal, területhasználatokkal. Az ilyen területek esetében cél lehet a területek telephelyként való megújítása, a vállalkozások ebbe az irányba történő fejlesztési elképzeléseinek támogatása. A támogatás fontos eszköz lehet ebben az esetben az menedzsment tevékenység, amely a területek egységes koncepció melletti megújítását, a tulajdonviszonyok rendezését is felvállalja (pl. Csepel Művek).
- » Külön kategóriát képviselnek azok a területek, ahol jelentős mértékű a talajszennyezés, ennek megoldására lehet a kulcs a szennyezés megszüntetése, amely elősegíti a területek funkcióváltását (pl. Csérytelep, Gázgyár).
- » A barnamezős területek átalakulására jelentős hatással lehet továbbá az egyik legfontosabb szerkezetfejlesztő tényező Budapest esetében: a hiányzó Duna-hidak megépítése (Aquincumi híd, Albertfalvai híd, Galvani híd), ami lehetővé teszi Buda és Pest kedvezőbb kapcsolatát, egyben egy új, haránt irányú urbánus közlekedési elem létrehozását. Ezen a nyomvonalon keresztül Pest és Buda a belső városrészek kikerülésével tudja kapcsolatát erősíteni. A szerkezeti elem egyben az elővárosi városrészeket is összefűzi, új dimenziót adva fejlesztéseknek. A körvasútsor és a belső gyűrű közötti barnamezős területek fejlesztésének is ez lehet a záloga.
- » Végül külön meg kell említeni azokat a kisebb léptékű, sokszor belvárosi elhelyezkedésű ingatlanokat, melyek a különböző intézmények összevonása, megszűnése után szabadultak fel (döntően régi iskolaépületek, egészségügyi és honvédségi épületek). Ezek az ingatlanok – megfelelő átalakítás mellett – a városi kreatív gazdaság és társadalmi vállalkozások inkubációs központjaiként funkcionálhatnak (pl. Júrányi).

A használaton kívüli, illetve alulhasznosított barnamezős területek jelentős területi tartalékot adnak a város későbbi fejlesztéseinek, lehetőségét biztosítanak városias funkciók elhelyezésére. A kialakuló struktúra kiemelt tengelye a Duna, melynek part menti részei az átmeneti zónában egybeesnek az elsődleges fejlesztési céltérsegekkel. Ezek lesznek a város legfontosabb célterületei, itt egyszerre teljesül a barnamezőkkel szembeni elvárás és a Duna menti kulturális és turisztikai fejlesztések differenciált megjelenése.

A barnamezős területek hasznosítása a város elsőrendű fejlesztési érdeke, melyben a **fővárosi önkormányzat szerepvállalása** is kiemelt jelentőségű. Az önkormányzatok szerepe a barnamezős fejlesztések beindításában a tulajdonviszonyok rendezésének, kármentesítésre vonatkozó pályázati rendszer kidolgozásán át, a kockázatok csökkentését és a kiszámíthatóságot biztosító támogató ügynökségek létrehozásáig sokrétű lehet. Szintén jelentősen hozzájárulhat ezeknek a területeknek az átalakulásához az ingatlanfejlesztés keresleti oldalának „erősítése”, az igények, érdeklődés felkeltése, Budapest, mint beruházási, befektetési helyszín előnyeinek, értékeinek promóciója.

A barnamezős területek újrahasznosítása, a rajta lévő védett építészeti örökség megőrzése, érvényre juttatása, új közfunkcióval való megtöltése támogatandó feladat, melynek megvalósítása általában a magántulajdonosi szándékok, az építésügyi szabályozás és a közösségi érdekek összehangolása alapján történik, konszenzusok mentén. Ezen belül az ipari örökség védett elemeinek értékőrző megújítása az egyik legnagyobb kihívás. Megfigyelhető, hogy az ilyen területen meglévő értékek megőrzése gyakran ellentétes a befektetői szándékokkal, az egyedi telektömbi szabályozás pedig nem mindig van tekintettel a tágabb környezetre. Az erre vonatkozó jogi szabályozás sajátossága, hogy A rozsdáövezeti akcióterületek létrehozásához szükséges intézkedésekről szóló 2020. évi LXXVII. törvény szerint a rozsdáövezeti akcióterületeken megvalósuló fejlesztések minden esetben kiemelt beruházások lesznek, ami a tapasztalatok szerint szintén nem segíti az épített örökség védelmét, megőrzését. Másrészt Kötv. 5. § szerint a kulturális örökség védelme közérdek, megvalósítása közreműködési jogosultságot és együttműködési kötelezettséget jelent az állami és önkormányzati szervek, a nemzetiségi szervezetek, a vallási közösségek, a civil és gazdálkodó szervezetek, valamint az állampolgárok számára.

A fővárosi önkormányzat kezdeményező szerepe a barnamezős területek megújításában

- » A barnamezős területek fejlesztése elnevezésű Tematikus Fejlesztési Program (TFP) célja az volt, hogy meghatározza a barnamezős területek jövőbeni fejlesztésének irányait és koordinált, egységes keretbe rendezze a stratégiai célok megvalósítását, a térségi potenciál kiaknázását leginkább segítő fejlesztéseket. A barnamezős területek fejlesztésével kapcsolatban elsődleges feladat volt a barnamező definíciójának konszenzuson alapuló meghatározása. Ennek megfelelően a klasszikus rozsdáövezeti területeken kívül a kisebb léptékű, üresen álló ingatlanok is a program részét képezték. A program gerincét a jelenleg használaton kívüli, felhagyott, alulhasznosított gyártelepek, illetve eredetileg közlekedési célú területek kármentesítése, revitalizációja jelentette. Hangsúlyosan jelent meg a projektek között a súlyosan szennyezett bánya, illetve volt hulladéklerakó területek szennyezettségének csökkentése, illetve a területek újrahasznosítása. Ezen nagy jelentőségű és kiemelt fontosságú ügyek mellett sok kisebb, jellemzően műemléki vagy helyi védettséget élvező, illetve városszerkezetiileg meghatározó szerepet betöltő ingatlan helyzetének rendezése is szerepelt a benyújtott projektervek között. A nagyobb léptékű, egyedi projekteken túl e program keretében is megfogalmazásra kerültek kisebb (akár civil és vállalkozói) projekteket befogadni képes konstrukciók.
- » A több hónapon át tartó, széleskörű szakmai és politikai egyeztetés sorozat keretében került összegyűjtésre a kerületi önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat 2020-ig tervezett barnamezős területek fejlesztésére irányuló 44 projektjavaslata. A programsorozat alatt a szakmai, érdekegyeztető munkacsoportokon résztvevők egyet értettek abban, hogy szükséges a főváros teljes területére vonatkozóan a barnamezős területek megismerése és bemutatása.
- » A Barnamezős és belvárosi használaton kívüli területek katasztere e célból készült el. 2016. január 27-én a Fővárosi Közgyűlés a 76/2016. (I.27.) Főv. Kgy. határozatával támogatta a barnamezős kataszter készítésének szükségességét, és jóváhagyta az előterjesztés mellékletét képező, Barnamezős területek katasztere című dokumentumot, továbbá felkérte a Főpolgármestert, hogy gondoskodjon a kataszter adatbázisának frissítéséről, és egy online felület létrehozásával annak további fejlesztéséről.
- » Az elkészült kataszter bemutatja a területek adottságait és fejlesztési kereteit a jelenlegi településrendezési jogszabályok ismertetésével, keretbe foglalja Budapest használaton kívüli és alulhasznosított területeit, azonos szempontrendszer alkalmazva elemzi a városszövetben rejlő fejlesztési lehetőségeket mindemellett a területeket városszerkezeti, elhelyezkedési, infrastrukturális és környezeti szempontból egyaránt ismerteti. A nyomon követés részeként az adatbázisban szereplő területek és azok adatai a 2016-os jóváhagyás óta, minden év második felében aktualizálásra kerülnek a kerületi önkormányzatok bevonásával.
- » Az adatbázisban összegyűjtött elemek alapján a területmenedzsmenthez nélkülözhetetlen olyan információs rendszer kidolgozására nyílik lehetőség, amely interaktív módon nyújt támogatást az üresen álló ingatlanok hasznosításának elősegítésére. A beruházók könnyebben találhatják meg a céljaiknak megfelelő helyszíneket az alkalmazható kombinált keresési lehetőségek által. Ennek megvalósítására az egyik legkézenfekvőbb módszer egy, az interneten elérhető komplex célorientált interaktív honlap kiépítése és üzemeltetése. 2016 első negyedében megkezdődött a komplex célorientált online felület

létrehozásának előkészítése, a honlap kiépítésének metodikája, megjelenítendő adatok körének kidolgozása a bemutatathatóság érdekében grafikai elemek alkalmazása és a közérthetőség biztosítása.

- » Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) módosítása kötelezte a települési önkormányzatokat, hogy határolják le a településrendezési eszközében a barnamezős területeket, továbbá az integrált településfejlesztési stratégia felülvizsgálata során határozzák meg a fejlesztési és újrahasznosítási lehetőségeket. Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló törvény alapján új beépítésre szánt terület egyebek közt csak akkor jelölhető ki, ha már nincs barnamezős terület a városban.
- » A 2020. évi LXXVIII. törvény bevezette a „Rozsdaövezeti akcióterület” fogalmát, amelyek a Városi Otthonteremtési Program alapján a következő években megvalósuló lakásfejlesztési program helyszínei lesznek a kormányzati támogatások által. Az akcióterületek kijelölésére a Kormány kapott felhatalmazást, amelyhez a kerületi önkormányzatok véleményét is kikéri. A fővárosi önkormányzatnak azonban a törvény szerint nincs jogköre ebben a folyamatban, így különösen fontos a kezdeményezés és proaktivitás, a partnerség kialakítása a résztvevőkkel.

II.4 SZINERGIÁK

A KERÜLETI INTERJÚK ÉS ADATSZOLGÁLTATÁS EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZÉSE

II.4.1. ÖNKORMÁNYZATOK TERVEZETT FEJLESZTÉSEI

- » Középtávú fejlesztési tervekben radikális változások nincsenek – elsősorban minőségjavítás és hálózatos projektek hiányzó elemeinek fejlesztése
- » Integrált megközelítés lehetősége és igénye

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK A KÖVETKEZŐ IDŐSZAKBAN

- » Zöld- és közterület, valamint rekreációs célú fejlesztések; alközpontok fejlesztése
- » Szociális városrehabilitáció. Ott, ahol az infrastruktúrát érintően a nagyobb változások megvalósultak: szoft, humán programok folytatása
- » Szociális intézmények, óvodák és egészségügyi alapellátás
  - infrastrukturális háttér fejlesztése (korszerűsítés, épületenergetikai fejlesztések)
  - Bővítési igény:
    - Idősellátás – fenntartás kérdése
    - óvoda, bölcsőde – kerületeken belül a változó területi igények kezelése, sűrűn beépített területeken funkció kialakításának korlátai
    - egészségügyi infrastruktúra (döntően az Egészséges Budapest Programon keresztül finanszírozhatóak)
- » Kerületi tulajdont képező oktatási intézmények épületenergetikai fejlesztése (a kerületek gazdálkodási helyzete függvényében, a saját működésben lévő intézményeknél kisebb volumenben)
- » Kiadható bérlakások számának növelése – meglévő üres állomány korszerűsítésével, vásárlással és egyes kerületekben építéssel
  - a korábbi nagyobb léptékű portfólió-tisztítás nagyrészt befejeződött
  - a finanszírozás probléma a kerületek számára – forrásbővítésre lenne szükség
- » Kerületi szinten fontos értéket képviselő ingatlanok megújítása funkcióval együtt (sokszor kulturális funkció)
- » Szociális (főleg idősellátás területén) és egészségügyi ellátásban új megoldások keresése az ellátáshoz való egyenlő és jobb hozzáférés miatt (koordináció, együttműködés a nonprofit és piaci szereplőkkel, kerületek közötti együttműködés)
- » Köztisztasági, üzemeltetési szolgáltatások eszközigényének fejlesztése (e-járművek, géppark megújítása)
- » Helyi alacsony-kibocsátású közlekedéshez kapcsolódó fejlesztések: gyalogos zónák, kerékpáros infrastruktúra (főleg támaszok), elektromos töltők
- » Kerületi útfelújítások (sok esetben integráltan zöldfelületi és csapadékvízvezetési fejlesztésekkel)
  - Smart és közbiztonságjavító beruházások (ügyféloldali fejlesztések, térfigyelő rendszer fejlesztése, smart pilot projektek: parkolás, okos mérés épületeknél)

Kerületek egyéb szerepvállalása

- » Lakóépületek felújításának támogatása - kerületenként eltérő megoldások, erőforrás függvényében (panelépületek, társasházak, kapcsolódó zöldterületek)

II.4.2. A FŐVÁROS KOORDINÁLÓ, KEZDEMÉNYEZŐ SZEREPE

– KERÜLETEK ÁLTAL MEGFOGALMAZOTT ELVÁRÁSOK

ÁLTALÁNOS MEGKÖZELÍTÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSBEN

- » több kerületet érintő ügyek, projektek (pl. okos megoldások városi szintű összehangolása, több kerületet érintő infrastruktúra-fejlesztések, hálózatos projektek)
- » városhatárt átlépő ügyek, projektek (elsősorban közlekedés, árvízvédelem, hálózatos projektek és általában a térségi szintű erőforrásgazdálkodás és gazdaságfejlesztés)
- » azoknak az ügyeknek a koordinálása, ahol állami és egyéb szereplők nagyléptékű fejlesztései, szolgáltatásfejlesztései jelennek meg (egészségügy, közlekedés)
- » kerületi szintet meghaladó jogi, finanszírozási kérdések előmozdítása – pl. nagyobb területek tulajdonjogi hátterének rendezése, melyek akadályozzák a terület fejlesztésének, átalakulásának elindítását (pl. Népsziget, Csepel Művek, Csepel-Háros), nagyobb léptékű kármentesítés forrásigényének biztosítása.

ÖSSZESEGÉBEN LEGFONTOSABB ELVÁRÁSOK

- » Átlátható és területileg arányos forrásfelhasználás, fejlesztés Budapesten
- » Szorosabb együttműködés a kerületeket érintő konkrét projektekben

EGYEDI, KERÜLETI SZINTŰ EGYÜTTMŰKÖDÉS TERÜLETEI

- » projektek, ahol fővárosi tulajdon és/vagy finanszírozási érintettség van
- » ahol üzemeltetési koordináció és jogi kérdések tisztázására van szükség (közterületek, utak fejlesztése, üzemeltetése)
- » kerületet érintő forgalomszabályozás, közösségi közlekedési szolgáltatások változása
- » alközpontok minőségi fejlesztéséhez kapcsolódó közlekedési területek, szolgáltatások fejlesztésének összehangolása
- » közműfejlesztések.

FŐVÁROS-KERÜLET MEGOLDANDÓ KÉRDÉSEK, KOORDINÁCIÓS TERÜLETEK, ELVÁRÁSOK - TEMATIKUSAN

- » Közlekedés
  - Parkolás – koordináció, szabályozási kérdések, konkrét fejlesztések
    - közterületi parkolás az egyik legfőbb akadálya a szerkezetet érintő változtatásoknak (főleg a sűrűn beépített területeken)
    - növelés nem cél, mert forgalomvonzó hatású
    - belváros: túltelítettség
    - külső kerületek: „nem kijelölt”, de P+R-ként használt területek
  - mikromobilitás, elektromos töltőhálózat – jogszabályok, területbiztosítás összehangolása az igények, használati szokások átalakulásával
  - közösségi közlekedés fejlesztése

- kerületeket érintő útfelújítások
- » turizmus – koordináció, szabályozás
  - turistabuszok parkolása, közlekedése
  - bulinegyed – túlturizmus negatív hatásainak koordinatív kezelése
- » Műemlékek és helyi védett épületeket megújítása – főváros kezdeményező szerepe
  - Társasházak nem rendelkeznek elegendő forrással, még az önkormányzatok támogatásával sem
- » Egészségügy – koordináció
  - Kerülethatárokat átlépő ellátási kérdések, Egészséges Budapest Program fejlesztései
- » Fejlesztések összehangolása általában: információ, nagyberuházások és helyi beruházások ütemezésének összehangolása
- » Információ és adatszétosztás, adatharmonizálás, okos fejlesztések (pl. fakataszter) – megfizethető, pontos adatok a kerületek számára; fővárosi szinten összehangolt okos fejlesztések, fragmentáció és párhuzamosságok elkerülése
- » Csapadékvíz-és szennyvíz-elvezetés problémáinak megoldása
- » Klímavédelmi intézkedések koordinált megvalósítása

II.5. KAPCSOLÓDÓ STRATÉGIÁK ÉS DOKUMENTUMOK

NYITOTT BUDAPEST

- →→ Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Koncepció céljai: 1. Kezdeményező városfejlesztés, 2. Partnerség - a jövő közös tervezése a térségben és országosan, 3. Egységes Budapest, 4. Budapest nemzeti és európai szerepének erősítése, 12. Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés, 13. Önfenntartó városgazdálkodási rendszer / 767/2013.(IV..24.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Budapest2030_HUN_teljes.pdf
- →→ Smart Budapest – Budapest Okos Város Jövőképe / 12/2017. (I. 25.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Smart%20Budapest_HUN_web.pdf
- →→ Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014-2020 / 1052/2015. (II. 16.) Korm. határozat a Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégiával kapcsolatos feladatokról / https://www.kormany.hu/download/8/42/40000/K%C3%B6zigazgat%C3%A1s_feljeszt%C3%A9si_strat%C3%A9gia_.pdf
- →→ Digitális Jólét Program 2.0 / 1456/2017. (VII. 19.) Korm. határozat / <https://www.kormany.hu/download/6/6d/21000/DJP20%20Strat%C3%A9giai%20Tanulm%C3%A1ny.pdf>
- →→ Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020 / 1121/2013. (III. 11.) Korm. Határozat / https://www.kormany.hu/download/a/f7/30000/NIS_v%C3%A9gleges.pdf
- →→ Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 / 1747/2017. (X. 18.) Korm. határozat / https://www.kormany.hu/download/8/19/31000/mtu_kiadvany_EPUB_297x210mm%20-%20preview.pdf
- →→ Budapest Gazdaságélénkítési és Munkahelyteremtési Stratégiája 2015-2021 / 1049/2015.(VI.23.) Főv. Kgy. határozat / felülvizsgálat: 317/2019.(03.27.) Főv. Kgy. határozat / <https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Budapest%20Gazdas%C3%A1g%C3%A9l%C3%A9nk%C3%ADt%C3%A9si%20%C3%A9s%20Munkahelyteremt%C3%A9si%20Strat%C3%A9gia%202015-2021.pdf>
- →→ Fővárosi Területfejlesztési Program 2021-2027 / 664/2021 (03.31) Főv. Kgy. határozat

ZÖLD BUDAPEST

- →→ Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Koncepció céljai / 767/2013.(IV.24.) Főv. Kgy. határozat https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Budapest2030_HUN_teljes.pdf
- →→ Budapest Környezeti Programja 2017–2021 / 1259/2017. (08.30.) Főv.KGy. határozatával jóváhagyva / https://budapest.hu/Documents/Bp%202017_2021%20K%C3%B6rnyezeti%20Program.pdf
- →→ Budapest Fenntartható Energia Akcióterv (SEAP) / 3343/2011. (XI. 16.) Főv. Kgy. határozat / http://budapest.hu/Documents/20111118_energia_akcioterv_SEAP.docx
- →→ Budapest Klímastratégiája / 348/2018.(IV.25.) Főv.Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/klimastrategia/Bp_Klimastrategi%C3%A1ja_vegleges_KGY%20elfogadott.pdf
- →→ Balázs Mór Terv / Budapest Mobilitási Terve / 776/2019. (V. 29.) Főv. Kgy. határozat / <https://budapest.hu/Lapok/2019/budapesti-mobilitasi-terv-2030.aspx>

- →→ Fővárosi Településképi Arculati Kézikönyv (2017) / 1319/2017. (IX. 29.) Főv. Kgy. határozat / <https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Budapest%20telep%C3%BCl%C3%A9sk%C3%A9pi%20arculati%20k%C3%A9zik%C3%B6nyve.pdf>
- →→ Budapest Zöldinfrastruktúra Konceptiója / 1255/2017.(VIII.30.) Főv. Kgy. határozat / <https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/II.%20k%C3%B6tet%20%20Konceptio%C3%B3.pdf>
- →→ ZIFFFA füzetek
- 1: Vízateresztő burkolatok / <https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Z%C3%B6ldinfrastrukt%C3%BAra%20f%C3%BCzetek%201.%20-%20Vizatereszt%C3%B6burkolatok.pdf>
- 2: Zöldhomlokzatok / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Zoldhomlokzatok_2017.pdf
- 3: Vízérzékeny tervezés a városi szabadtereken / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/ZOLDINFRASTRUKTURA_csapdek_10_01_online.pdf
- 4: Városi fák és közművek kapcsolata / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/ZI_FUZETEK_fak_online.pdf
- 5: Belső udvarok megújítása / https://budapest.hu/Documents/ZOLDINFRASTRUKTURA_FUZETEK_belsoudvarok_20191018_online.pdf
- →→ Tematikus Fejlesztési Programok: / 1211/2014.(VI.30.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Thematic_HUN_2016_%C3%B6sszefoglal%C3%B3.pdf
- Duna menti területek összehangolt fejlesztése TFP / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Duna_TFP.pdf
- Barnamezős területek fejlesztése TFP / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Barnamezo%C5%91_TFP.pdf
- Szociális városrehabilitáció TFP / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Szocrehab_TFP.pdf
- →→ Historikus városi szövet megújítása / 1007/2016. (VI. 8.) Főv. Kgy. határozattal jóváhagyva / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Historikus_Kezelo%C3%A9si%20k%C3%A9zik%C3%B6nyv.pdf
- →→ Budapest környezeti állapotértékelése (BKÁÉ) / 636/2018.(05.30.) Főv.KGy. határozat (legutóbbi dokumentum) / https://budapest.hu/Documents/Bp_k%C3%B6rnyezeti_%C3%A1llapot%C3%A9rt%C3%A9kel%C3%A9s_2017.pdf
- →→ Budapest Főváros stratégiai zajtérképére épülő Zajcsökkentési Intézkedési Terv (2019) / 122/2019.(02.20.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/zajterkep/20190214_zajcs%C3%B6kkent%C3%A9si_intezkedesi_terv.pdf
- →→ Smart Budapest – Budapest Okos Város Jövőképe / 12/2017. (I. 25.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Smart%20Budapest_HUN_web.pdf

- →→ Smart Budapest – Okos Város Keretstratégia / 809/2019. (V.29.) Főv. Kgy. Határozat / <https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Smart%20Budapest%20Keretstrat%C3%A9gia%202019.pdf>
- →→ Barnamezős Területek Katasztere / 76/2016. (I.27.) Főv. Kgy. határozat / <https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/2020/Kataszter%20leiras%202019.pdf>
- →→ Radó Dezső Terv (Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv) / 665/2021. (03.31.) Főv. Kgy. határozat
- →→ Főváros Klímastratégiája és Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) / 638/2021. (03.31.) Főv. Kgy. határozat
- →→ Fővárosi Területfejlesztési Program 2021-2027 / 664/2021 (03.31) Főv. Kgy. határozat

ESÉLYTEREMTŐ BUDAPEST

- →→ Budapest 2030 Hosszú Távú Városfejlesztési Konceptió céljai: 14. A kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése, 15. Humán szolgáltatások optimalizálása, 17. Befogadó, támogató és aktív társadalom / 767/2013.(IV..24.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Budapest2030_HUN_teljes.pdf https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Budapest2030_HUN_%C3%B6sszefoglal%C3%B3.pdf
- →→ Smart Budapest – Budapest Okos Város Jövőképe / 12/2017. (I. 25.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Smart%20Budapest_HUN_web.pdf
- →→ Budapest Egészségterv / 787/2012. (V. 9.) Főv. Kgy.határozat / https://budapest.hu/Documents/20121010_Bp_Egeszsegeterv.pdf
- →→ Budapest Főváros Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2017-2022 / 1825/2016.(12.07.) Főv. Kgy.határozat / http://www.pestesely.hu/doc/FHEP_2017_22.pdf
- →→ Digitális Oktatás Stratégia / 1456/2017. (VII. 19.) Korm. határozat / <https://www.kormany.hu/download/6/6d/21000/DJP20%20Strat%C3%A9giai%20Tanulm%C3%A1ny.pdf>
- →→ Tematikus Fejlesztési Programok / Szociális városrehabilitáció TFP / 1211/2014.(VI.30.) Főv. Kgy. határozat / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Szocrehab_TFP.pdf
- →→ Szociális Városrehabilitációs Kézikönyv / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/szocrehab-kezikonyv_web.pdf
- →→ Kerületi helyi esélyegyenlőségi programok letölthetősége (már akik feltöltötték ide) / <https://hep.szgyf.gov.hu/Public/PublishedProgramSearch.aspx?searchtext=>
- →→ Budapest Főváros Autizmussal Élőket Segítő Konceptiója / http://www.pestesely.hu/doc/BAUK_2011_1005.pdf
- →→ Civil koncepció - civilek javaslata / <https://tte.hu/civil-szervezetek-javalata-a-fovarosi-onkormanyzat-tal-valo-egyuttmukodesre/>
- →→ Ifjúsági koncepció / http://www.budapestedu.hu/ifjusagpolitika/ifjusagi_koncepcio
- →→ Hajléktalanügyi koncepció / https://www.bmszki.hu/sites/default/files/fajlok/node-235/fovhajlkonceptio2011-05-08_0.doc

→ →→ Migránsügyi dokumentumok / https://budapest.hu/Documents/20140312_FMK_2_h%C3%ADrlev%C3%A9l.pdf

→ →→ Fővárosi Területfejlesztési Program 2021-2027 / 664/2021 (03.31) Főv. Kgy. határozat